ژوندون

شنبه ۲۱ جدی ۱۳۵۳ – ۲۸ ذیحجة الحرام ۱۳۹۴

شماره – ۴۳

دسراج الدین بایزیدروښان دسیمنار په ویارد دولت دمشاغلي رئیس او صدر اعظم د پیغام متن

خوشحالیم چه دسراج الدین بایزید روښان کالیزه دلومړي ځل دپاره د جمهوري نظام په رڼاکی زموږ په گران هیوادکی نمانځل کیږي ۰

زموږ لرغوني هیواد دآزادی او ورور ولي د فلسفي په اساس دهغو سر تیرو او صادقو زا منو دکار نامو نتیجه ده چه دنړي ددغې سیمې دآزادی غوښتلو دنهضتونو د تاریخ غټ او مهم بابونه تشکیلوی ۰

په پیړیو پیړیوکی زموږ د خلکو آزادی بښونکی ملی مبارزی د آسیاپه تاریخ کی خاص مقام او ځای لری۰او نړی وال یی دی ټکی ته متوجه کړی دی چه ددغې سیمې وگړو په هرځای او هروخت کی له خپلو حقوقو څخه دفاع کړی او د دوی د ملیت پرستی، احساساتو دښمن ته پردوی باندی د یرغلونو موقع نه ده ورکړی ۰

نن چه زموږ په هیواد کی دملی قهرمانانو له جملی څخه دیوه تن په هکله دتتبع او څیړنی مجلسونه او غونډی جوړیږی ، او سره له دی چه ډیر عمر تیر شوی او ډیری تاریخی پیښی واقع شوی دی او زموږ دنوی جمهوری عصر سره څلور سوه کاله فاصله لری بیاهم دچاله یاده نه دی وتلی ، حوادثو اوپیښو دهغوی عظمت او درښښت له منځه نه دی وړی ۰

بایزید ددغې سیمې په هره خوا کی دگرځیدو او راگرځیدو په ترڅ کی یوه متفکر ، عالم او پوه سړی شواو دهمدغه سفرونو اوگرځیدو په وخت کی یی په داسی حال کی چه دخپلو پخوانیو خلکو عظمت اوویاړ هم نه ؤ هیر کړی خپله عقیده یی داسلام د واقعی فلسفی پربنا ټینگه کړه چه آزادی ، خپلواکی، ورورولی ،برابری دسیاسی ، اقتصادی او اجتماعی عدالت په رڼاکی ژوندکول او دطبقاتی توپیرونو له منځه وړل دهغه له سترو لارښوونو څخه گڼل کیږی ۰

په رښتیا سره چه بایزید یو روښان پیرؤ ده خپل ځان دخپل عصر دغوښتنو سره سم چه دتیری کوونکو یرغلونو او چپاوونو دآسیا داسیمه په هغه وخت کی په کلکه سره گوښه او دژوندانه دواقعیتونو نه یی لری ساتلی وه تطبیق کړ او دیوه خاص سیاسی او اجتماعی مکتب اودژورو آزادی غوښتونکو احساساتو د در لودلو په ځنگ کی یی وکولای شول چه له خپلو مخالفینو سره په ډیره زړورتیا وجنگیږی اوپه خپله سیاسی فلسفه باندی تر پایه پوری ټینگ او ثابت پاتی شی ۰

په رښتیا چه روښانی نهضت دهغو وطن پالونکو دپاره چه دتکامل پلوشی یی په زړونو اوفکرونو باندی رڼا اچوی او په قوی ایمان او عقیده دیوه داسی مرفه ژو ند چه طبقاتی وبرونه او امتیازات ونه لری او دخپل هیواد د پرمختگ او عامه گټوله پاره دداسی سالمی ټولنی دجوړولو په لارکی چه له هرډول گټوډی نه پاکه وی او دخپل عصر دواقعیتونو په رڼاکی راتلونکی ژوند جوړوی دافغانستان په تاریخ کی لوی درس دی ۰

موږ دآزادی دلاری ددی لوی مجاهد ډیره دآثارو او احوال هر اړخیزی او ژوری څیړنی او تحلیل دپاره د ډیرو هیلو په درلودلو سره د بایزیدروښان اوپا روښان پیر دتلین غونډی ته په ډیره درنه سترگی گورو ۰ ددی پیام په لوستلو دغونډی د پرانستلو په ترڅ کی هغوکسانو ته چه په پوره غور یی دمادی او معنو ی ژوند دواقعی اړخونو په نظرکی نیولو سره دخپلو خلکو دنیکمرغی او سرلوړی په لارکی هرډول قربانی او سر ښندنی ته تیار دی ۰ بی شمیره بری یالی توبونه غواړم ۰»

یك نمونه ازفروشنده هایی تیپیك کابل این فروشنده را به چه عنوانی میتوان معرفی کرد؟

پیک ژوندون

په پیړیو پیړیو کی زموږ دخلکوآزادی بښنو نکی ملی مبارزی دآسیا په تاریخ کی خاص مقام اوځای‌لری.ونړی‌وال یی دی ټکی ته متوجه کړی‌دی چه ددغی‌سیمی وگړوپه‌هرځای‌اوهر وخت کی له خپلو حقوقو څخه دفاع کړی او ددوی دملیت پرستی،احساساتو ددښمن ته پردوی باندی دیرغلو نو موقع نه‌ده ورکړی .

«د دولت درئیس له پیغام څخه»

شمارهٔ ۴۳ شنبه ۲۱ جدی ۱۳۵۳ـ۲۸ـ ذیحجة‌الحرام ۱۳۹۴

چارصدمین سال وفات بایزید روشان

یکشنبه هفته گذشته سیمینار بین المللی یاد بود چارصدمین سال وفات بایزید روښان با قرائت پیام ښاغلی رئیس دولت وصدراعظم در او دینوریوم پوهنتون کابل افتتاح گردید.

میدانیم آنچه از یغمای روزگارمامون‌است وغبار فراموشی قادر نیست برآن چیره شود، نام‌و خاطرهٔ آزاد مردان وطن پرست مصلحین بشر دوست وفدا کار انیست که در راه‌عقیده وایمان، زندگی خودرا وقف می نمایندوازین لحاظ یادو خاطر آنان درحافظهٔ تاریخ‌جاویدان می ماند.

در صفحات تاریخ پرافتخار کشور باستانی ما اینگونه نامهای باعظمت‌وکار نامه های‌بزرگی راکه موازی به آن درخاطرها تداعی می‌شود، بیشتر میتوان مطالعه کرد. نامهائیکه بحیث علمبر داران افتخار وپیروزی وکار نامه هاو دلیری هایکه بخاطر آزادی ،بخاطر دفاع‌از ناموس وشرف ملی ،بخاطر حفظ حیثیت‌و افتخارات تاریخی مردم ماو بخاطر ایفای دین در برابر اسلاف قهرمان ومواریث گرانبهاوبا ابهت آنان چون مشعل های درخشانی‌در جهان معنی مامی تابدو در فروغ دلپذیر آن پیوسته افتخارات ملت افغان می درخشد .

این مظاهر بزرگ وغنائم سر شار ازغرور وشهامت برای نسل امروز ونسل هاییکه‌در دامان فرداهایی لایتنهاهی موجود خواهندشد همانطوریکه موجب مباهات وسر بلندی می شود ،مایه انتباه ومظهر پندارهایی تلقی‌می شود که در مخاطرات ،در مواجه باحوادث‌ودر لحظات حساس زندگی نباید آنرا فراموش‌کرد زیرا هر قدمی که پدران‌نامور وحریت پرورما درطریق خدمت‌بوطن ،وبرای‌معموری‌ونیرومندی وتامین زندگی بهتر برای هموطن برداشته اند مانند نقش های دیگر آنان که‌در دیگر زمینه هایی حیاتی باقیمانده است هرکدام‌منبع الهام ودرسهای‌بزرگی است که‌احترام‌وتکریم ناسیونالیزم افغانی ما اجازه نمی دهداز آنها لحظه‌ای غافل بمانیم .

بایزید روښان درحلقهٔ چنین راد مردان‌و مجاهدان ملی مامی درخشد ،درساحه قهرمانی ودلیری ، مبارزاتش در دفاع از ناموس‌وطن منکوب ساختن متجاوزین وطرد بیگا نگان‌از حریم مقدس وطن شهرت‌تاریخی وبین المللی دارد .

این شخصیت‌نامور همانطور که‌در معرکه‌ها حماسه آفرین بوده همانطور در قلمرو معنی پایهٔ بلند عرفانی او موجب افتخار است.

بایزید روښان که‌در قندهار تاریخی دیده بدنیا گشود در تاریخ تصوف افغانستان‌مقام ومنزلت ارجمندی رانصیب است اودر تصوف پایه گذار مکتب جدیدی بنام (روشنیه) است مساعی اودرین راه وتجدید نظر در شماره وتسلسل مقامات عرفانی بحیث عامل مهمی‌در غنای گنجینهٔ تصوف اسلامی موثر واقع‌شده است .بهمین ترتیب خدمات فرهنگی وادبی اوبه سهم خود در پرمایه ساختن فرهنگ‌و ادبیات زبان ملی ماپشتو افتخارات درخشانی راباو محول می سازد .

با این ارزیابی مختصر آنچه مشهود میگردد اینست که بایزید روښان همانطوریکه باجان بازی‌هاودلاوری هایش‌مرد نظامی بوده‌همانطور باافکار فلسفی ومشرب صوفیانه اش،از مقام علمی ومعنوی ارجمندی بر خوردار‌بوده که پیروانش راشیفته افکار وروش ومحصوردایره نفوذ وسیع علمی وی ساخته بود واین‌احاطه معنوی میاروښان‌را درحضر وسفر ،آنجاکه‌در مسند تلقین‌و ارشاد در برابرمریدان تکیه می‌زد ویا آنگاه که‌در سنگر مبارزه علیه‌دشمنان وطن قرار میگرفت موفقی نصیب می‌ساخت‌تا فتح و پیروزی مرغ دست آموز اوباشد.

اکنون که‌در روشنایی‌اهداف خدمت به‌کلتور وثقافت کشور وتجلیل از شخصیت های فداکار وبزرگان عرصه دانش وفرهنگ وطن‌که نظام مردمی مابعنوان حفظ واحیای‌مفاخر‌ملی‌به آن سخت علاقمند هست سیمینا ر بین‌المللی چارصدمین سال وفات این فرزند نامور افغا نستان دایر گردید. اگر این امر از یک طرف سپاس وقدر دانی مردم امروز رانسبت به‌خدمتگذاران گذشته وطن روشن می‌سازد وارتباط نسل معاصر را بامفاخر تاریخی اش برقرار نگهمیدارد از جانب دیگر موجب می شود تا ارباب‌فضل‌و اصحاب دانش وکمال‌در دایره‌وسیع‌وگسترده که‌برای انکشاف جهان معنی درپرتو در ابت وخبرت جمهوری جوان مامیسر گردیده است بادلگرمی فزونتر درخدمات معنوی برای جامعه امروز ومردم فردا توفیق یابندوبااین‌اطمینان که اثر فکر ومحصول دماغ واندیشه آنان بعداز .روز گارا شان نیز چون‌مسافرگمشده در بیابان بی‌نشان فراموشی ،آواره نخواهد ماند به‌امور واشتغال علمی ومعنوی خود مجدا نه منهمك باشند .

اختصاری از اخبار ووقایع مهم کشور وجهان

در کشور

۱۵ جدی :

باپیام بناغلی محمد داؤد رئیس دولت وصدراعظم سیمینار بین‌المللی چارصد مین سالگرد وفات بایزید روشان‌در کابل افتتاح گردید.

– **موافقتنامه‌پروژه نصاب‌تعلیمی و** کتب درسی وریاست تالیف وترجمه بین افغانستان و امریکا برای یکسال دیگر تمدید گردید.

– اگریمان بناغلی‌نوراحمد اعتمادی **سفیر کبیر** افغانستان در مسکو که‌درعین حال به حیث **سفیر کبیر** غیرمقیم در الانباتور از حکومت منگولیا مطالبه شده بود اخیراً مواصلت کرده است .

۱٦ جدی :

مطابق پرروگرام قرار است۱۷۸ مرکز صحی ساسی و ۵٤۰ مرکز فرعی تاسیس گردد.

۱۷ جدی :

هفتاد ملیون افغانی برای پروژه‌آب رسانی خیر خانه مینه ازطرف‌دولت تخصیص داده شده است.

– ننداز تون عکاسی معرف پیشرفت‌های کشورپولیند در سی سال‌اخیر روز ۱٦جدی‌ازطرف‌پوهاند نوین وزیر اطلاعات در سالون پشتنی تجارتی بانك افتتاح شد.

۱۸ جدی :

تعدیل بعضی از مواد قرارداد منعقده سال گذشته بین پو هنتون کابل و ادارهٔ انکشاف بین المللی امریکا اخیراً به امضا رسید .

دوکتور محمد اکرم

۱۹ جدی :

اگریمان دوکتور محمد اکرم بحیث سفیر کبیر جمهوریت افغانستان درپاریس که‌از حکومت فرانسه مطالبه شده بود اخیراً مواصلت نموده است .

– قانون اطاقهای تجارت وصنایع افغانستان بداخل نزده ماده نافذ گردید .

درخارج

۱۵ جدی

وزرای خارجه مصر ،سوریه،اردن ونماینده بلند پایه موسسه مقاومت فلسطین امروز در قاهره روی خطوط اساسی بهبود مناسبات بین اردنو موسسات آزادی بخش فلسطین به **موافقه رسیدند.**

– **وزرای بازار مشترك اروپای** غربی امروز در لندن جمع شدند تاراه های تخفیف بحران مالی بین‌المللی راکه دراثر بلند رفتن قیمت های نفت ایجاد شده مورد بحث قرار دهند .

بناغلی داکتر صدیق معین اول وزارت معارف حین امضاء موا فقتنامه تمدید پروژه نصاب تعلیمی با سفیر کبیر ایالات متحده

۱٦ جدی

سمپوزیم صلح و انکشاف‌افریقا درقاهره افتتاح گردیده است .

درین سمپوزیم در باره پیشرفت کشور های افریقائی در ساحات اقتصادی و اجتماعی بحث صورت گرفت .

– **هواری بو مدین رئیس جمهور** الجزایر اولین رهبر عربی بود که دیشب عکس‌العمل تندی به مقابل تجدید داکتر کیسنجر مبنی‌برامکان مداخلهٔ نظامی امریکا در کشور های مؤلد نفت از خود نشان داد.

۱۷ جدی :

ایالات متحده امریکا اضافه ازپنجاه وپنج تن ذخایر طلای خودرا بشکل لیلام بفروش گذاشته ووزارت‌خزاین آنکشور امروز اعلام کرد، دوملیون اونس ذخیره طلای ایالات متحده درمعرض فروش گذاشته شده است .

۱۸ جدی :

پادشاه ایران که برای یك مسافرت دوروزه به عمان وارد گردیده با ملك حسین پادشاه اردن در قصر باسمن مذاکره کرده است.

– **ملیح ایشنبل‌وزیر خارجه ترکیه** سفیر انگلیس را درانقره احضار نموده و نسبت به‌خود داری‌انگلستان ازدادن اجازه مسافرت به هشت هزارمهاجر ترك های قبرس‌ازپایگاه برتانوی در قبرس‌به ترکیه احتجاج کرده‌است.

– **مارل لیونید بریژنیف سرمنشی** حزب کمونست اتحاد شوروی درگذشت .

۱۹ جدی :

انور السادات رئیس جمهوریت عربی مصر پیشنهاد شوروی‌رابرای ارسال اسلحه بدان کشور ناکافی خوانده .

سادات گفت دولت وی‌ازپیشنهاد شوروی در زمینه رضائیت ندارد.

وقایع مهم سیاسی هفته

راه دشوار وخطرناك

بقلم جوینده

به‌احتمال ضعیف

از یـك سال با ینسو جسته جستـــه از حلقـــه های امریکا یی خبـــر ها یی شنیده میشدکه درامریکا فکر استعمال قو ه برای مقابله با سیاست نفتی کشور هــای اوپك موجود است . حرکاتی ازقبیل ارسال کشتی های جنگی‌امریکایی درآبهای شرقمیانه وآمادگی های نظامی درامریکا مدارکی برای وجود چنین فکری پنداشته میشد امابملاحظه واقعیات عصر وعواقب منفی که استعمال قوه نظامی برای حل وفصل مسایل سیاســـی و اقتصادی دارد وتجاربی که امریکا بااستعمال قوه درجهان حاصل کرده است وجنگ ویتنام یك مثال آنست ، احتمال چنین فکرواقدامی رابسی ضعیف میگردانید، خصوصاکه‌سیاست خارجی امریکا دردست کسی است کـه در بوجود آوردن دیتانت وتحسین مناسبات شرق وغرب وحل مسایل جهانی از طریق مفاهمه ومذاکره برنده جایزه نوبل برای صلح‌گردیده است. اما بالا خره اظهارات کیسنجر بمجله «بزنس ویك» پرده ازروی احتمالات برداشت ومعلوم شد کـه امریـکـا وکیسنجر سوال استعمال قوه رابرای اشغال مراکز نفتـــی شرقمیانه طرح کرده اند.

توسل بقوه

آیاتوسل امریکا باستعمال قوه به منظـور اشغال چاهای نفتی ممالك نفت خیز شرقمیانه خصوصا ممالك حوزه خلیج بیش ازیك خواب پریشان خواهد بود ؟

بحران نفتی در جهان تورم کساد ورکود اقتصادی که نتایج‌آن بـه‌شکل بلند رفتـن سرسام آور قیمت ها، بیکاری ، وفشارهای روحی دیده میشود موج شکایات واعتراضات رادرجهان بار آورد ودرتحت چنین شرایطی تصور میرودکه دیپلومات ورزیده وشخصیت سیاسی جهانی چون هانری کیسنجر راوادارد که ازجنگ واشغال چاه های نفت مما لـك سخن زند ؟

آیا این اظهارات یك عکس العمل اوضاع اقتصادی جهان غرب است. یاعوامل وسوایق دیگری نیز درخود دارد ؟

وقتی کیسنجر میگوید : «نمی گویم کـه حوادثی که مااستعمال قوه نما ییم وجـود ندارد، یك موردی‌که میتوان قوه را استعمال کرد جنجال نرخهای نفت است آنهـم در صورتیست که اختناق وخفگی اقتصـادی در جهان صنعتی احساس شود .»

شرایط دشوار

اظهارات کیسنجر در فـر صتی صورت میگیرد که امریکا وفرانسه توانستندبامذاکرات خود اختلافی راکه بین غرب وغرب وجـود داشت مرتفع نموده وموافقه کنند که مسایل نفتی رادر بهار آینده با کشور های تولیـد کننده نفت درمیان گذارند وبرای آن راه‌حل جستجو کنند .

دراین وقت مساعی عر بستان سعـــودی برای پائین آمدن قیمت مواد نفتی هنـــوز جاری‌بود وکوشش‌برای عرضه نفت‌نسبتاارزان ازطریق کنترول عربستان سعودی بر حمـل ونقل وبازار فروش نفت دوام داشت.

ازنظر سیاسی برژنف‌درآستانه سفرشرقمیانه دیده میشد واسرائیل در جستجوی فرصتی بود برای حمله به‌ممالك عربی قبل‌ازدسترسی مـصر بـر ا سلحـه مـدرن شـوروی،در حالیکه درعین زمان سوال مذاکره برای اعاده قسمتی ازاراضی اشغالی اسرائیل نیز مطرح بود ، یاسرعرفات بموفقیت هایی پیهم نایل میشد واسرائیل بـه تجاوزات بیـرحمانـه‌در مناطق جنوب لبنان ادامه میداد .

آیااظهارات کیسنجر د ر چنین شرایطـی یك عمل قصدی نبود ؟ آیاپائین آمدن نرخ نفت یگانه هدف این اظهارات بود، یااندیشه تحریم نفتی آینده ممالك عربی .

توضیحات کیسنجر

درتوضیحاتی که بعدا کیسنجر در بـــاره اظهارات خود بنامه نگاران ارائه کرد تاکید کردکه این اقدام تنهادر شر ایطی عملـــی خواهد شدکه خطر اختناق مما لـك صنعتی یابافاده‌دیگرازبین رفتن مدنیت غربی درمیان باشد واین خطر فعلا موجود نیست .

بلند رفتن ٤ برابر قیمت نفت که اکنون قیمت یك بشکه آن از دوونیم دالر به ١٠ دالر رسیده برای کشور های غربی خـــطر بزرگیست ، ولی طوریکه اکنون آنرا کشور های غربی تحمل کرده اند، امکان تحمل‌آن درآینده نیز موجود است. بنابران تنها ایـن مسئله عامل اظهارات کیسنجر نمیتواندبشود وتاکید کیسنجر بموضوع اختناق کشور های صنعتی مهمترین مسئله ایست که اظهارات کیسنجر برآن استوار است. امااین‌مسئله‌در چه شرایطی میتواند مطرح شود؟

طبعا بحران سیاسی شرق میانه که مولد ومـو جد آن ا سرائـیـل است سایـــق اظهارات کیسنجر میتواند پنداشته شود .

اسرائیل در وضع دشوار

درواقع مسئول تمام حـوادث اقتصادی ، وبحران اقتصادی که امروز در جهان بوجود آمده است . اسرائیل است زیراسیاســـت تجاوز کارانه اسر ائیل و اتکاء وی بـدول غـر بـی و حـمـا یـت امر یـکـا از اسرائیل عرب راوادار ساخت تابسلاح خطیر اقتصادی دست زند، ازیکطرف به تحریم‌نفتی

جنگ — صلح

«کارتون از روزالیوسف»

مبادرت ورزد وازطرف د یگربه بلند بـردن قیمت نفت تا٤برابر مجاهده کند. درحالیکه تاقبل ازاکتوبر ١٩٧٣ قیمت ٥ دالرفی بشکه نفت یعنی دوبرابر قیمت سابق یك قیمـت ایده آلی کشور های مولد نفت پنداشتـــه میشد .

اماتجاوز پیهم اسرائیل وخطریکه وجـود این قوه متجاوز درقلب ممالك عربی ایجـاد کرده است سبب شدکه عرب هرچه درقدرت دارد آنرا علیه اسرائیل وحامیان اسرائیـــل بکار برد وچنانچه چنین شد ونتیجه آن هـم به نفع دول عربی بود .

اشغال چا های نفت

مبصرین عقیده دارند که اشغال چا های نفت ممالك حوزه خلیج خصوـصا نواری‌که ازقطر تاکویت امتـــداد دارد و٤٠ فیصـد صادرات نفت اوپك رااحتوا میکند امریکا را قادر خواهد ساخت که نرخ نفت رابه‌نصف پائین آورد، شرایط طبیعی منطقه نیز طوری نیست که امریکا مثل ویتنام بمشکل‌بزرگی دچار شود واین‌کشور ها ازنظر نظامی نیـز ضعیف هستند .

اماآیا این اقدام همینطور ساده است ؟

عرب امروز غیراز عرب دیروز است روحیهٔ که درکشور های عربی وجود دارد وضامن اتحاد عرب است بذات خود بزرگترین قدرت عرب راتشکیل میدهد و از اینـــجا ســـت که بومیدین بمجرد اظهارات کیسنجر گفت: حمله بریك کشور عربی حمله برتمام کشور های عربی پنداشته میشود وآیادر چنیـــن شرایطی امریکا این رسك بزرگ را تحمل خواهد کردخصوصا که کیسنجرمیگویدبرآمدن ازجنگ بسیار مشکل تر ازآغاز آنست.

دورهٔ یاس

کیسنجر دیپلو مات موفق توانست‌در دوره کار خود دینامیزم‌جدیدی به سیاست امریکا بخشد، موفقیت های کیسنجر در مسئله‌ویتنام درنزدیکی روابط دول بزرگ شرق و غرب‌ودر حل منازعات بین المللی اوراجرئت داد تادر میدان منازعه عرب‌واسرائیل داخل وبرای‌حل این مسئله دست‌بکار شود مو فقیت‌کیسنجر برای جدا ساختن نیروهای کشور های عرب واسرائیل بعداز جنگ اکتوبر ١٩٧٣ باز هم موفقیت چشم گیربودولی اکنون که‌مد تـــی ازآن میگذرد جنگ ویتنام وتغییر بیـلا نس قواء به‌نفع قـوای انقلابی ویتنام جنوبی‌بـا سقوط فوك لانگ وعرض وجود یاسرعرفات بحیث یك قدرت شناخته شده جها نی در برابر اسرائیل امکانات نقش کیسنجر رادر حل مسایل شرقمیانه محدود تر سا ختـــه

بقیه درصفحه ٦٣

راپور : دهیواد مل

زموږ لرغونی هیواد

د آزادۍ اوورورولی

د فلسفی په اساس د مغو سر تیرو او صاد قو زامنو د کارنامو نتیجه ده چه د نړۍ د دغی سیمی د آزادي غوښتلو د نهضتو نو د تاریخ غټ او مهم بابو نو تشکیلو ی .

دبایزید روښان بین المللی سیمینار

د افغانستان د جمهوری دولت د مترقی کلتوری پالیسی پـه آساس جی تل دخپل هیواد د نو میا لیــو شخصیتونو یادونه او نمانځنه کوی

دادی د مرغومی میاشتی په ۱۵ نیټه دسهار په لسو بجو دهیواد د یو بل نومیالی شخصیت بایزید روښان د مړینی دڅلور سوم تلین بین المللی سیمینار ددولت درئیس اوصدراعظم ښاغلی محمد داؤد دپیغام پەلوستلو دکابل پوهنتون پـه ادیتو ریم کی پرانستل شو .

ددولت ښاغلی رئیس دپیغام تـر لوستلووروسته دپوهنی وزیرپوهاند عبدالقیوم خپله وینا واوروله .

تردی وروسته دپښتو ټولنی رئیس ښاغلی محمد صدیق روهی دروښان بیو گرافی ولوستله، دبایزید آثـار یی معرفی کړل، چی البته دی وینا بیوگرافی تر څنگه دروښانی نهضت دشکل او محتوی په باب هم ډیر څه درلودل، دښاغلی روهی په مقاله کی زیاته شوی وه: « دروښانیانو نهضت دتیری او زور گیری په مقابل کـی دافغانانو دمبارزی یو روښانه فصل دی، اوپه افغانی تاریخ کی یو څرگند اوروښانه مقام لری، دروښانی نهضت یو عمده خصو صیت دادی، چی د خلکو دتنویر اود اجتماعی عدالت د تبلیغ لپاره لەځانه سره یو پیغام هم لری. دروښانیانو ایډیالوجی دشکل په لحا ظ عرفانی او تصوفی بڼه لری مگر دمحتوی په لـحا ظ ملی آزادی ښنوونکی نهضتۍ » .

ددی ورځی د مراسمو په پای کی دپښتو ټولنی مرستیال څیړ نـوال عبدالله خـد متگار د سیمینار دکار څـر نـکوالی څرگند، اود سیمینار غړیئی معرفی کړل، او همدا رنگه د شوروی اتحاد دعلومو داکاډیمیدغړی پرو فیسور نیکلای دور یـا نکوف رالیږلی پیغام یی هم ولوست .

په افتتاحیه غونډه کی د صدارت عظمی مـر ستیال ښاغلی دوکـتور شرق دکابینی ځینوغړو، لوی درستیز ډگر جنرال عبد الکریم مستغنی ، دلوړو رتبو مامورینو ، په کابل کی اوسیدونکو ځینو کور دپلوماتیکو ، دپوهنتون استا دانو او محصلانو او گڼ شمیر علاقمندانو برخه اخیستی وه، په حاضرینو باندی دپښتو ټولنی لەخوا دبایزید د بین المللی سیمینار په ویاړ، چاپ شوی کتابونه ددولت لوانی دیوان، دواصل روښانی څـو شعرونه دروښا نیانو ملی نهضت ، ادبی ستوری، پـه خارج کی پښتو څیړونکی اود زیری فوق العاده گـنه وویشـل شوه ، غونډه د غرمی پـه دولس بجو پای ته ورسیده .

کله چه دپو هنی وزیر پو هاند د

«روښا نیان دخپلی زما نی او سره سم مترقی

د بایزید روښان دبین المللـیسیمینار دعلمی غو نډو یوه منظره

...القیوم د دولت د رئیس او صدراعظم ښاغلي محمد داؤد د پیغام په لوستلو سره د بایزید روښان سیمینار پرانیځي

...پیل چاپیریال د تقاضا او غوښتنو ... عناصرو»

د بایزید د بین‌المللی سیمینار علمي لومړی غونډه د مرغومي د میاشتې په ۱۶ نیټه د کابل پوهنتون په کتابخانه کې د سهار په نه‌نیمو بجو پیل شوه، د دې غونډې رئیس پوهاند عبدالحی حبیبي د رئیس نایب پوهاند محمد رحیم الهام او منشي یې خیړنوال عبدالله خدمتگار ؤ، په دې غونډه کې لومړی میرمن معصومه عصمتي خپله مقاله د «روښان د نهضت سیاسي او اجتماعي عوامل» ولوستله، په دې مقاله کې د روښاني نهضت او د پښتنو او بایزید روښان د ملیت غوښتنې په مبارزو رڼا واچول شوه .

همدا رنگه نوموړې د رو ښاني نهضت په مبارزو کې د پښتنو میرمنو د هلو ځلو په باب ځینې ښه ټکي څرګند کړل .

د دې ورځې دوهمه مقاله (ملي مبارز) د جنوبي محکوم پښتو نستان د پیاوړي لیکوال پرو فیسور ولي محمد خان سیال کاکړ را استول شوې مقاله وه، د دغه مقاله له حاضرینو څخه د یوه تن له‌خوا ولوستل شوه، د دې مقالې د روښان د ملي شخصیت او ادبي خواوو په باب خبرې در لودې او همدا رنگه هغه شعر، چې د پرو فیسور سیال کاکړ له‌خوا روښان ته‌ویل شوي ؤ، ولوستل شو .

د غونډې په پای کې ښاغلي محمد اسمعیل مبلغ خپله مقاله د (نګاهی د تصوف پیر روښان) تر سر لیك لاندې ولوستله. په دې لیکنه کې زیاته شوې وه، (بایزید د تصوف په لیاره کې یو مجاهد سر تیری او فعال شخص ؤ، بایزید روښان د برابرۍ ورور ګلوۍ او ملي وحدت د ټینګیدو په‌لیاره کې نه هیریدو نکي خدمتونه کړیدي .

لومړی غونډه د غرمې په دولس نیمو بجو پای ته ورسیده ، اود سیمینار غړي د افغان سید جمالدین مزار ته لاړل اود ګلو ګیډۍ یې پرې کښیښودلې په دغه مهال کې پوهاند عبدالحی حبیبي د سید جمالدین افغان د شخصیت په باب وویل : (افغان سید نه یوازې افغانانو او خپل هیواد ته له‌ویاړه ډك کارونه کړیدي، بلکې ټولې ختیځې نړۍ دده له پوهې فضل او کمال ، څخه بهره اخیستې ده، بایزید روښان او افغان سید جمالدین په خپل ژوند کې دغه ګډې خواوې لري، چې پیر روښان په شپاړسمه پیړۍ کې د خرافاتو شاهنشاهۍ اود پردیو د استعماري تسلیط پرضد یو نهضت را پیدا کړ، چې دغه نهضت په نولسمه پیړۍ کې افغاني سید جمالدین تعقیب او زیاته پر مختیا یې ورکړه .

د سیمینار دوهمه علمي غونډه د مرغومي د میاشتې په ۱۷ نیټه د سهار په نه نیمو بجو د کابل پوهنتون د کتابخانې په تالار کې جوړه شوه، چې د دې غونډې رئیس مولینا قیام‌الدین خادم ، د رئیس نایب ښاغلی غلام حضرت کوشان او منشي خیړنوال محمداکبر معتمد ؤ، په دې غونډه کې ښاغلي قیام الدین خادم لومړی خپله مقاله د « روښانیانو مبارزې» تر سر لیك لاندې ولوستله په دې مقاله‌کې: «د روښانیانو د مبارزو په اصولو مبارزه د څه لپاره، آیا دغه مبارزې سیاسي وې؟ او د روښانیانو د مبارزو په ډولونو ئې مفصلې خبرې وکړې. د دغه ورځې د غونډې دوهمه مقاله د خیړنوال عبدالله خدمتگار «په پښتو ادب کې د روښاني آثارو مقام »وه په‌دې‌مقاله‌کې‌په‌روښاني‌ادبیاتو ښه خیړنه شوې‌وه، او په هغه مقام باندې ښه رڼا واچول شوه، چې د روښاني ډلې ادیبان یې د پښتو ادبیانو په تاریخ کې‌لري، ۸خیړنوال‌خدمتگار په مقاله کې دا هم ویل شوي ؤ ! چې «روښانیانو د خپلو ادبي آثارو په‌ایجاد سره په پښتو ادب کې یو نوی سبك منځ ته‌راووړ، او نوی لاریې پرانیستله همدا رنگه بایزید روښان د پښتو الفبا په تنظیم کې ابتکار کړی دی .

دریمه مقاله «د روښانیانو ملي‌لار» د ښاغلي عبد الجلیل وجدي وه، چې د روښانیانو د ملي اهدافو په باب یې کافي مواد درلودل، د ښاغلي وجدي په لیکنه کې دا ټکي هم پروت ؤ چې – «روښا نیان د خپلې زمانې او خپل چاپیریال د تقاضا او غوښتنو سره سم مترقي عناصر وو» د غونډې په‌پای کې ښاغلي عبدالقیوم نورزي خپله مقاله «د روښانیانو د مبارزو څرنګوالی ولوستله، په دې لیکنه کې د روښاني مبارزو په ماهیت ښه رڼا اچول‌شوې وه، او لیکونکي وویل – «د روښانیانو مبارزو دوې خواوې درلودې، یوه‌ملي مبارزه او بله طبقاتي مبارزه، اود فیوډالیزم په مقابل کې مبارزه .»

دریمه علمي غونډه د چهار شنبې ورځ د مرغومي په ۱۸ نیټه د سهار په نه‌نیمو بجو د تاجکستان د علومو د اکاډیمي د ژبې د څانګې امر پروفیسور مانیازوف په ریاست پیل شوه، د دې غونډې نایب پوهنوال محمد حسن ضمیر او منشي یې خیړنوال‌عبدالله خدمتګار ؤ .

په دې غونډه کې لومړی مقاله د وړانګې ورځپاڼې مسوول‌مدیر ښاغلي محمد ابراهیم‌عطایي «د روښاني نهضت پرسیمه پیزه پیژندنه یوه تحلیلي څیړنه» ولوستله، ښاغلي عطایي په هغو سیمو رڼا واچوله چې روښاني نهضت پکښې پیدا شوی اووده او پراختیایې موندلې‌وه .

دوهمه مقاله د شوروي‌اتحاد د علومو اکاډیمي د ختیځ پوهنې د مؤسسې د امر اود پښتو ټولنې د افتخاري غړي پرو فیسور نیکلاي دوریا نکوف وه، چې په سیمینار کې یې د نه ګډون معذرت‌یې پښتوټولنې ته‌رارسیدلی‌ؤ اود سیمینار د پرانستنې په ورځ خیړنوال خدمتګارولو ست، خو د دوی مقاله، چې «د بایزید روښان د خیرالبیان د پښتو ژبې مقام او اهمیت» نومیدله، د ښاغلي غوث شهامت له‌خوا ولوستل شوه. د دې مقالې په شوروي اتحاد کې په روښان پیژندنه ښه رڼا اچوله، او روښاني نهضت یې د زمانې له غوښتنو سره سم د شوروي پوهانو له نظره څیړلی‌ؤ .

د دې ورځې د علمي غونډې دریمه مقاله د محقق لیکوال اود سیمینار د غړي ښاغلي حبیب‌الله رفیع وه، چې له بده مرغه یې محترم لیکوال د مور د مړینې له‌کبله په سیمینار کې ګډون ونشو کړای، او هغه مقاله‌یې چې د «روښاني لیکنې» تر سرلیك لاندې لیکلې‌وه، د خیړنوال عبدالله‌خدمتګار له‌خوا ولوستل‌شوه، لیکوال سربیره پردې چې د روښان او پیروانو آثار یې

بقیه صفحه ۵۶

اینها اند که می تا بند می با فند و تکه های خوب ومقبول به با زار عرضه می کنند.

موجوداتیکه منبع

راپور از: راحله راسخ

امروز که روزنه های امید به سوی آزادی و مساوات بروی زنان بازگردیده واین موجود پراز عاطفه از قصر های طلائی و حرامسرای ها واز زندانیکه آزادی فکر، اراده و تصمیمش را محدود می ساخت رهایی یافته است وظایف و مسوولیت های سنگینی در قبال دارد تا در جهت دست یافتن به مقام و منزلتی که شایستهٔ شأن اوست به پیش به سوی زندگی امید افزا حرکت نمایند.

چنانچه تاریخ گواه است زنان افغان پهلوی مردان در همه امور زندگی از کشت وزراعت تا باغبانی ورمه داری، امور مربوط به اداره وکار در فابریکه های صنعتی و صنایع دستی و ماشینی نقش بس چشمگیر وارزنده داشته ودارند.

همینکه شخصیت زنان افغان را درطول تاریخ کهن موردارزیابی قرار میدهیم دیده می شود که مقام والای را دارا بوده حتی در میدان جنگ وپیکار نیز ازخود کارنامه هایی به یادگار گذاشته اندکه از تطاول زمان مامون است.

فرزندان صالح و قهرمان را تربیت نموده اند که نه تنها حامی ونگهبان ورزیده برای مفاخر ونوامیس وطن خود بوده‌اند بلکه توانسته اند شایستگی و لیاقت خودرا در همه امور زندگی در کارهای جسمانی و فعالیت های دماغی در زمینه های مادی و معنوی ثابت‌سازند وتبارز دهند.

امابايد گفت که در کشور مابنابر عواملی زنان کمتر توانسته اند استعداد های نهفتهٔ خود را تبارز دهند و شگوفان سازند و انرژی خودرا برای خدمات اجتماعی‌ومردمی مورد استفاده قرار دهند واز علم ومعرفت بهرهٔ کافی ببرند.

اما سر انجام زن پیروز شد و راه خودرا در اجتماع باز کرد، درمکاتب، فاکولته ها، دوایر، و سایر فعالیت های سیاسی، اجتماعی و غیره،خوب پیش رفت و عالی درخشید، ومصدر خدمات ارزنده و چشمگیری برای مردم و اجتماع خود شد.

خوشبختانه فعالیت های زنان منحصر به ادارات رسمی و دولتی نمانده وثابت ساختند که در عقب ماشین و در گرفتاری های تخنیکی وکار های سنگین تولیدی وصنعتی نیز می توانند کار کنند، ودر ازدیاد محصول و انکشاف تولیدات ملی دوشبدوش مردان مصدر خدمات قابل و صفی به هموطنان گردند.

سر انگشتان ظریف زنان‌هموطن‌ما است که مقبولترین و پر بها ترین صنعت وطن یعنی قالین های زیبا ونفیسی را می بافند وبه دنیا عرضه می کنند و عواید خوبی را جهت تقویهٔ بنیهٔ مالی کشور فراهم می سازند.

حاصل دست همین زنان کارگر در صنعت نساجی عاملی است که جنس و متاع مورد نیاز عامه رابشکل مرغوب عرضه می نماید وحوائج هموطنان ما را از رهگذر پوشاک بر آورده می‌سازند.

اینها از صبح تا نیمه های شب در خدمت مردم اند وآرزو دارند جنس تولیدی شان طرف علاقهٔ مشتریان واقع شود اینها میریشند می تابند می بافند. اتو می کنند و ببازار عرضه می نمایند تا آهنگ صنعت در کشور اوج گیرد، تا مردم از متاع خارجی بی‌نیاز گردند.

عصر یکی از روز های هفتهٔ گذشته

مادریکه پسرش را ازبزرگترین نویسندگان جهان ساخت

وقتی «جك لندن» در آوان جوانی، برای بدست آوردن لقمه نانی بفکر هر کاری بود جز نویسندگی، یك روز مادرش «فلورا» روزنامه‌ای بنام (کال) بدست پسرش داد واز او تقاضا کرد در اقتراحی که در آن روزنامه طرح شده بود شرکت کند، تاشاید برندهٔ جایزه آن شود.

جك لندن لحظه ای در مقابل گفتهٔ مادر مکث کرد ومتردد ماند، بعد ناگهان بیاد طوفان کنار ساحل ژاپن افتاد وشروع‌به‌شرح وتوصیف آن کرد.

همان شب با تشویق مادرش داستان را بپایان رساند وآنرا برای سر محرر روزنامه «کال» فرستاد وقتی چند روز بعد نتیجه اعلام شد، باکمال تعجب دید که جایزهٔ اول، یعنی ۲۵ دلاور را او ربوده است.

مادر جك لندن که فرزند خود را از کودکی تحت نفوذ شخصیت خود آراسته با صفات عالی و خصال ارجمند پرورده بود، بدین ترتیب بابر انگیختن استعداد نهائی اوباعث پیدایش‌یکی ازبزرگترین‌نویسندگان جهان گردید.

چنانچه بزرگان جهان گفته اند:

«زن دارای چنان قدرتی است‌که می تواند بشر را از پستی و گمنامی به اوج عزت برساند.

(الفونس کار)

«اکنون زن – یعنی زنی راستایش کنیم که مادر یعنی منبع فنا ناپذیر است.

(ماکسیم کورکی)

ژوندون

دست‌های آرامش بخش توست ای زن که انسان را پرورش میدهد

ای زن.....تو

مادری تو کارگری و نوازشگر و پرستار

مهر و عاطفه است

فر صت بمن دست داد تا از نز دیك باابن طبقه محبوب جا معه که قلب های سادهٔ شان پر از صفا وصمیمیت است و روح شان سر شار از عشق وطن دوستی پای مصا حبه نشستم و گفته ها و خوا سته هایشان را یاد داشت نمودم که اینك نظرات بعضی از ایشان را درینجا غرض مطالعه شما خوانندگان عزیز ! تقدیم می نما ییم:

در فا بریکه نساجی بگرامی درحدود ۲٤۰۰ خانم دردونوبت مصروف کارند آنها باوجود داشتن مشکلات فا میلی مجبورند از صبح تا عصر و از عصر تا ساعت نه شب عقب ما شین با یستند واز کار ماشین ها مراقبت نمایند در غیر آن ممکن است در اثر لحظهٔ غفلت خسا رات عاید گردد.

زنان کار گر در نساجی بگرا می مانند سایر زنان مسوو لیت خو یش راخوب درك نموده و خیلی مو فقا نه پیش میروند.

چنانچه انجنیر عبدالقیوم سمند ر رئیس فا بریکه نسا جی بگرا می درین مورد چنین گفت:

«سلیقه، پشت کار وو قت شناسی زنان کار گر درین فا بریکه قابل ستایش و یاددهانی میبا شد»

بقول بناغلی سمندر که د رین فابریکه هیچگو نه امتیازی بین کا ر های مردان و زنان و جود ندا رد همه کار گران چه مرد یا ز ن از مزد مساوی در مقابل کار مساوی برخور دار اند زیرا همان کاری راکه یك مرد عقب همین ماشینها انجام میدهد. عین همان کار به ز ن نیز سپرده میشود .

واقعا چنین بود و قتی از نز دیك این فابریکه رابه بینید ، زنان و مردان پهلو به پهلو عقب ما شین ها قرار دارند و در پیشبرد امور مربوط به‌بافندگی سعی به خرچ مید هند.

وقتی پهلوی یکی از زنان کار گر قرار گر فتم وخواستم به اصطلاح باوی درد دل کنم .

وی عقب ما شین بزرگ و غو ل پیکر نختابی ایستاده بود وآو از ماشین به حدی مهیب و گو ش‌خراش بود که حتی نمی شد نزد یکتر ین آواز را شنید، اما به هر تر تیب‌بود از او خوا ستم تا خود ش را معر فی کند و گفتنی ها یش را بگو ید.

وی گفت اسم من ضیاء و هفت سال می شود که درین جا مصرو ف کارم.

وی در حا لیکه سر و صو رت ولبا سش پر از گرد پنبه بود چنین ادامه داد از کارم خیلی را ضیم معاش ما هوارم تقریبا ۱۳۰۰ـ افغانی‌میشود این کارگر جوان که تقریبا ۲۵ سال دارد تا اکنون عرو سی نکر ده است .

وقتی در بارهٔ تحصیل و سوا دش از او پر سیدم گفت: متا سفانه من سواد ندارم یکی از آرزوهایم این‌بود مکتب بروم، در س بخوا نم و سواد بیا موزیم مگر با ضعف اقتصاد فامیلی این امکان برایم میسر نگردید مجبور شدم کار گر شو م و با مزد کارم برای یك فا میل بزرگ زندگی بسازم.

وی در حا لیکه بلند بلند صحبت میکرد گفت: خو شم از ینکه من ا ز پهلوی‌کار و مزد حلال زندگی پا ك وبی آلایش دارم.

ازوی پیرا مون سال بین المللی زن پر سیدم چنین گفت:

مسروریم ازینکه موسسه ملل متحد با این اقدام یکبار دیگر به جهانیان روشن ساخت که‌زنان ومردان دارای حقوق مساوی اند .

بقیه در صفحه ١٤

یك‌عده زنان کارگر عقب ماشین‌نخ تابی

همین ماشین است که طلای‌سفید مارا به نخ مبدل میسازد .

دقیق بودنش از حل درست سوالات نمایانگر است

محصلین پوهنتون کابل در گیرودار امتحانات نهایی سال

امسال در حدود ۹ هزار دختر و پسر در پوهنتون کابل به تحصیل مشغول میباشند

استعداد و پشت کار، نخستین امر موفقیت یک شاگرد میباشد

در پو هنتون کابل که‌یك مو سسه عالی علمی برای تر بیه جوا نا ن کشورماست ، اکنون درحدود۹هزار محصل و محصله شامل تدریس‌اند ودراین‌روز ها، محوط پوهنتون‌شاهد ، تلاش های جوانانی اند که‌درمقابل امتحان وآزمون سویه قرار دارند.

براستی ازعمده ترین دوره حیات انسان ها، همین دورهٔ جوانی است که‌در این ایام بیشتر میشود،انسان هابه نیاز مندی های زندگی ملتفت شده ودر کسب ضروریات زندگی همت گمارند ودرراه نیل به‌خواسته هاوآرمانهای واقعی زندگی تلاش ورزند. والبته این نیاز مندی‌بیشتر کسب دانش و معرفت رادربرمیگرد وخوشبخت کسانی اند که ازاین ایام‌آنچه شایسته است استفاده برند.

خوشبختانه امروز زمینه های تلاش‌در راه کسب دانش‌و موفقیت درکشور ما بیش از پیش مساعد گردیده وگذار شی را که برا ی خواننده گان مجله تهیه کرده ایم نیز نشانه ازتلاش های هزاران موسسات علمی و فرهنگی است‌که اکنون نسل امروز و فردای کشور مابه تحصیل و کسب‌معرفت در آنها مصروفند .

جوانان پوهنتون اکنون درصحنه امتحان قرار دارند براستی صحنه امتحان از کوچکترین مرحله آن‌تا بزرگتر ین مراحلش که امتحان در مقابل همنوع ومردم را دربر میگیر د لحظات مهم وحساسی‌را تبارز میدهد امتحان در مقابل خانواده ،فامیل، امتحان در محوط مکتب ، پوهنتون، بالاخره امتحان در حیات بخاطر تلاش وخدمت در راه بهتر ز یستن همنوع ، همه ، اگر پیروزمندانه وبا درك مسئولیت وحس نوع پرستی‌و وطن دوستی صورت بگیردخواه‌مخواه درآن موفقیت نصیب است و آنچه امروز ما تو قع واقعی از سا ز ند گا ن تا ر یخ و نسل دیروز داریم ،نسل آینده‌بدون شك‌عمل واقعی نسل امروز رابدیده احترام مینگرند وآنگاه است که برداشت منطقی و واقعی آنان بر عمل‌واقعی ودرست نسل امروزصحه میگذارد .

این واقعیت را در فروغ دانش وبصیرت حیات امروزی‌ماخوشبختانه جوانان ما بدرستی درك کرده‌وآنرا پذیرفته اند .

ساحه زیبای پو هنتون که اکنون چهره اش با سفیدی برف وتلاش محصلین جوان ،زیبای بیشتری‌پیدا کرده، سیاهی گروه ها ی گرد شده محصلین در کنج وکنارآن، بیننده را ملتفت یك تلاش میسازد وگاهی هم سکوت ،تشویش و ذوق چهره های ،شما را متوجه میسازد که‌از صحنه امتحان موفق بدر آمده‌اندویا اینکه پارچه را ، سفید گذاشته‌و تقدیم‌استاد کرده اند،ولی نه،امسال چهره جوانان پو هنتون بشا ش تر ازسالهای پار است ،فکر میشودکه کوشش وتلاش جوانان اکنون‌بیشتر گردیده و آنها بدرستی به نیروی دماغ واستعداد خویش ملتفت گشته اند .

آن ساعت درست موقعی رانشان میداد که محصلات ومحصلان‌جوان، درجر یان امتحا نات قرار داشتند. عدهٔ بی صبرانه انتظار امتحان تقریری بودند وعدهٔ دیگر در صنف خاموشانه‌به حل سوالات‌میپرداختند وعده‌هم‌با استفاده ازموقع در کنج‌از تعمیرات پو هنتون ویا در کتا بخانه پوهنتون‌به امتحان آمادگی‌میگرفتند.

در کتابخانه پوهنتون کابل داخل میشوم ، گروهی بی شماری‌از جوانان به آمادگی مصروف اند، چهرهٔ بشاش ومهربان دوشیزهٔ رابه خود جلب کرد که مودبانه به درس هایش آمادگی میگرفت ازوی می پرسم شما حتماً آمادگی امتحان‌رامی گیرید، وی بامهربانی پاسخ میدهد.

بلی ! درست حدس زده اید، شما ،ببخشید چرا از من میپرسید .

-من خبر نگار مجله هستم، خوب سوالی دیگری دارید .

بلی :

-اسم‌شماو به‌کدام پوهنځی‌مصروف تحصیل اید .

اسم من ذکیه میاخیل محصله صنف چهارم پو هنځی ساینس‌و رشته اختصاص ام کمیا وریاضی میباشد .

شما حتماً میخواهید معلم شوید.

بلی بعد ازتحصیلات عالی، اکنون میخواهم معلم څارندوی شوم .

-شما څارندوی هم میباشید .

-بلی من رهبر څا رندوی های پوهنتون کابل میباشم .

-شما در باره امتحانات و رمز موفقیت یك محصل چه‌نظر دارید.

-اگریك محصل بمقصد وهدف درس پی‌ببرد ،امتحان برای وی سا ده‌و سهل خواهد بود اما اگر فقط بخاطر کامیاب شدن درس بخواند نتیجه منفی است وثابت است که‌او از

محصلین هنگام گذشتاندن امتحان دریکی از صنوف

هدف وصرف یکمدت از عمرش بی خبر بوده است .و وی گفت که به عقیده من استعداد در قدم اول و پشت کار ومطالعه درقدم دوم رمز موفقیت یك شاگرد میباشد.

لحظهٔ بعد باحلقهٔ از محصلین رو برو میشوم که تازه از میز امتحا ن برخاسته اند .یکی از محصلین را میپرسم .شما درباره امتحانات امسال چه نظر دارید .

میگوید :

امسال نظم و دسپلین خوبتری، فضای امتحانات رادربر دارد.وگفت بعقیده من تادر جریان امتحان نظم ودسپلین نباشد ،به اصطلاح مزه امتحان فهمیده نمیشود.

یکی از رفقای دیگرش رامیپرسم که شما در چگونگی موفقیت یك محصل شاگرد چه نظر دارید .

میگوید :

راز موفقیت و کامیابی یك محصل فقط منحصر به چگو نگی درك و برداشت منطقی وی از گذشت یك عمر دراین راه میباشد ،اگر یك محصل ارزش عمر جوانی را درراه کسب دانش نفهمد و روزهارا به بی کاری وغفلت سپری کند وفقط تنها تقلید های بی جارا سر مشق قرار دهد، آنگاه است که وی عمرش رابی جاسپری کرده است .

جوانی دیگر ی ر شتهٔ صحبت را میگیرد و میگو ید :

بی مبالاتی وغفلت یك محصل ویا هرجوان ، نه تنها در همین دوره پر ارزش صدمه سنگینی به وی و فامیلش میباشد .بلکه تنبلی وپی نبردن به هدف زندگی وی، صد مه ایست جبران ناپذیر برای جامعه وآنچه که مصار فدراین راه برای وی ودیگران قبول شده هم جبران نا پذیر است وصدمه ایست به اقتصاد جامعه.خصوصا نسل امروز که اکنون در شرایط بهتر حیات در دورهٔ روشنایی بخش جمهوریت قرار دارند .

محصله جوانی که شاهد گفتگوی این جوان بود، بالبخند و تبسم ملیحی گفت .

راز موفقیت یك متعلم ویا محصل ،درك مسئولیت در مقابل جا معه می باشد چه اگر امروز آنچنان که شرایط بهتری برای جوانان ما میسر است واگر این شرایط رادرك نکرده باشیم ، البته در آزمون گاه حیات مصدر خدمتی شده نمیتوانیم.

ازمحصله دیگری میپرسم ، شما حتما در مورد سال بین المللی زن چیزی گفتنی دارید ؟

بلی :

تصمیم ملل متحد ،**یك تصویب زیاد مؤثر ومفید است واینکا ر در شنا ـ سایی** موقف زن اهمیت بیشتری دارد ولی یگانه استقبال از این **سال** وقتی خوبتر نتیجه میدهد ،که فعالیت ها هم جانبه وپی گیر باشد .در کشور **ما فعالیت دراین زمینه بیشتر لا زم است وبر موسسات مربوط است** که

بقیه در صفحه ٦٢

همه مشغول اند وهمه می اندیشند

مسابقه

بالاخره‌یك روز فهمیدند که او
خودرا باز یا

ازیاسن انتو ف

او راند ت عاقبل به سرو پس عقلی‌و عصبی آورده بودند حر کا ت و گپ ها یش طوری بودکه به راستی فهمیده میشدیك‌دیوانه واقعی است. او ادعا میکرد که دریا نورد ـ است و «میکلو خو ماکلی » نام دارد،درضمن میگفت که‌با دختر فرمانروا ی یك جز یره‌نا شناخته که خودش برای بار او ل آنراکشف نموده ازدوا ج کرده است و بلسان بو می‌آن سرز مین آ شنایی دارد ، ومر تب میگفـــت (بابا لو لو بالو با) واین چر ند یات‌رالسان بومی آن سر ز مین میدانست .

پرو فیسور عقلی و عصبی و معا و نش بسیار روی او کار کردند واز طر ق مختلف به‌معالجه او کو شید ند ، بالا خره یك روز فهمیدند که او بکلی خو ب شده وسلا مت عقلی خود راباز یا فته است اما با اینهم‌برای اینکه از شفاخانه مر خصش کنند او را برای آخرین بار مورد سوال قرار دادند :

ـ پس تو« گنادی بتوف» هستی‌که‌درپاو لگین متو لد شدی ها.. ؟

ـ بلی درست است !

ـودر یا نورد معرو ف نیستی ؟

ـنخیر

ـواسمت میکلو ما خو کلی نیست ؟

ـنه .. آن حر ف ها راد ر حال دیوانگی زده بودم

ـوخا نمت دختر فرما نرو ای آ ن ـ جزیره...

ـاو خوا هش میکنم .. زنم ایلینکه‌نام‌دارد ودختر معاو ندستگاه ... است اینبار معاون پروفیسور سوال کرد :

ـبزبان بومی آن سر زمین ناشنا ختــه بابالولو بالو با چه معنی دارد ؟

ـاین یك جمله بی معنی است من‌نه‌جزیره ای‌را کشف کرده ام ونه کدام زبان بومی‌را میدانم ، من درز مان دیوانگی شاید این‌حرف هارازده باشم پرو فیسور دست هایش‌رابهم مالید، ازینکه کار ش نتیجه مثبت داده بود خوشحا ل وراضی بنظر میرسید . زیرا یك دیوانه به تمام معنی به آدم‌نو ر مالی مبدل شده بود، پرو فیسور رو بطر ف مر یضش نموده گفت:

ـخو شحا لم ازینکه صحت شما خو ب شده ،دیگر لزومی نداردکه شما را در یـــن جانگهداریم ، شما میتوا نید به خانه خودبر گردیداما.. اما سر وریش شماخیلـــی ـ رسیده وبه انسا ن های عصر حجر شباهت دارید، بهتر است سلمانی اینجا سرو رویش تانرا اصلاح کند .

معاو ن پرو فیسور گفت :

ـقربان سلمانی به مر خصی ر فته،دوروز بعد بر میگردد .

گنادی که اکنو ن سلا مت عقلی خودراباز یافته‌بودبه آنها گفت:

ـ چه‌فرق میکند، وقتیکه ازینجا رفتم‌راسا بیك‌سلما نی‌مر ا جعه میکنم و سر و ریشم‌را اصلاح مینمایم ، آیا اصلاح میدانید که من‌با وجود اعاده صحت دو روز دیگر بخاطرنبودن سلمانی درینجا بمانم ؟

پروفیسور گفت:

ـنه ابدا .. شما کا ملا خو ب شده اید مانعی برای رفتن تان و جود ندارد،سعادت شما راآرزو دارم بروید ودر هر سلمانی‌که دل‌تان خواست سر ور یش تانرا اصـــلاح کنید.

مردیکه بعلت اختلال حواس وارد شعبـــه عقلی و عصبی شده بود بعد از اینکه ثابت کرد دیگر دیوانه نیست آنجا راتر ك گفت‌و بطرف منزل خودروا ن شد .

درسا لون بز ر گی قرار بود آ خر ین مسابقه سلمانی ها شرو ع گردد. در نتیجه مسابقات گذشته دو نفر سلما نی شهـــر دیگران راشکست داده‌بودندواکنون‌درآخرین‌دور مسابقه که بین دونفر مذکور برگزار میشد یکی از آنها که برنده میگردید مقام اول‌را بدست‌می آورد و جایزی بز ر گك را می‌برد.

هر دو حریف مقابل هم قرار داشتندوهیات ژوری نیز حاضر گردیده بود . برای هرکدام ازسلمانی ها یك یك‌مود ل تعیین گردیده‌بود یکی ازمودل ها بنام «منول دودوف» هنوز نیامده بودبه همین جهت‌چنددقیقه از شروع مسابقه گذ شته بود و لی هنوز مسابقه آغاز شده بود،مودل اولی که سر و ریش رسیده داشت نارا حت بنظر میرسید اوهنر پیشــه سینما بود و بتا ز گی کار فلمی راکه وی‌در آن‌نقش یکی از انسان های ماقبل‌ا لتاریـخ رابازی میکرد تمام نموده بود رئیس مسابقه بانارا حتی به سا عت خودنگاه کردوبه‌معاون خودگفت:

ـپس این مود ل دو می چه و قت مـــی آید؟

معاو ن جواب داد:

ـقربان برایش مکتو ب رسمی فر ستاده بودیم ، اسمش «منول دودوف» است، ممکن است‌حالابرسد.

این حرف ها رئیس را بیشتر عصبانی ساخت تا میخواست چیزی بگو ید ، دفعتا ازکلکین سا لون چشمش به جاده افتادومردی راکه ریش انبوه و مو های فراوا ن داشت دید، به معاون خود گفت:

ـ هله آمد.. بدوزود ازروی سرك بیاو ـ ریش ، ببین باو جودیکه ناو قت آمده‌آهسته آهسته قد م‌بر میدارد . معاو ن‌با دونفردیگر دویده آن مرد را باخود آوردند مردیکه ریش وموی رسیده داشت و قتیکه چند ین جوره چشم رامتو جه خوددید گفت :

ـروز بخیر آقا یان .. چه گپ است؟

رئیس هیات ژوری گفت :

ـواه.. حالا بیا و پوره کن.. آقانیم‌ساعت ناوقت تر آمده و تازه می پرسد که‌چه گـــپ است.. هله دگه و قت را تلف نکنید .

مردتازه وارد تاخواست حرفی بزند او برداشته بروی یك چو کی نشاندند اوبانگاه های استفها مآ میز دیگرا ن رانظاره میکرد ولی دیگران قیا فه های عادی وبی تفاوتی داشتند . یکنفر صداکرد :

بکلی خوب شده و سلامت عقلی فته‌است(!)

تر جمه نور انی

ـشرو ع مسابقه را اعلام میکنیم ، آماده باشید ، با اشاره دست من هر دونفر بطرف وسایل خود دویده بسر عت بکار آغاز مـی کنید مودل هاهم آماده هستند اولا از ریش شروع میکنیم ، شماره ۲٦ مود تکز ۱ س.. یك.. دو.. سه..

دفعتا هر دو سلمانی بطر ف وسایل‌خود دویده شانه و قیچی های خود را برداشتندو بجان مودل های خود افتاد ند،صدای چر ق چرق قیچی هابلند شد هیا ت ژور ی بپـــا خاسته نز دیك آمده بودند و روی کاغذخود یاد داشت میکردند، شخصی که یك دوسه گفته بود به سا عت خودنگاه میکرد، یك‌دقیقه وچند ثانیه بعد اوصدا کرد :

ـتوقف

هر دو سلمانی که تا لحظه پیش‌باسرعت کار میکردند دفعتا متو قف شدند .

هر دو مودل در آیینه بر یش خود نگاه کردند، مودلی که ناوقت رسیده بـود مـی خواست حر فی بزند و لی صدایش درمیان آواز های هیات ژوری گم شد، مودل اولی آرام وبی تفاو ت بود وسا جق می جویداما مودل دو می عصبانی ونا راحت بود کســی حرف او راگو ش نمیکرد . سلمانی اولی‌یك نمره باخته بود. اعلام کننده مسابقه باز هـم صداکرد :

ـآماده باشید قسمت دو م‌آغاز می یابد شماره ٤٨ مودقرن ١٦ يك، دو، سه ..

باز هر دو سلمانی باشد ت بکار آغـــاز نمودند ، مودلی که ناوقت آمـده بـوداز- عصبانیت سر خ‌شده بود، باصدای تو قف‌باز هم‌هر دو دست از کار کشیدند سپس‌عملیات ۱۸وبعد از آن عملیا ت ۱۳ شرو ع شدو ـ ریش و برو ت هر دو مو دل بشکل دا یره نازکی در اطرا فـ‌دهان‌شان درآمده بود،بـــه زودی باآغاز قسمت دیگر اثری از ر یش وبروت در صور ت های هر دو مدل باقـــی نماند، مود لی که ناو قت رسیده بودفریاد زد:

ـاین چه مسخر گی است ...

اینبار هم کسی بحر ف او تو جهـــی نکرد.

صدای چر ق چر ق قیچی و خش خش پاکی ریش تراشی و تیك تیك ما شین‌های سلمانی ها او را ناراحت سا خته بود.بــه زودی مودل ها زیر دست سلمانی ها قـرار گرفتند و اینبار عملیا ت مو به تر تیب‌مود های مختلف آغاز شده بود .

وصدای آلات و ابزار سلمانی ها اینبار خشن ترو کش و گیر شان عصبا نی کننده‌تر بود شخصی که نا و قت‌آ مده بود با خودمی گفت:(وقتیکه به زنم تیلفو ن کنم واو رااز آمدن ناگهانی خود خبر بد هم خدامیدا نـــد چقدر خوشحا ل خواهد شد .

باز صدای هیات ژور ی، صدای ما شین های سر تراشی و کش و گیر سلما نـــی رشته افکار او را از هم گسست .

گنادی پتو ف میخواست بگوید کـــه موهایش رابیك شکل دلخواه اوکم کنندولی سلمانی ایکه او رازیر دست گر فته بودهر دولبش رامحکم گرفت وبحرف زدن مجالش نداد. او چاره ای نداشت جز اینکه حوصله نماید و لی نمیدانست مو ضو ع از چه‌قرار است، او دوباره خود را با خیا لات خـــود مصروف ساخت باخودمـــی اندیشید، از ـ فروشگاه بزر گ‌شهر تحفه ای برای ز نـــم

بقیه در صفحه ٦٣

از :سوویت فلم

(نسیمی)

مترجم عارف عزیز پور

محصول آذر بائیجان فلم رنگی سینماسکوپ

هر هنر مند موضوع مخصوص خودشـ رادارد .وی با استفاده از مواد وشیوه هـای گونا گون این موضوع‌را در سرا سر زندگی دنبال مینماید وچه بسا که‌یك عمر هم‌کفایت نمیکند تا آنرا بپایان برساند موضوعی‌کـه مرا همیشه بخود جلب نموده کرکتر مردی جوان وانتخاب راه زندگی اش میباشد .

تقریبا درهمه فلمهایم مانند (در سواحل دور دست) ،(اوپریتر تیلفون) ،(چنین‌جزیره ای‌نیزوجوددارد)این‌پرابلم بااستفاده‌ازموادمدرن مورد بررسی‌قرار گرفته‌من پیوسته کوشیده‌ام پهلو به پهلو بازمانه پیش روم .بارهاازمـن خواسته اند که فلم تاریخی بسازم مگرمـــن بگونه‌ای نتوانسته ام‌دل بدریا زنم .هرگزبمن چنان رخ نداده که بگذشته برگردم .ولـــی اکنون کار فلم (نسیمی) رابه پایان رسانده‌ام امام‌الدین نسیمی برای مردم آذربائیجان‌نام محترم وبا‌ار زشی است .اشعارش قسمتی ازگنجینه جهان ادب را تشکیل میدهدنسیمی همواره بامن بود اگرچه من‌از آن آگاه نبودم‌تا آنکه روزی پی بردم باینکه اندیشه هاوافکار آن‌شاعر به قهرمان مورد نظرم خیلی شباهت دارد .این فلم سوالات زیادی برانگیخت.درآن بایداز زندگی زیبا وتراژیك نسیمی حکایـت میشدکه‌شش قرن پیش در دوره تسلـــط تیمورلنگ‌میزیست مشکلات ناشی‌ازآن بودکه پیراءون زندگی شاعر مذکور معلومات اندکی دردست میباشد .همه مشخصات کرکترش‌و عقایدش بایست از اشعارش خوشه چینـــی یاکشف گردد مگر این کار نیز بررسی‌های دقیقی را ایجاب مینماید .

واما فورمات فلمی پیرامون نسیمی چگونه باید باشد ؟پس از اندیشه زیاد تصمیـم گرفتیم تایادداشت‌هـــای تاریخی برداریـم ولی چگونه بااجتناب از صحنه های بیشمـار جنگ ،قدرت تیمـور لنگ‌را نیز نشان داده بتوانیم ؟یگانه راه این بودکه صحنه هـــای جنگ را بطرزی نشان دهیم که‌عظمت وشکوه شان‌درخارج از صحنه‌های‌اصلی احساس‌گردد. نتیجه برای نمایش تاخت وتاز تیمـور لنگ تنها بیك صحنهٔ بزرگی ضرورت داشتیم‌کـه درآن اسب هاو اشتر های‌زیادی وجود داشته باشد در برابراین صحنه قیافه شاعر مذکـور ظاهر میشود که‌در برابر آن‌کشور کشابمبارزه پرداخت وبیرحمی ظالمانه وضد بشری رادر اشعارش تقبیح نموده بررغـم همـه چیـزاو انسان رابحیث سر چشمه زیبائی تقدیـــس مینمود نسیمی بادیدن‌کشتار بنیانگزار فلسفه حروفی خوب میدانست که چه آینده وخیمی درکمینش میباشد مگر هیچ چیزی عزم‌وروحیه اش را نتوانست درهم شکند .وی تاآخریـن رمقش ومرگ غم‌انگیزش که زنده زنده پوست شد همانگونه شاعر ،مبارز وانقلابی باقی‌ماند.

اینکه فلم داستانی تاریخی راباز گونماید ایجاب صحنه های مسندی رامینمود کـــه‌در آنها جاهای کنونی قابل قبول نبود .بنابران مااز جاهائی فلمبرداری نمودیم که حتی‌سنگ وچوب شان بوئی ازتاریخ داشـت .ماوادار شدیم که‌از قسمت های مختلف آذر بائیجان ازبکستان ،سوریه ولبنان بازدید نمائیـم. بصورت عموم‌ما فاصلهٔ ٦٠٠٠٠ کیلو مترا

بقیه درصفحه ٦٢

يك چهرهٔ هنری در قیافهٔ امام الـدین‌نسیمی شاعر آذربائیجان :

موجوداتیکه منبع ...

یکتن از کارگران عقب ماشین مصروف کار است

وهم خواهش ما زنان کار گر از کمیته انسجام زنان افغان اینست که تبلیغات خودرا گستر ده تر ساختهو فعالیت خود را به همه اکناف و اطراف کشور توسعه بخشند تا این گونه خدمات بزرگ از مرا کز شهر ها برو ستا ها و قر یه ها نیز توسعه یابد .

وقتی از وی خدا حافظی مینمودم چشمانش آنطور مرافهماند که گفتنیها بسیار دارد مگر فر صت گفتن راندارد این فابریکه واقعا یك فا بریکه مدرن، مجهز و فعال است دا رای شعبات مختلف چون تصفیه پنبه، نخ تا بی، شانه، با فند گی، رنگ آمیزی، تا په اتو کاری و غیره که همه امور آنر ا جوانان افغان چه دختر و یا پسر به عهده دارند.

اکنون یکتن از میر من های کارگر باشما صحبت می کند:

وی که تقریبا چهل سال دا ر د خانمیست خوش تیپ، صمیمی و مرتب.

او که میر من صد یقه نا میده می شوددربارهٔ زندگیش چنین گفت: د ر جوانی شوهرم را از دست دا دموفعلا هشت طفل دارم و مجبورم برای آنها غذا، لباس، قلم، کتاب وغیرهوسایل زندگی را مهیا سازم .

وی اضا فه نمود: شش سال است که اینجا مصرو ف کار م . معا شم نهصد افغانی است وباهمین معا ش مجبو رم برای خود وهشت او لاد م زندگی بسازم .

از او پر سیدم از وظیفه ات را ضی هستی جواب داد. چرا نه؟

البته رضائیت دارم.

وی که و ظیفه خیا طی را بد و ش دارد سا عت ها روی پا ایستاده و می خوا هد مطا بق ذوق خر یدا ران لباس بدوزد.

وقتی دربارهٔ سال بین المللی ز ن از او پر سیدم گفت: من از چنین مو ضوعی اطلاع ندارم .

امید واریم کمیته انتخا بی سا ل بین المللی زن سری به این فا بریکه زده و از زند گی و تمنیات ما نیز اطلاع حاصل نمایند.

بعداز سوال وجو اب با میر من صدیقه خود را در شعبهٔ دیگری یافتم که بنام شعبه با فندگی یاد می شو د درینجا نیز یك عده دختران جوان ومیر من ها، با ذوق و شو ق زاید الو صفی مصروف کارند.

درینجا دختر جوانی که بیشتر از هژده سال نداشت نظرم راجلب کرد. خودرا به او رسانیدم و از او خواستم تادر باره خودش، درباره کار وزندگیش چیزی بگوید.

وی چنین به صحبتش شرو ع کرد، تحصیلاتم را تا صنف ششم د نبا ل نمودم و آرزو مند ادامه تحصیلات بودم اما نسبت مشکلات ا قتصا د ی نتوا نستم به تحصیلم ادامه دهم اسمش پیغله نفیسه بود ودر حالیکه از مریضی نا معلو می شکا یت داشت

بقیه در صفحه ۵۷

شناخت اشخاص از روی اثر آوازشان

طی جنگ دوم جهانی دونفرمتخصص مسائل سمعی گری و کوپ در صدد افتادند تابه وسیلهٔ پستر وگرام یعنی «عکاسی از آهنگ صدا» آو از های رادیو های دشمن به غـر ض کشف حرکات قشون از نقطه یی به نقطهٔ دیگر ثبت نمایند .هر چند درآنوقت بهغرض انجام این منظـو ر بعضی وسایل در دست بود :اما مشکل تشخیص آواز های رادیـو مانند امروز پیشرفت وتر قی ننموده بـود.

امروز با بکار افتادن ماشین های الکترونیك نظریات آن دستهازدانشمندانیکه بار اول درصدد این کار برامدند عملی میگردد ،زیرا صدای ماآنقد ر شخصی و مشخص است، کهروزی بوسیلهٔ آن شخصـی راازبین میلیونها نفر تشخیص خواهنـد داد، طوریکه امروز به اثرانگشتها اینکار را انجام میدهند ،.اخیراًیك نفرمتخصص مسایل سمعی، موسوم بهلورنس کز ستا موفقشده است ، فهرست بسیار حقیقی و مناسبـی ازاثر آهنگ صدا ترتیب بدهند،. این اثر «آهنگ‌صدا»عبارت ازاشکال بسیار خورد هر کلیمهٔ جدا گانـه مورد مطالعه وصحبت ماست . ایـن اشکال موقعی که روی صفحهٔ کاغذ ترسیم میشود مشخصات صـدارا طبق درجهٔ شدت آن بما توضیـح میدارد .طی تجاربیکه به عمل آمده اثرآهنگ عین یك‌کلیمه راچندین‌بار توسط اشخاص مختلف ضبط کرده اند سپس از روی ا ین عـلایم عکس برداری نموده وعکس هـارا روی صفحات جدا گانه به چاپ‌رسانیده‌اند وبعدازین اوراق را مخلوط نمـو ده بدست اشخاصیکـه در ایـن رشته پر ورده شده اند دارند .

شاگردان این رشته ،اوراق‌مذکور را، نظر صدا تشخیص ودسته بندی کردند، در نتیجه‌از بیست وپنج‌هزار پنج‌برپنج ۹۷ آن موفق بر آمدند . ورقیکه تهیه شده بو د در تشخیص آن‌موفق بر آمدند،. حالا کزستـا

متصدی : ز،س

روښاني ادب

دتیری اوونۍ په شرو کیدو سره دهیواد دیوبل نومیالی زوی بایزید روښان دمړینی دخلور سوومی کالیزی دتجلیل بین‌المللی سیمینار زموږ دځوان جمهوری دولت‌دکلتوری شرقی پالیسی له مخی پیل شو .

بایزید روښان او روښانیانو تقریباً ۱۵۰ کله دافغان‌دیو آزاد حکومت‌دجوړیدو په‌منظور دپردنی ښکیلاك سره مبارزه وکړه، اویو ډیر شمیر میړنویی په‌دی لیازه‌کی سرونه‌کښیښول اوددوی کارنامی زموږ دملی تاریخ زرین باب دی دی ولی په‌ملی مبارزه سربیره زموږ ادب اوفرهنگ ته‌هم په‌زړه پوری خدمتونه وکړل.

په پښتو اودری منظوم اومنثور آثاریی‌منځ‌ته کړل، چی‌له منثورو آثارو څخه یی خیرالبیان دپښتو دمنثورو لرغونو آثارو لومړنی بشپړ کتاب دی. اوبه نظم‌کی یی هغه بشپړدیوانونه چی دزمانی له چپاوونو خوندی پاتی دی، دپښتو دمنظومو آثارلومړنی بشپړ دیوانونه گڼل کیږی .

دوی ټولوپه پخپلوآثاروکی دوحدت‌الوجود غامضه او باریکه‌لیار په‌ښه توگه رانغښتی‌او منظوم اومنثور کلام‌یی دسلوك او معرفت دفلسفی جامع دی، دژوندون مجله دی‌سیمینار سره دهمکاری په منظور دادی، دادب غوټی مخ په دی اوونۍ کی ددی ولی دشاعرانو او ادیبانو په ښکلو مرغلرو پیی .

حقیقي واصل

خو زما رضا یوه وی، دتابله
په دویی‌کی به‌مانه‌مومی واصله
ته‌په کوم‌دلیل زمادچار غمخواریی
ای مدام له ماپردیه دځان‌خپله
دانسته دی‌لاس له‌نوروخلقورانیو
تروچی‌ځای دغرض‌نه وینی‌مه‌نښله
که اصلی‌وجوددی زه‌یم‌له‌مامه‌څه
که‌غرض‌دی‌خپل گومان‌دی‌پسی‌ځغله
ای «واصله» حقیقی واصل‌هغه‌دی
چی‌زی یادیم ځان‌یی‌هیروی‌تل‌تتله

«واصل روښاني»

درزه باب

په لطیف کی الطف گوره
که دی فتح د زړه باب دی
دا الطف د حق هستی شوه
پری بنیاد عارف ارباب دی
هم یکی هم تری جا پیره
دی ماهی هستی یی آب دی
ماهی هر لورته چی گرځی
واوبو ته یی مآب دی
سړی هر لور ته چی گرځی
پرغه لور د حق جناب دی

«علی‌محمد مخلص روښانی»

بایزید روښان

جانان یودی

په ظاهر باطن چی‌گوری سبحان یودی
صورتونه ډیر لیده شی جانان یو دی
د کثرت په حسابو نو غلط مه شه
مومنان هرڅومره اڅبوه دی ایمان یودی
په‌صدف کی در خالص په مارکی زهر
بارنده په هر ځای ابر نیسان یودی
رنگارنگ گل ځینی پیداشی په‌پتی‌کی
چی‌گیاه پری زرغونیږی باران یودی
که لښکر حشم یی ډیر لیده شی‌څه‌شو
چی په‌حکم یی‌عمل شی سلطان یودی
دمعشوق عاشق جا مه واغوندی راشی
عشق‌باقی شاهد مشهوربی گومان‌یودی
پری مومن‌کافر ماهی چونگښه زیست‌کا
پاك دریاب بی‌حده لوی بی‌پایان یودی
دمجاز په خوشادرکی‌یی مخ پټ کا
د «دولت» دزړه انیس پټ عیان یودی

«دولت روښانی»

دتوروزلفو بندیوان

پریوتم عالمه په زندان د توروزلفو
طوق‌می دگردن شوه دوه ریسمان‌دتورو زلفو
زړه می مثال گوی کړ په میدان دعاشقۍ کی
رانیودلیرانو په چوگان د تورو زلفو
سره گل می کاته داستا دحسن په‌بوستان کی
راغی‌پری د پاسه شبستان د تورو زلفو
خلاص دی بی دردان د ستا له زجرله‌توبیخ
خوښ‌دی په دی حال کی بندیوان د توروزلفو
سره گلونه اوری له تفریقه دکاکلو
څه شکل‌یار نه ده ابر نیسان د تورو زلفو
کیسو شرف بیا موند د زلفینو له‌پرتوه
څکه‌په سیاهی گوری جهان د تورو زلفو
دریغه مونده نشی د وصال صبح‌صادق!
غرق په‌شفق شام غریبان د تورو زلفو
لټ په لټ یی آره وی نسیم په ښربانده‌دی
طواف‌په خزانه کا ښاماران د تورو زلفو
ماوی چی دمښکونافه واشوه یاعنبردی
بوی‌راغی «ورکزیه» له‌جانان دتوروزلفو

«ورکزی روښانی»

خوښ

ترکلی کلیات زمادی خپل دلبر خوښ
بیا دده دزلفو بوی می ترعنبرخوښ
هغه سرچی ستا ددرپه خاوروخوښ‌ښه
ستا په‌سرږونور به‌نه‌شی‌په افسرخوښ
چی په داحیات می‌جام دجم حاصل‌که
په نسیا اوبو به نشم دکوثر خوښ
بی سران به‌په داهسی جام مستی‌کا
دغه جام دهغه دی‌چی په سرخوښ
بی‌خبر به ترسبا بی غمه خوب کا
زنده دل به همیشه وی په سحرخوښ
دواړه کونه په یوه وجودکی وینم
تردغه به می زیات‌نه‌وی بل‌باور خوښ
کریمداد دخرابات صدر نشین دی
ریاکار زاهدان پاس شوه په‌منبرخوښ

«کریمداد روښانی»

دیار مهر

دخپل یارمهردی ولی په زړه سوړشه
پر بلبل چی نو بهار ؤ غوړیدلی
د وصال په خوښی خرنگ تسله ؤ
که دلو علاج یی نه‌کړی وبه رژی
ښه دمونه په هرچاکی په شماره دی
لکه یخ دسړو زور سره تړلی
دوحدت په یگانگی کی شماره چیری
دعارف نظرتر دواړو کونو و خوت
دتحقیق له فهمه لری ؤ هر گوره
چی بیرنگ‌یی دبیرنگ په ستر گووکوت

څکه زړه دی دسوخته په مینه موړشه
دخزان د لمبو مخ پری باندی جوړشه
په هجران کی له‌جمله هوسه پوړشه
د ژوند ون زراعت و رسید پروړ شه
بی بها عمر نفس په نفس خوړ شه
چی‌گرمی پرباندی زیات شوه په‌خوړشه
دکثرت په حساب تیر ترلك وکروړشه
ددوبین نظر کوتاه ؤ څکه دوړ شو
چی گومان ئی پریقین باندی مروړشه
دمخلص له دله محو کل اروړ شه

پاك الله لکه چی دی‌هسی به تل وی
اومرزاپه ارواح‌ځوان په صورت زوړشه

مرزاخان روښان

دیوی لویی لاری لارویان

امین افغانیود

«تورگل» پداسی حال کی چه دخپل تندی خو له یی دخپل ځیږه‌او په خاورو ککړ لاس په شا بانــدی تو ږله ورو ناری کړی :

ـ «هلکه درکش کړه !».

«خمڅ» چه په یوه لاس دسلوا غی ار یږ پړی نیولی ؤ او بل لاس یی په کنډه کی ؤ، دهغه غږ وانه و رید . هغه دکوهی شاو خوا کتل او چرت یی واهه ، چی «تورگل» بیا غږکړه:

ـ «درکش کړه ، زوی دی لوی شه ، ورځ دی را بڼدی بیگاکړه ...»

(خمڅ) لدی گوانښ سره پــه خــود شو او ژر ژر یی د درندی سلواغی پړی کش کړ . سختی زورندی یــی ورسره و هلې او ستمیده . خــو پداسی‌حال‌کی‌چه سلواغه یی راکښله دننه کوهی ته یی وکتل چه لا هــم خاوره و چه ده ، او له شگلنی‌خاوری سره سره هماغسی ډبری راوځی او چه د « یا الله خیر» سره یــی سلواغه یوه خوا گوزار کړه نو یــی خاوری ته و کتل او په زوره یــی «تورگل» ته غږ کړه :

ـ «زوی یی مړ کړی، داخو لاهم وچه ده . .. لکه چه لدی کوهی نه او به راونه وځی ...»

او ژر ژر یی رسی دخپلو ځیزو او ټناکولا سرو نو له گوتو څخه دننــه کوهی نه و څروله .

درسی دځر هاری غږ کټ مټ‌دمار دخوځیدو غږ ته ورته ؤ. او چــه «خمڅ» بیا کښته کوهی ته وکتــل نو یی «تورگل» و لید چه‌په‌لنډه کی یوم باندی دکوهی تل ځیری اوخاوره یی درا ایستلو لپاره شکوی .

«خمڅ» چه لا ډیر ځلمی ؤ، دژبی په څو که یی څرك لاړی تو کړی . خپل پټکی یی چه ول ول په غاړه کی پروت و ، له غاړی نه وویست او بیا یی دیوی غرنی سندری نغمه په شکیدای کی سوز کړه ...

د «خمڅ» په دوړو او خاورو لړیی مخ باندی نوی ژیړ ویښتان راشنه شوی وو، دهغه دنگه ونه او غټ‌غټ لاس اوپښی وو . له جگی پوزی خو کښته کښته تللو ستر گو څخه یی دژوند نا خوالی له ورایه څرگنــدی وی. دملیښه خړ کالی یی اغوستی ؤ. خو پرتو گ یی څوځو ځایــه شلیدلی او پیوندی ؤ .

دیر تا گه پیوندونه یی چه مور په ډیر احتیاط او خاصی پا ملرنی سره وز گنډلی وو ، دبیلا بیلو تو کرانو څخه وو . لا بله سلواغه نه وه ډکه شوی چه یوه پیغلو تی یی تر څنگه ودریده . په احتیاط سره دڅاه ژی‌ته ور نژدی شوه او کښته یی وکتــل دپښو

له څوکو سره یی یو څو شگی‌کښته کوهی ته ورتویی شوی او دکوهی له تل نه « تورگل» غږ کړه :

ـ « پا م کوه او ځناوره ...»

خو د « خمڅ» پا م نشو چه‌ملگری یی څه وویل ؟

هغه په مینه مینه پیغلوټی‌ته وکتل اوبیا یی و ډاره کړه :

ـ « گوره چه کښته وړغو ځاره نشی ... نه و ینی چه کو هـــی څومره غوچ دی ؟ »

پیغلوټی کټ‌کټ وخندل او«خمڅ» یی و پوښته :

ـ « دا کوهی څله کینی ؟؟ »

«خمڅ» داریا نتیا په دود دوا ړه سترگی ور ته تنگی تنگی کړی اوویی ویل :

ـ « تو به می دی وی خدایه !کوهی سړی څه له کینی ؟»

او بیا یی په پیغلوټی‌پوری ملنډی شروع کړی :

ـ « عجبه ده . .. که دی نن واده کړی نو کال وروسته به دی زو ی په تی پوری وی خو ته کم عقله پدی نه پو هیږی چه کوهی څوك دځــه لپاره کینی ... »

او بیا یــی خنــدا لا پســی زوز واخیست .

کښته دکوهی له تل نه «تورگل» په غوصی سره غږ کړ :

ـ « او دکم عقله زو ... څه تــه خاندی سلواغه در کش کړه! »

او لدی گوانښ سره هغه را په‌سد شو او ژر ژر یی لاس رسی ته یــو ووړ . څو واره یی دلاس په خیرنــو رغه وو تو کړل اوبیا یی دسلوا غی په را کښلو پیل وکړ. خو همدا چه سلواغه یی بیرته کوزه کړه نو یی په پیغلوټی پ وری بیا ملنډی پیــل کړی . پیغلوته ترینه مروره شوه او «خمڅ» یی و ښکنځه :

ـ « شوا ړه خو لــه دی میــرات شه . .. غابښونه یی گوزه دپاروگانو په شان . . .»

او روانه وه .

هلته « تورگل» په ډیر زور سره دځمکی زړه . داوبو دپروانه‌غوړپونو او لپو او بالاخره سلواغو لپــــاره کیندله . په ټول ځان یی درد ؤ. په سره تبه کی سوزیده . داسی لکه‌چه په ټول ځان کی یی میږ تانه ځی او راځی .

خو پر له پسی یی یو مړ نه وهل او سلواغی یی له شگلنو خاوروڅخه ډکو لی .

(گاندی)

دهغه چرت ډیر خراب ؤ. هغه دیرش کلنی ته رسیدلی ؤ خولا تر اوسه یی کوراو اور او واده نه ؤ. له کلی څخه دپیغورونو په وجه شړل شوی ؤ. هغه ته به هر چا ویل چه غیرت نلری، خپله انجل نشی و دولی . .. دو لور دپوره کولو لپاره یی ملا ماته ده او داسی نور . . . .

او ده لوړه کړی وه : تر هغو به کلی ته نه ستنیږی چه څو می دو لور پیسی نه وی پوره کړی ... دا دری کاله کیده چه هغه خپله ادی یی نه وه لیدلی . پداسی حال کی چه په ژورو سو چونو کی ډوب ؤ، دځمکی سخت زړه یی را سپړه او شګلنه خاوره یی په سلواغه کی ډکوله ، چه «خمټ» یی پاس کش کړی .

شپږ میاشتی کیدی چه خمټ ورسره ملګری شوی ؤ. په ډیره ساده توګه : بازار کی یی یو رنګ ځوان لید لی ؤ. ورته و یلی ؤ چه وز ګ'ر یی ؟ او ځوان سر ور ته ښورولی ؤ چه هو ! او ده هم له ځانه سره دکوهی کیند لو او کو هی پاکو لو لپاره ملګری سړی ؤ «خمټ» ښه ځوان ورته ښکاریده ، خو تل به یی ګوابښ ورته کاوه چه'ږ څه سر بداله یی .

خو دا ورځ «تورګل» سخت ځوریده ، تبه یی وه او کلکی ځمکی هم ورسره جفا را اخیستی وه ، «تورګل» پدی ډاریده چه دکوهی په تل کی ډبره راونه وځی چه تولی هلی ځلی به یی له تورو خاورو سره برابری شی .

هغه تجربه در لوده . څوځو ځله همداسی د کوهی په تل کی له ډبرو سره مخا مخ شوی ؤ. داځو یمه ورځ وه چه هغوی کار کاوه او ایله چه نهه ګزه کوهی یی کندلی ؤ. یوځل بیا «تور ګل» سلواغه ډکه کړه. خو چه په «خمټ» یی غږ کړه نو هغه چرت واهه :

-«او دبی ننګه زو.. زه خو د ی پاك لیونی کړم بیخ دی و خیږه درکش کړه ...»

او ایله چه د «سر ډاله خمټ»پام شو . خو چه سلواغه یی و کښله بیا یی هم د ژ بی په څوکه څر ت لاړ ی تو کړی او له ځانه سره یی وویل :

– « نن بیا پده باندی څه تکه راو لیدلی ده . . همداسی زا ته غاپی . . .»

او ژر یی سلواغه کوهی ته ورکښته کړه .

او چ، «ورګل» څو یومه خاوره واړو له نو یی خبره ر ښتیا شوه :

-څ پاکه ربه ! دا خوبیا ډبره را ووتله . »

خو شیبه پس چه یی د ډبری شاو خوا و کیندله نو یی و لیدل چه خاوره لږ څه نم جنه شویده ، او ډبره هم ورته کاواکه وبریښیدله .

چیغه یی کړه:

– «خمټه ترنګړ را کښته کړه !»

«خمټ» هم خپه غوندی شو . ځکه هر وار چه هغه ترنګړ غو ښته نو هرو مرو ډبره راوتله .

اوپه ملاکی یی څړیکه شوه .

ترنګړ یی په پړی پوری و تا ړه او کوهی ته یی ور کوز کړ .

څو واره یی دیوم په ژی باندی ډبره او «توز ګل» ترنګړ سنبال کړ. کاواکه کړه او بیا یی اوچته را واړو له . ډبره به داوږ ، اتو یا لسو منو وه . ښه یی په ترنګړ کی وتړله او بیا یی پر خمټ باندی غږ کړه :

– « دزکش کړه بچو !»

او «خمټ» دترنګړ په کش کو لو بوخت شو . همدا چه «تورګل» ترنګړ و لید چه په یوه کوچنی دایره کی په چوز لیدو چور لید پا س خیژول کیږی نوځو شاله ښو او بیا یی دخ'وری په اړ و لو پیل و کړ خاوزه په کافی اندازی نم جنه شوی وه . داسی چه دیوم په شا باندی به یی واړو له نو داوبو څاځکی به را غونه شول ، له خوښی نه په جامو کی نه ځ'ییده . آخر کوهی کی او به زاوتلی وی . خو یو وار څر هاری شو . څر ... څر...څر..، اوورپسی یوه زړه خراشونکی چیغه .

«تورګل» دو مره احساس کړه چه دآسمان ستوری یی دستر ګو په ر پ کی سترګو ته و ګډ یدل او بیا تپه تیاره . ..

او چه « خمټ» په وار خطا یی سره کښته کوهی ته و کتل نو یی و لیدل چه نیم ګز او به په کوهی کی ولاړی دی، او د«تورګل» وینوپه خړو اوبو کی لیکی ایستلی . له «تورګل» څخه غږ غوږ و نه خو ت . پرته له هماغی یوی کړیکی څخه په ډیره بیړه کوهی ته ور کوز شو . خو همدا چه «توزګل» ته یی و کتل نو له سر او اور میږه څخه یی وینوداری وهلی، چه هرڅه یی په ز ړه لاس کیښود ، دژوند څه نښه یی پکښی و نه لیدله .

«تور ګل» په حق رسیدلی ؤ . ماز دیګر ؤ چه «خمټ» دکلیوالو په مرسته د «تورګل» جسد له کوهی څخه وویست، دلانده خیشته واسکټ جیب یی چه خو له یی ګنډله شوی وه ، و سپړه او لانده خیشته نوټونه یی ترینه زا وویستل . دستر ګو په رپ کی یی له نظـره تیر کړل .

پنځه زره رو پی و ی .

دکلی له جو مات څخه چه په دښته کی پرو ت ؤ دماز دیګر دلمانځه آذان تر غوږه کیده :

– « الله اکبر الله اکبر ...»

الو «خمټ» له اوښکو نه په ډکو سترګو خپل ملګری ته و کتل . او دآذان له غږ سره یی مری لا پسی ډکه شوه .

یوه کلیوال غږ کړه :

–« غریب ګوټی شهید شو ...»

او بل ناری کړی :

–« خوارکی مساپر ؤ .. مساپر !»

او خدا زده چه و لی «خمټ» ته هغه پیغلوټی اوبیا د«تورګل» انجل ور یاده شوه .

په کړیکو کړیکو یی وژړل .

کلیوالو خبری کولی :

–« موږ ټول ددی لاری مساپرا ن اولاز و یان یږ ...»

یوه بل کلیوال خپل نصوار تو کړل او پوښتنه یی وکړه:

– « دکومی لاری ؟؟»

لومړی کلیوال کاږه کاږه و رته وکتل او په زړه کی یی دهغه کلیوال په بی عقلی باندی غوصه ورغله او توضیح یی ورکړه .

– « دمرګ او مړینی دسفر ...»

هغه کلیوال وویل :

– « او هوم !»

او غلی شو .

یو سپیره او دکرکجنی ښی خاوند سړی غږ کړه :

– « دا چیری ځښوی ؟»

ټولو کلیوالو ورته وکتل. دسړی په سترګو کی مرګ څپی و هلی، هیچا ځواب ور نکړ . سړی وشر مید او غلی شو . هغه دکلی قبر کن ؤ .

خو د«خمټ» توجه دقبر کن خبری جلبه کړه . له ځانه سره یی فکر وکړ . او پداسی حال کی چه لا یی دآذان غږ په غوږو کی ګړنګیده دا اندیښنه ورته پیدا شوه :

– « پاکه ربه ! پخپله « تورګل» څومره کوهیان کنیدلی او اوس به موږ هغه ته قبر شکوو ...»

اوبیا یی فکر وکړ :

–« څومره ځمکی ددی لپاره کیندلی شویدی چه تږی زړونه یی په اوبو خړو بی شی . او څو مره څاګانی ددی لپ'ره شکولی شویدی چه دژوند او هستی یوه په زړه پو ری ماده ، او به ترینه داری وو هی...»

اوبیا یی خپله اندیښنه بشپړه کړه :

– « آه خدایه کډ دا څاګانی او کندی نه وای ز ودا و دانی به هډو منځ ته نشوی را تللی ...»

او بیا د « تورګل»دمرګ په تراژیدی باندی دما ښا م دتر وږمی څادر راو کښل شو . هغه هم پدی سریزی چه دا توز څ'در دهغه لپاره ابدی ت روږمی وه ...

هرات ، دپارك هوټل د۱۳۵۳کال دلیندی پنځمه .

اګر، مرده هم باشی مه خونسخهٔخوده نوشته میکنم !

مریم تقدیم میکند

قربانیان بیگناه در دام شکارچیان

بی رحم

در آنجا ، درکنار آن نهرسرکش وپر تلاطم ،درآن صبح که تاریکی آخرین نفس هایش را میکشید وبدنبال شب از چشم ها نا پدید میگردید، گروهی به تاراج آ مده بودند ... گروهی ، مسلح وغارتگر! در این میان در گیرودار این چور وچپاول در آنز مانیکه سکوت صبحگا هان از فر یاد و شیون کودکان میشکست گو یی آسمان ، کوه ها و دره ها را به کمك مــی طلبیدند ، ناله های زنیکه کمك می خواست و صدایش به آسمان بلندبود در گوش کسی نمی رفت ودر لابلای سفیدی شیری رنگ صبحگاهان نا پدید میشد چشمان بی رنگ و کم نور پیر زنی نظاره گر این صحنهٔ غم انگیز بود وناله میکرد .....

در آن سو در میان شعله های تب دار آتش کودکی چیغ وناله میکردوناله هایش همراه بانعرهٔ آبهای دیوانه دریادریك لحظه مبهم زمان، سکوت گنگ وادی را می شکست وهمزمان با این هیاهو، شیون وفریاد پیرزن وضجه های او را کسی نمی شنید ، تنها میتوان گفت صبحگا هان شیری رنگ که در سکوت آرام در بستر خویش لمیده بود شاهد این فاجعه بوده است وبس.

انارگل، مرد سنگدل وفاجعه آفرین.

زمان آبستن تحولات و ماجراهای شگرفیست . فراز و نشیب های را در پیشرو دارد و ماجرا های را خلق میکند و زنده میسازد و بعدا آنها را در خود حل و مزج می نماید . . .

وباین تر تیب است که **حوادث درد ناك وخاطرات غم ا نگیز در غبار فراموشی گم میشود** مگر . . . .

بر میگردیم به آن ز مانیکه هنوز جها لت وتاریکی چشم های حقیقت بین مردمان قرنها قبل راپوشانیده بود وآنها چون گرگان درنده خو، چون گرسنگان دیرینه به جان ، مال و نا موس یکدیگر چشم می دو ختند از هیچ گونه تعرض و چور و چپاول . غارت ودز دی در برابر هم دریغ نمی کردند . در کمین آن بودند تا ناموس دیگری را بر بایند او را بر قصانند، کام دل بر گیرند وبعد از سودجویی ازپول فروش آن بی باکانه و بی شر مانه حوایج یك زند گانی ننگین را تا مین نمایند .

آن آ وانیکه تو لد دختر ننگ بزرگ و لطمهٔ بس عظیم برای انسان بادیه نشین بود وظالمانه و جابرانه ناله های طفلی را که برای مکیدن پستان مادرش بیرون میشد ، در حلقومش خفه میکردند و بر او خاك میریختند هنوز خاطره وحشت زای دیروز برای تمدن امروز است ز مان همچنان به مراد آنها پیش میر فت وصفحات سیاه تاریخ بشر را می-ساخت . . تا اینکه در گیر و دار این فلاکت و بد بختی از افق تاریك عربستان خور شیدی طلوع کرد و نورش از مرز های حجاز بیرون تابید وتا اقطاب واکناف جهان را دربر گرفت ودرپرتو وگرمی اعجاز آن ا ین فتنه ها محو گردید و این آتش های بیداد خاکستر شد .

از آنروز به بعد زن حق زندگی یافت و بدنبال آن صاحب همه حقوقی شد که دساتیر آسمانی و قوانین زمینی در هر جامعه وکشو ر برا ی انتظا م حیات و رشد زندگی انسان علی السویه بری هـه آنرا نافذ ساخته است .

در افغانستان امروز خوشبختانه زن توانسته است از رهبری های خرد مندانه ایکه زندگیش را باید شکل بدهد و دوش بدوش مردان به پیش برود استفادهٔ مطلوب بنماید. و لی با کمال تاسف باید یاد آور شد که هنوز هم دربعضی گوشه ها و کنار های کشور چشم های که نتوانسته است واقعیت را ببیند و مغز های که نتوانسته است واقعیت را قبول کند. بعضا تحت تاثیر افکار عنودانه وشیوه های انتقام جو یانه ، حیثیت وحرمت مقا م زن را فراموش میکنند ودر گیر و دار های شخصی و اعمال جنایت کارانه از ظلم و تعدی برزن دریغ نمیورزند .

ولی از آن جائیکه پایه های سست ولرزان خیانت کاران و استفاده جویان پایدار نیست . این گروه به سر منزل مقصود نا رسیده در پنجهٔ قانون گیر می آیند. **اینك ما جرا و داستانی از صفحات ز ند گی ننگین**

یك دسته از آنا نیکه در ماجرای اختطاف عمرخیله ومیاخیله همدست یك دیگر بودند .

اینگونه جنایت کاران . ..

* * *

زنی آخرین نگا هش را به خیمه های نیمه سوخته ودرهم و برهم‌می پاشد ، چشمان او پر اشك و پر تمناست . تلاش می ورزد سعی میکند که خودرا از چنگك گرگ صفتان آدم نما بر هاند و لی مو فق نمیشود وتلاشش به جای نمیر سد. او را مـی بـر ند . بـه راه های دور ، به قریه های نا آشنا و بیگانه، به آن جائیکه صدایش‌بگوش کس فرو نمی رود ونا بر آمده خفه میشود . شما اکنون تراژیدی را مطالعه میکنید تراژیدی انسا نهائی را که توسط انسان هـای دیگر ، ساخته شد و فا جعه ای رابـبـار آورد .

ماجرا از کجا نشئت میکند :

دو قبیله اند یکی لکنخیل ودیگر ناصری. در میان این ها دو تن یکی بنا م حلیمهٔ از قوم ناصری ومرجان قریه دار قو م لکنخیل روی موافقه یکدیگر خود از دواج میکنند و لی از آن جائیکه سود جویی و اندیشهٔ نا پاك برخی مردم را اغوا میکند ، ناصری ها به غرض منفعت شخصی به این و صلت موافقه نداشته بـه این اساس فا میل حلیمه را تحت شکنجه و تهدید قرار میدهند .چون بعد از یك سلسله مذاکراتی که بین دوقوم صورت میگیرد به مـوا فـقه نمی رسند نا صری ها این موضوع را بهانه قرار داده به تعداد تقریبا هشتاد نفر مسلح برلکنخیل‌ها که‌در کنار دریای شکر دره چادر زده اند حمله می برند و بی رحمانه یك‌تعداد زیاد از ریش سفیدان و پیر ز نـان لکنخیل را مجروح و لت وکـوب میکنند ، چور و چپاول می نمایند . زنان فریاد میکشند کـه بـه حریم ما دست نزنید ، کودکان این طرف وآنطرف برایشان‌سر پناهی‌می‌پالند.

پیر زنی گریه میکرد ، کودکی می نالید و مادری فریاد بر آورده‌بود که : وای به کمکم بیایید ؟

اختطاف کنند گان به این هـم کفایت نکرده کودکی را که غر ض تضرع بسوی‌شان آمده است زجرش میدهند وبعد زنی رابنام «میاخیله» که دارای دو طفل است بصورت‌کش کشان ربوده فرار میکنند .

زن را با خود می برند . از دره های پر پیچ وخم از صخره ها واز تپه ها ودامنه‌ها فرار میدهند لبا س هایش پاره پاره ونیمه برهنه‌میشود، بدون آنکه‌گناه وتقصیرش رابدانند.. بالاخره زن را به درهٔ دو بـرادر شکر دره به خانه سورگل نا صری رسانیده در آن جا لباس دیگر بـه تنش میکنند و باز هم به سـمـت دیگری براه می افتند .

وقتی پو لیس از این موضـوع اطلاع می یابد در صدد دستگیر ی این جنایت کاران می بر آید همـه جارا جستجو میکند، زیر پا می نهد چون همه نقاطی را که اینان گـذر کرده اند راه و حشت زاو پر پیچ وخم و اکثرا دارای فراز و نشیـب می باشد برای پیداکردن آنهاپولیس بامشکل روبرو میشود....

اختطاف کنند گان زن بی نوا را که یکه و تنها از قومش از آغو ش دوطفلش‌بدور مانده از بالای کوه‌ایکه درهٔ شکردره را از گل دره جدا می سازد عبور میدهند ودر آن سو در خانه های یکی از اقوا م دیگر کـه بنا م « ثناگل» یاد میشود« میاخیله» را نا پدید می نمایند .

پو لیس باز در تکاپو و جستجـو می افتد ، با اقدا مات جدی تـری دست بکار میشود اما ازان جائیکـه نقشهٔ شوم اختطا ف کنند گـا ن پیچیده تر است باز هم بدر یافـت آن موفق نمیشود .

در منزل «ثناگل»اختطاف کنندگان در می یابند که« میاخیله» صاحـب شوهر و دو اولاد می باشد . نقشهٔ شمان نقش بر آب میگردد و با پلان عمیق تر و پوچ و بی اساس تر زن را گرفته بطرف قریهٔ غازه به منزل «ملك دین محمد» در حرکت‌میشوند «میا» در این منزل تقریبا شـش شبانروز را می گذراند نا له هایش هم، خا موش شده جز به‌سرنوشت خود و تسلیم به حوادثی که درکمین اوست نمی اندیشد وهرآن انتظا ر فاجعهٔ تازه تری را میکشد . در این

بقیه در صفحه ٦٠

«عمرخیله» دختر یـکه اخـتطاف کنند گـان اورا وادی بـوادی آواره ساختند .

مترجم : جمال فخری

یخ شکن ها

میشود که‌در زمستان ، هنگا میکـه هواسرد است ودریاها وسطح بحر یخ‌بسته اند یخ‌را میشکنند وآبیازی می کنند .

ستون سیماب ترما میتر درجهٔ حرارت را منفی نزده نشان میداد وجوان بلند قامتی که بالاپوشـس پو ست قشنگی‌به‌تن داشت‌ودستانش رااز سردی‌کف میکرد فریادبرآورد : وبالاخره چه وقـت آغـاز میشود ؟!

«مورژ» جوانی که مایوژی آ ببا ز ی بتن‌و کلاه پلاستیکی آببازی به سر داشت رو به‌طرف جوا ن کم طا قت کرده مثل اینکه سعی می نموداورا نرم سازد گفت :

کم طا قت نشوید حـال آغـا ز میشود .

واقعا بعد از آنکه‌دستهٔ‌آرکستر به صـدا درآمد وآواز مستـی آو ر شیپور به هوابلند شد جشن« مورژ» هاآغاز شد وبه‌این ترتیب همه‌ساله درشهرمسکو «فصل شنای‌زمستانی» افتتاح میگردد .

درحدود دوصد نفر ملبس با لباس آببازی بالای یخ به حرکت افتیدند وبه اطراف حوضچه ایکه قبلا تهیه نموده بودند صف بستند .. .بابا نوئل نیقول از جمله «مورژ » هـا جوانترین شانرا صدا زد . و اقـعا جشن های زمستانی بدون بابانوئل نیستون بی کیفیت است‌وازبین آنها

بقیه در صفحه ٥٨

«مورژ »ها دراطر اف حو ضـچه‌باعدهٔ کثیری از تماشا چیان

ویلن سحرآمیز لیلیت

دختر دوازده ساله ای که لقب نابغه به او دادند

ترجمه: ح.فرهنمد

بار اول لیلیت رادریك نمایش تلویزیونی دیدم که‌ویلن مینواخت . لیلیت ویلن بدست وارد استیج شده پس ازتعظیم کوتاه و بی پیرایه به‌نواختن پرداخت .

او پارچه ای «مندلسون» را تیاری گرفته بـود .

این ویلن نواز کو چك باقدواندام باریك خود واقعا جلب توجه تما شاچیان رانمـوده چیزی که بیشتر ازهمه باعث تعجب گردیده سن اوبود.

اما شخصالیلیت رادریکی از روز هـای تاسبتانی سال۱۹۷۲ درمیدان‌هوایی‌بین‌المللی کنیدی ملاقات کردم .

لیلیت دختریست دوازده ساله که کنسرت هایی راموفقانه در بعضی ممالك ارو پا یی اجرا نموده بود واکنون بادیگر اعضاء فامیل خویش یکجا به اقامتگاه دایمی شان یعنی لاس انجلس بر میگشت .

لیلیت کیست ؟

لیلیت دختریست باریك اندام و مقبول. قدر سا، بازوان سفید وپا های سفید دارد: دستهای اودراز اند بطوریکه بند دست‌ازکف دست فرق نمیشود که در کجا ازهم مجـزا میکردند.

وقتی ازدست ها سخن به‌میان آمد لیلیت گفت : «دست های من مشابه‌دستهای پاگانینی (موسیقی دان معروف) است » . فورا عکس دستهای پاگانینی راکه در دیوار خانه آویخته بود نشان داد .

چگونه لیلیت به‌موسیقی عـلا قه پیـدا کرد ؟

مادر لیلیت میگوید : وقتی‌لیلیت‌به‌صنف‌اول بود ازمکتب تنها بطرف خانه‌م ی آمـد. در خزان‌همان سال لیلیت روزبه روز ناو قـت وناوقت تر به‌خانه بر میگشت . تاآنکه‌دریکی ازروز ها بعد از ساعت‌پنج‌عصر به‌خانه وارد شده گفت که‌میخواهد درس ویلن‌نوا ختن‌را نزد معلمه ای شروع‌کند.

پدر لیلیت‌که فزیك دان است ازین‌اظهار لیلیت خنده اش گرفت چه‌او متوجه بـود که‌دخترش حتی ساده ترین آهنگ موسیقی راصحیح ودرست زمزمه کرده نمیتواند شب همان روزخانم الیزابت میلزمعلمه درس‌ویلن به‌مادر لیلیت تیلفون کرده پرسیده بود که چه وقت لیلیت درس رانزد او شـر و ع میکند !

بالاخره معلوم شدکه لیلیت درراه بازگشت ازمکتب چندین روز پیهم نزدیك خانه خانم میلز توقف نموده وموسیقی شنیده‌بود تاآنکه روزی درکوفته وازخانم میلز پرسیده بـود که‌آیا میتواند نزداودرس نـو اختن و یلن بگیرد.

لیلیت بعد از اجرای یکی ازکنسرت‌ها مورد نوازش مادرش قرار میگیرد

خانم میلز که‌عموما اشخاصی نیمه بالـغ واشخاص بالغ رادرس داده بود ودرین‌اواخر متود جدید تدریس ویلن برای اطفال‌رادر جاپان آموخته وبه‌وطن برگشته بود درك کرد که‌زمینه خوبی برای تجربه نمودن متودمذکور بالای لیلیت میباشد بدین لحاظ خانم میلزبا مادر لیلیت به‌تماس شده واورا واداشته‌تابه دختر خود اجازه آموختن ویلن بدهد.

متود مذکور که‌بنام متود(سوزی) یـــا د میشود عبارت ازیك سلسله تمر ینـــات ساده ایست که بازی اطفال ر ابیاد می‌آرد.

ازین متود حتی اطفال یکساله هم‌میتوا نند استفاده کنند.

مادر لیلیت که (حواگامیـــل) نا م‌دارد و تحصیلاتش دررشته (بیالوژی وکیمیا)است مثل شوهرش (لیو نارد گامیل) هیچگاه‌بـه کدام آلهٔ موسیقی دسترسی نداشته وبه‌نوت آشنایی ندارد. اما همیشه و یلن ر ا زیـــاد خوش داشته لذا چون خودش نواختن یـــاد ندا شت میخواست دخترش ویلن نـــو از شود. روی این مفکوره به‌دخترخود اجاز ه‌داد تانزد خانم میلز به‌آموختن درس ویلن‌شروع کند.

بناءا تمام فصل خزان پدر ومادر پنبه به گوش زده به‌تمرینات ویلن لیلیت گـو ش دادند .

وقتی بهار فرارسیدپدرومادر لیلیت بـــه تماشای شاگردان خانم میلزرفتند.

آنها گمان میکردند که لیلیت کدام نغمهٔ طفلانه را بنوازد ولی برعکس اوپارچـــه (وایولدی) را نواخت که بسیار باعث تعجب وخوشی والدین خویش قرارگرفت.

خانواده گامیل دسپلین خاصی رابـالا ی دخترخود تطبیق میکنند ضمنا مواظف اندکـه کسی تقسیم اوقات لیلیت رابر هم نزند . لیلیت خودش سخت در تطبیق تقسیم‌اوقات روزانه‌پابند است. او ازیکطرف‌اشعاری راکه درمکتب درس داده میشد ازبرمیکردوازجانب دیگر خوش دارد ساعت هاویلن بنوازد .لذا به بسیار میل شفق داغ‌ازخواب برمیخیزدو پس از صرف صبحانه به‌تمرین می‌پردازد.

وقتی لیلیت هشت سال داشت میخواست به‌آرکسترای جوانان لاس انجلس‌شامل‌شود. دیری نگذشته‌بود که نفر ممتاز گروپ خـود شد یعنی به‌مرتبهٔ ویلن اول ارتقا یا فت به‌عبارهٔ دیگر نفردوم بعداز رهبر آ رکستر بـود.

مدتی نگذشته بودکه لیلیت مریض شد وقتی پس ازمریضی دوباره به آر کستـر مراجعت کردنتیجه چنـــین شد که رو زی شخصی‌به‌مادر لیلیت تیلفون کردکه دخترشان هنوز بسیار کوچك است برای مقام ویلـن نـواز اول در آرکستر لـذا بـه‌مقام دوم اجازه اش دادند. تاآنوقت لیلیت آنقد ر هاشهرت‌نداشت.

دریکی از روز های بهار که آرکسترا ی لیلیت کانسرت میداد آرکستر دیگری نیز درآن شهر کانسرت‌داشت.

مادر لیلیت ودیگر اعضا فامیـــل شان میخواستند کانسرت آرکسترای دو می ر ا تماشاکنند.

مادرش به‌لیلیت گفت **((هیچ‌چیزواقع‌نخواهد شد اگر امروز در آرکستر ا حاضرنشوی وهمرای مابه کانسرت بروی .ویلن ترا که کسی نمیشنود .))**

لیلیت به‌غرور **بطرف مادر خود نظرانداخته** گفت : ((میدانم،امامجبورم **بنوازم چه خودم خوب‌میشنوم.))**

لیلیت وقتی ده ساله‌شد درکانکورمو زیك نوازان جوان درلاس انجلس قهرمان شد . دکانکور مذکور اغلب جوانهای بالاتر ازسن ۱۸ اشتراك کرده بودند . لیلیـــت پس از ظفریابی در کانکور از آن به‌بعـد به‌حیـث سولیست درآرکسترویلن مینواخت ودرپروگرام کانسرت‌خود اکثرپارچه هایی ازموزیکنوازان معروف مثل کانسرت ((ای مول مندلسون ، کانسرت اول بروخ ،کانسرت‌اول ویلن گی‌ـ مول، کانسرت نمبر ٤ موزارت و کانسرت دوگانه آمول ابراهمس» راداشت.

باآرکسترای معروف مثل آرکستر فیـــل هار مونی نیویارك ،آرکستر فیل هارمونـــی لاس انجلس وآرکستر سمفونی ویانا همراهی کرده بود.

دررشته های‌هنر ی غالبا واقع شده‌کـه انسان قبل ازسی سالگی به‌اوج شهـــرت میرسد ولی‌بعضا استعداد های عالی قبل از سن‌بلوغ ویادر کوچکی ظهورمیکندباوجودیکه مطابق به‌نموی طبیعی حس زیباشناسی‌بعد از مرحلهٔ بلوغ انکشاف‌مینماید.

مبصرهنری مجله نیویارك تایمز میگو ید: ((لیلیت ازآله‌موزیك امواج زیبا و نغمات دلکش وروح انگیزی رابو جود می آردکه در تصور نمیگنجد)).

((زوبین‌مهتا)) آمر عمومی آرکستر فیـــل

موزیك دانان معروف از طفلی به‌موسیقی استعداد داشتند

دستهای من‌مشابه دستهای پاگانینی موسیقی دان معروف است

هارمونی لاس انجلس لیلیت را ((طفل‌عالی)) مینامید. درحالیکه رهبر آ رکستر مـد کور اورا بنام ((طفل نابغه)) یاد میکند. اگراین موضوع راعمیقا مطالعه کنیم می‌بینم که تمام موزیك دانان معروف از طفلی استعـــد ا د شایانی نشان دادند . مثلاموزارت در چهار سالگی بدون آمادگی قبلی پیانومی‌نواخت . مندلسون به‌سن هفده سالگی‌آهنگ((للوللوی اطفال)) راکمپوزکرد.

تنها (وگنر)و (شتراوس) ازین قا نـــون مستثنی اندچه آنهادر عنفوان جـوانی وحتی بعداز سن بیست‌سالگی شهرت‌یافتند.

نظر لیلیت درباره موسیقی‌چیست ؟

لیلیت : به **(موسیقی پاپولر) چندان علاقه** ندارد . باآنهم درجواب سوالی راجع به‌بیتل هاچنین جواب گفت :

بیتل ها ؟ نمیدانم هیچگاه موزیك آ نهارا نشنیده ام، تمام این گروه های موسیقی‌باهم مشابه اند.

لیلیت بعضا شنا میکـند. به‌بازی تینس می‌پردازد اما ندرتا ، چه‌خودش میگوید: **بازی تنس‌برای ویلن‌نواز نیست .**

لباس ها ی‌او رامادرش انتخاب میکـند . **اودامن وجا کت به‌تن‌میکند.**

لیلیت به مدعلاقه ندارد . ازلباس های مقبول اویکی هم پیراهن (هاوانایی)است‌که ازطرف‌رهبر آرکستر ای خود بـدست آورده بود.

لیلیت بیان میکند : «کسی که‌موز یـك تحصیل میکند باید راجع به آلات مو ز یـك معلومات کافی داشته باشد، بیو گرا فـی کامپو زیتور هارا مطالعه کند همچنین‌ساختمان یك آرکستر رابلدباشد . برعلاوه صدهـــا کلمات‌ایتالیایی راکه‌بقسم اصطلاح‌درموسیقی آمده مانند .اندانته، اداجیو، پزیکاتو .... رابداند.»

مادر لیلیت می‌گوید : ((هیـــچکس باور نمیکند که‌کانسرت های لیلیت به‌ما قیمـــت تمام‌میشود)) .

اومیگوید: ((حق‌الزحمه یك‌ویلن نـــواز ابتدایی‌آنقدر کم‌است که حتی پو لی‌را که درین راه مصرف شده اعاده نمی نماید.برای مصرف غذا وکرایه اطاق‌مجبوریم‌از جیب خود بپردازیم)).

بعقیده مادر لیلیت اگر برای دخترش‌اجازه میدادکه درنمایش تلویزیونی سهم میگرفت ومانکن میشد عایداتش چندین برابر میبود، ولی مقصد آنها این نبوده آ نها به هنـــر لیلیت عــــلا قهٔ بیشتـــر د ا شتند .

بعقیده لیلیت اگر کسی میخواهد کانسرت بدهد مجبور است طورلازم حرکت کنـــد . او میگوید : «وقتی می بینیم وضع ظاهراجرا کننده کانسرت خراب‌است چشمها را میبندم)) اما وضع ظاهر اجراکننده کانسرت تا ثیرکلی درتماشاچی داردچه‌اگروضع‌ظاهراوخوب نباشد کسی کانسرت اورانمی شنود .لیلیت‌میگوید: ((بعضی مردم‌درموقع کانسرت چشمها را می‌بندند به‌این‌فکر که‌منظره نوازندگان هیچ رابطه باموزیك شنیدن‌ندارد.))

لیلیت می گوید وقتی غلطی یاسهوی رادر موسیقی مرتکب میشوم، برای اصلاح آن‌آنقدر زیاد تمرین میکنم تازمانی که کاملا نقص مذکور رفع شود .چه وقتی یك کارراانسان دوست دارد هیچ وقت ازآن‌دل‌زده‌نمیشود.

لیلیت موقعیکه به‌درس های موسیقی‌خویش رسیدگی می‌کند.

ژوندون معرفی می کند

دردامنه های باع

درهٔ‌علینگار (ل

زوندو ن معر فی میکند

کشور آ فتا بی ابا آسمان شفا فو ـلاجورد ینش، با گو ههای پر مها بت و ـ مغرور ش، با آبهای زلال و خر وشا نش،باوادی ها و دره های شاداب و زیبا یش،بـاـ خاك های غنی و حاصلخر ش ، با طبیعت معتدل‌واقلیم گوا رایش وبا بهترین ثـروت و دارایش یعنی مرد مش ، مردم سا عـی‌مبارز، دلیرو باشهامتش گلز مین جمال‌و ـ جلال ، نعمت و زیبا ییست .

برای آنانیکه میشتافتند گوشه ها وکنارهای‌وطن ما را با خصو صیا ت‌و ممیزا ت ـ محلی وخا ص هر منطقه آن بشنا سند اینك‌زوندو ن افتخار می یابد این خد مت‌راانجام بدهد درین شماره یکی از دره‌ها ی منا طق‌شرقی افغانستا ن عز یز را که درفور میکه به‌روش و شوه نشرا ت ژوندو ن منا سبو ساز گار باشد معر فی میکنیم، اکنو ن‌که‌در بسیاری ولایا ت کشور در صفحا ت مرکزی‌شمالی وغربی کشوربرف برکوه و د مـــن سیمینا ب نثار کرده است ودربسیاری نقاط‌سر ماو یخبندا ن ز مین را کر خت وافسرده نگهداشته است در صفحا ت شر قی کشور هوا معتدل ودر ختان پر بر گ وبار جلوه میکند از همین لحاظ در آغاز از همین گوشه‌هایی کشور صحبت میکنیم..

پل ولسوالی قرغیی مر بوط و لایت‌لغمان (از تاسیسات جد یدی)

ازکوهستانهای مرکزی و شمـــال شر قـی افغانستان تا میدا نـهای ،شمالی غربی ،جنوب وجنوب‌غربی آن‌همه مهد پرورش مردمیت که‌بنا برارتباط ساده واولی اجتماعی،بنـا برهمبستگی تولیدی بدون هیچگونه تفاوتی باهم ودر کنار هم زندگی‌به سر میبرند وبرای بهره برداری‌از منابع طبیعی وزیست بـرادر وار همواره یکی بوده اند. در ا ین هفته ازگوشه شرقی کشور. نظری بـه یکی‌از دره‌های ولایت لغمان مـی اندازیم وبا معرفی عنعنات ورسوم مردم آنجا، تلاش شان برای یـك زندگی بهتر وشرایط طبیعـی آن ناحیهٔ کوچك که‌در آغوش آن مردم کوشش وزحمت شانرا انجام‌میدهند امید واریم در معرفی افغانستـان امروز ،گامی جلو ترافتاده باشیم.

لغمان در پهلوی جنوبی کوه‌های باعظمت هـندو کش افتاده است و همواره زیر تاثیر بادهای مر طـوب هندی میباشد وبدینرو زمستا نهای ملایم وبی برف وتابستانهای خوش هوا وسردی دارد .دره های لغمان آکنده ازانواع مختلف درخت مانند سرو،ارچه ،نالجو وغیره‌بوته‌وجنگل های جلغوزه قطعه های بزرگ‌زمین آن‌سامان را پوشیده است.دودریای علیشنگ و علینگار چون دوفیتـهٔ سربی درمیان سبزی این دره هـا پیچیده است .در هرطلوع وغروب آخرین شعاعات آفتاب‌قله‌های کوه ها وپیشانی مواج جنگلها را طلاکاری میکند .

ووزش مداوم بادها دردره هـای‌آن رقص شاخه های همیشه بهارراپـا برجای نگهمیدارد .

در ولسوالی علینگار دهکده‌های بهرام، بدیع آباد ،کنده ،منگـــو، شاهی ،نیازی ،راجایی وغیره‌ازمیوه های‌مختلف مناطق گرمسیرپراست.

نارنج ، لیمو، مالته وانجیر بـه فراوانی یافت میشود دریای علینگار که‌درحصص‌بیشتر پرنسیب‌وسنگینیش به تندی وخروش زیادی تنش را میکشد آینه دار مبارزه پیکر مرد م آنجا برای زندگی بهتر است مرد م برای‌عبور از این دریا از جاله کـــه باشا خه های درختان وچند مشک باد کرده می سازند، کار می گیـند آب دریا در تابستان خیلی سر دو

پلی که مشاهده می‌نمائید بالای‌دریای علینگارولایت لغمان سا ختـه‌شده بود (از تاسیسات گذ شته).

زوندون

عظمت هندوکش

(لغمان)

در بهار ها سیلابی میشود .

زندگی مردم از راه دهقانی ، ماهیگیری وصنایع دستی کوچک تامین میشود ماهیگیران حرفه یی باتور و چنگک ، رو زها رادر کنار دریا شام میکنند روز جمعه روز بازار است ودر آنروز تمام ضروریات خود را از بازا ر میخرند .

مزد دهقانان پنج یک وشش یک است واگر گاوازخوددهقا ن باشددرآنصورت سه یک حق می برد .

تاحدی احتیاجات اولی مردم ازراه مالداری هم برآورده میشود وبیشتر غذای شانرا فرآورده های شیر می سازد زبان مردم پشتو بوده واز نظر لهجه ها به لهجه ننگرهار تعلق می گیرد در حصص کوهستانی لهجه ها ی ودیگر ی چون کلمانی وکو هستا نی که از هم کمتر تفاوت دارد یا فت میشود .

مسائل اجتماعی شان باجرگه ها حل میشود . در دامنه کوه ها هنوز میرا ث دوره های قدیم باقی ما نده است طوریکه پدر نگهداری کودك را به عهده میگیرد وما در از جنگل چوب می آورد وپنیر وماست برا ی فروش به بازارمی برددرمرکززنان به امورخانه مصروف اند لباس عموم مردها راچیلی ، قدیفه ودستار تشکیل میدهد و کلاه مخصوص شان کلاه لعل پوری نامیده میشود .

در ماه عقرب وقوس که شا لی رادرو میکنند بلا فاصله به کشت گندم می پردازندوبدینصورت اززمین شالی دو یابیش از دو بارحا صل برمیدارند گندم درماه های ثوروجوزا درو میشود وبه عوض طو ریکه معمول است .

زمین رادر معرض آب جاری قرا ر میدهند بذوق شالی را در آن یکه میکنند برنج دیره دونی گرمه وسرده اعلی ترین جنس برنجیست که درآنجا به فراوانی کاشته میشود وعلاوه بر آن انواع دیگر چون برنج باره پشدی کنهن وغیره یافت میشود .

سر گرمی های مردم راسنگ اندا زی ، کشتی گیـ ی میسا زد خوسی بازی مخصوص شان است . طوریکه هریك ایستاده پای راشتش رابه دست چپ گرفته وبالای دیگر رفقای بازی حمله می بردوبا مشت وشانه یکدیگر رامی زنند نگهدا زی باشه برای شکار پر ندگان کو هی از سر گرمی های نهایت معمو ل مردم است .

در شب های زمستان به خوا ندن کتابهای امیر حمزه ، لیلی و مجنون و دیوان خوشحال ختک ورحمن مـی پر دازند تابستان در دیره ها د ر سایه درختان جمع میشو ندوزمستانها در حجره ها به دور آتش گرد مـی آیند .

هنوز هم شیرین بویه ، ترخ ، بادیان وجوانی دوا های قابل اعتماد مر د م است

دره علینگار از وجود مکا تب ابتدائی وتاسیسات بلند تر عرفانی بر خور دار بوده مردم نیز با احسا سات عرفان پروری وعلم دوستی در تقویه و مساعد ت به موسسات عرفا نـی همکاری می نمایند .

دختران خورد سال ازین ولسوالی در مساجد وهم در مکاتب مبا دی علوم دینی ، سواد و معارف عصری رافراه میگیرند زیارت نور لام در دامنه کوه زیارتگاه مردم است ، مردم عقیده دارند که مهترلام ونور لام برا د ر مردم علینگار نیز از جوار نور لا م صورت میگیر د .

مردم به موسیقی وشعر علاقه فرا وانی دارند ، محمد نور شا عرمحبوب آن سامان است ، این شاعر نیم سواد

یکی از برجهای قلعه سراج ولایت لغمان

میان مردم علینگار نیز محبو بیت فراوانی دارد ودیوانی از اوبیا دگا ر مانده است بر علاوه اشعار ملنگ جان میان مردم دوستدا ران زیا د ی دارد .

درخت های خرما در ولایت لغمان

راپور از: حکیم فوژان

در گذشته شاعر در یک محدوده قرار داشت

حافظ هم شاعر دیروز است و هم شاعر امروز

- درشرایط امروز کار شعر وشاعـــری مشکل گشته است.
- عده‌ی ازشاعران جوان ما بیشتر بــــه محتوی می پردازند .
- شعربا پدیده های اجتماعی رابـطـه ی مادی ومعنوی دارد .
- درشعری خوب پیامی است وندایی
- شاعر گاهی بانهان خــویش محشو راست.

روبین

معرفی شویم :

روبین (۲٦) سال دارد. تاصنف سوم پوهنځی ادبیات درس خوانده وفعلامعاون مجله عرفان می باشد .

روبین از سیزده سالگی اش بدنیسو شعر میگوید، وباادبیات سرو کار دارد وگاهی به مجله های ادب وعرفان حرف های دربارهٔ شعر می نویسد.

ازاو تاحال مجموعه نشر نگردیده ولی‌درین اواخر مجموعه از اشعار خودرا بنام (باران) جمع آوری کرده است . امید وارم تابزودی ازین مجموعهٔ خویش مستفید شویم تـاحال ازدواج نکرده وبگفتهٔ خودش (فعلا بفکرازدواج هم نیست) همین وبس.

ازاومیپرسم : تاحال هرشاعری بزعم‌خود ازشعر تعریفی نموده وحالتی از شعر ترسیم کرده است. تعریف کلی‌که شما شعررامعرفی می‌نمائید چیست ؟

ــدر قدم نخست وقتی بخواهیم تعریفی‌از شعر ارائه نمائیم این خواهد بودکه :شعـــر انعکاس عاطفی جهانبینی شاعر است .

طوریکه تاریخ ادبیات درطوالی سده های پیشین نشان میدهد شاعر نظربه موقعیـــت های اجتماعی خودش همراه باانگیزه های‌عاطفی وادراکی اش پرورده های ذهنی وچکیده های خودرا شکل بخشیده است وانسان‌که‌واقعیت تاریخ ادبیات گذشته مابا برخورد بااندیشه های شاعر انه‌ی ــشاعران درخود نهفته‌دارد تاکنون بصورت کلی دودسته از شاعـــران رامی شناسیم :

شاعرانی که زیر تاثیر ونفوذ عوامل‌مادی وزندگی فردی خویش بشعر پرداخته انـــد. بیشتر به اساس جهانبینی که‌در وجود شـان خلق شده است اندیشه هایی راکه بسیـار خصوصی وجدااز جامعه بوده به عنوان شعربه جامعه خود سپرده است ودسته‌ی دیگـر از شاعران بیشتر بدانچه که شرایط اجتماعـــی جامعه‌اش براو اثر گذاشته پدیده های عاطفی وهنری خودرا بخاطر رسالتی که جهانبینی‌او ایجاب میکرده ,پرورده است که ازشمارچنین شاعران می توان . فردوسی ، ناصر خسروو حافظ رانام بردودر دسته نخست شاعرانـــی چون :انوری ،فرخی وعنصری قرار دارند .

بصورت کلی آنچه از شعر میتوان ادراک کردنفوذ عاطفی شاعر وادراك های مشخص‌در ساحه جهانبینی کلی او میباشد در وی‌پرورده شده است .

واما درشرایط امروز بابوجود آمدن تحولات باالسنه دگر گونی که در جامعه ماروی داده است وبخصوص جهانبینی های گونه گـــون فلسفی وهنری راه های مختلفی رادر بـــرابر شاعران‌ما قرارداده‌است. که‌هر کدام بادیدخاص واتکا به روند های مختلف هنری ــکار هنری خویش رادنبال میکند.

در شرایط امروز کار شعر وشاعری تـــا حدودی پیچیده گشته است باآنکه در مساحت شعر امروز ماو بخصوص در جریان کارشعر نونمیتوان جریان های هنری بسیار ازهـــم دوری را مشاهده کردکه مانند بعضی کشور های همسایه گیج کننده باشد باآنهم شعر امروز کشور ما نمیتواند خـالی از نفـوذ فرهنگی دوران کنونی باشد .

از روبین میپرسم :شما در مورد رسالـت وجهانبینی شاعر اشاره نمودید :گفته میتوانید که‌اصلا رسالت وجهانبینی در شعرچه مفهومی را ارائه میکند ...؟

ــ در گذشته شعر دریك محدوده قــــرار داشت که کار عمده شاعر در ساحت شعراز یکسو قدرت‌نمایی های شاعرانه‌ی‌وی‌راتشکیل میداد تاحریفی راکه در برابرش قدبرافراشته است بزانو درآورد ه واین جریان ــکارشـــس رابه (بیت) و(شاه بیت) سازی منحصر مـــی ساخت وگاهی هم‌به نظم در آوردن (تذکره‌ها و(گاه نامه سازی هاو بصورت کلی باهمــان عواملـــی ساختمانـــی از قبیـــل :(کنایـــات)، (استعارات) ، «مجازها» واستفاده ازصنایع بدیعه، ه کار هنری خویش قوام میداد یعنی دریك جمله :با ساختمان بیرون پیچیده‌ودرون ساده .

البته تااینجا سخن‌برسر ساختمانی ظاهری شعر گذشته‌بود واما در قسمت دروی ویـــا محتوای شعر با ید گفت که بینش شاعران گذشته ماهمان سان که در مورد پرسش‌اول تان تذکر دادم‌ــ شاعران گذشته‌ی ماازموضوع رسالت خویش دوگونه برداشت داشتند:

برداشت غیر اجتماعی ونفسانی وبرداشـــت اجتماعی چرااینکه بعضی از شاعران گذشته مانتوانستند همراه بانیازهاو ضرورت هـــای محیط زیست شان حرکت کنند وبعضی تـــا حدودی توانستند خودرا بازمان شان وبـــا ضرورت های زمان شان هماهنگ بسازندخود مسله ایست جداگانه .

واما امروز که گردونه زمان انسانها وآدم هارا به‌سرحدی رسانده است که‌در ساحـــه اندیشه وتفکر شان خلاهای گذشته راپرکرده وندای زمان را باآگاهی بالنسبه کامل شنوده درساحت هنر وادبیات‌موقف دیگر دارد.امروز شاعر می بیندکه جامعه وضرورت های‌جامعـــه یگانگی وپیوند اورا خواستار است تاآنکـــه باآگاهی کاملتر تبارز دهندهٔ کلی نیـــازهاو محرومیت های اجتماعی اش باشد ازینروست که‌مسله‌ی تعهد والتزام وازین قبیل مفاهیم امروز ــدیگر از دائره محدود اندیشه هاپای فرتر نهاده ست .

و شاعر همره با برداشـــت‌های اجتماعـــی اش وهمراه بانیاز های درونی اش ناگزیـــر آنچه راکه می بیند وآنچه راکه‌می‌شنود بباز تاب میدهد.

شعر زمان مااین خصوصیت را ببار آورده است که:شاعرحجره نشین‌تفکرات درونگرایانه ومتحجر نباشد بلکه تفکر پوینده ورسالتمند داشته باشد .

از روبین میپرسم :شاعر امروز چگـونـه میتواند همین رسالت وتعهدی راکه شماتذکر دادید بسر برساند ...؟

ــ احساس مسولیت در برابر خواستاهاو تمایلات اجتماعی شاعر راوامیدارد تابجامعـــه بپیوندد واین کار نخواهد شد مگر آنکه‌خود شاعر عنصر پیش آهنگ وروشنگر باشـــدو رقت احساس خودرا باهماهنگی واقعیت های اجتماعی درهم آمیخته وآنرا هنرمندانه عرضه کند .

اتکابه فرهنگ پرمایه ی‌گذشته از یکسو که‌غنای زبان شاعر راباعث می‌شود ازسوی دیگر رسالت اش در پیوند باتکامل اندیشه های فرهنگی دوران گذشته بصورت بهتـــر نمودار می سازد .

یك دوران پرافتخار کوهساران کشورمـا مهد پرورش استعدادهای شگوفان‌وسخنورانی که‌می زیبد بزرگشان بنایم : نظیرزردشت‌ما فردوسی ،جامی ، بهزاد ،ودیگران بود. واقعا زجردهنده است که باهمچو غنای فرهنگی‌که ازگذشته به ارث برده‌ایم از رشد شایسته‌در هنروادبیات خویش بی بهره مانده ایم.

بقیه درصفحه ۴۸

روبین باخبر نگار مجله درحال گفتگو

دملی نڅاوو پیدایښت

د «ژوك» په نامه دملاوی دمشهور نڅا دډلی کنسرت روان ؤ، تندو او سوزوو نکو نڅاوو خپل ځای آرامو ظریفو او خیالی پاروونکو نڅاوو ته پریښود، دملاوی ډول ډول جامو او غنی ملی موسیقی په ننداره چیانو کښی ژوره احساسات راپارول . بیا د کرفتلور په نامه دنجونو شاعرانه نڅا ډیره عالی آوزه راکښونکی‌وه.

د سروی په څېر دلوړو قدونو خاوندانی پیغلی پخپلو اندامو نو سره لکه دځوانو نیالګیو په څیر په سپینو جامو کښی آرامو او زړه راکښو نکو حرکتونو سره ګډېدلی اوکله کله به‌یی دیوستر ګل ږنه چه پاڼی په خاصی ښکلا سره دنرم او مطبوع نسیم په وسیله ټولیږی غوره کوله .

ننداره کوونکو په زیاتی علاقی سره دهنرمندانو دپاره خپل‌احساسات څر ګندول، دننداره‌کوونکو په ډله کښی یوازی دډلی لارښوو نکی ولادیمیر کوربت غلی آرام ناست ؤ. اوده په‌خاصی پاملرنی او ژور د قت سره ئی دهنر مندانو حرکات څارل هغه ددی شاعرانه نڅاوو مبتکر او موجدؤ .

ولادیمیر کوربت دخپلو نڅاوو موضوع دملداوی له‌فولکلورونو څخه اخلی اود هغه له جملی نه خوراښه او روښانه انتخابوی او وروسته بیا هغه ته‌لکه دزرګر په‌څیر ځلا ورکوی دکر فتلور نڅاهم دهمدغی لایزا له چینی څخه سرچینه اخلی اوله لطیفو ظریفو او تغزلی احسا ساتو څخه برخورداره دی .

د(ژاك) دنڅا ډلی چه‌تر اوسه‌پوری هر چیری ننداری ښو د لی

دځوانی نڅا کوونکو نڅا یوی نمونه

که په سوریی ، لبنان ، مکسیکو او برزیل کښی وی‌دتل دپاره دننداره کوونکو دپاملرنی وړوی او هغوی مجذوب کړی دی. ددغه هنرمند اود ملداوی دباله دنڅا داستاد هنری فعالیتونو دملداوی دملی فرهنګ د روښانه اوطلایی مجموعی ښه غوره کړی ده.

ولادیمیر کوربت دکوچنیوالی له وختونو څخه‌دملی موسیقی سره‌علاقه پیداکړه، ده زیات وخت دخپل پلار سره‌په ودونو، ملی او کلیوا لی جشنونو کښی ګډون کاوه .

ولادیمیر په نهه کالنی کښی په ښه‌وجه شیپور غږولی شو اوپه‌لس کلنی کښی یی‌د موسیقی ځینی‌پارچی ډیری ښی اورولی شوی اود موسیقی سره علاقه ددی سبب شوه چه دغه هلك دموسیقی په مدرسه کښی ځان شامل کړی .

دژوك نڅا په ملاوی کی شهرت لری

ولادیمیر کوربت وایی،

کله چه پنځلس کلن وم نو د لومړی ځل دپاره دآماتوری‌آر کستر دهیات دغړی په‌حیث مسکو ته سفر وکړ، له‌دغه سفر څخه زما خاطری واقعا له‌هیجان نه‌ډکی دی. هغه‌وخت موږ د چایکو فسکی په‌تلار کی‌ننداری ښودلی وی.

په‌مسکو کښی په‌دی پوه شوم چه واقعا زماټول ژوند په‌هنر پوری اړه لری.

څه موده وروسته ده‌دکار اقاش د کای داماتوری نڅا دډلی په لارښودنه پیل وکړ. په ۱۹۵۷ کال کښی دغه انسامبل دمسکو ځوانانو او زده‌کوونکو په‌بین المللی فیستوال کی‌برخه واخیسته. د(وروکولی فرار یلور) واخیسته. د(وروکولی فرار یلور) (آهنګرانو) ښتوتا دویچیا خوراا‌ونورو نڅاوی چه‌د ولادیمیر کوربت له خوا تنظیم شوی وی په‌فیستوال کښی‌د زیات اوتود هرکلی وړ وګرځیدی.

دغه ځوان هنرمند ډیر ژراو په لنډه موده کښی دملداوی دسوسیالستی شوروی جمهو ری هنر د افتخاری هنرمند لقب وګاټه اود (ژواك)ددولتی انسامبل دلارښود په نامه وټاکل‌شو.

ده څه دپاسه دری زره ملی اهنګونه راټول کړل اود هغو څخه یی‌ډیر ښه وټاکل، اوځینی مشهوری نڅاوی چه دمخه هم ورته اشاره‌وشوه دده‌له خواتنظیم شوی، چه ټولی یی ددغه‌هنرمند دفردی استعدادڅرګندوی دی. وروسته بی د (ملداو نیا سکا) کری ستکه رسه شیاسکا او کمار پاتسکا پاسیوتا او ځینی نوری نڅاوی هم برابری کړی، دشو روی

علیشیر نوایی

تا اینجای داستان

خبر باز گشت علیشیر نوایی به هرات وانتصاب او بحیث مهر دار دولت چون حادثهٔ مهمی انعکاس میکند .اهالی خراسان این تقررا بفال نیك میگیرند وچشم امید بسوی او میدوزند

چندی بعد میرزا یادگار یکی از شهزادگان تیموری علم بغاوت بلند میکند وباوجود شکست فاحشی که از حسین بایقرا میخورد موفق میشود در اثر خیانت برخی از سر کردگان وبیکها، شهرهرات را اشغال نماید وبرتخت بنشیند.

حسین بایقرا پس از مدتی آوارگی در بادغیس ومیمنه سر انجام شبانگاهی بر هرات هجوم میبرد وبیاری نوایی قدرت ازکف رفته را دو باره بدست می آورد ومیرزا یاد گاررا به قتل میرساند .

در زمستان همان سال براساس فرمانی علیشیر نوایی به وظیفه خطیر امارت انتصاب میگردد .این اقدام درعین حالیکه حس کین نوزی مخالفان رابر میانگیزد مورد تاییداهالی عدالت پسند هرات وکافهٔ مردم خراسان قرار میگیرد .

اثر : م . ت . آی بیک

ترجمه : ع . ح . ایلدرم

میرك نقاش در اثنای صحبت یکی از شاگردان فوق العاده مستعد خودرا یادآوری کرد وبا غروری صمیمانه خاطرنشان ساخت که شاگرد اونسبت به نقاشی به رسامی تمایل بیشتر نشان میدهد وبکشیدن تصاویر شگفت انگیزی آغاز نموده است. نوایی به این موضوع خیلی علاقمند شد وتمام صحبت را یکسو نهاده درباره او به پرس وپال پرداخت.

میرك نقاش گفت:

ـکمال الدین بهزاد ما پسرك یتیمی بوداز شهر هرات. دلم بحال اوسوخت. با مید اینکه اگربتواند در قطار سایر شاگردانم ازهنرم چیزی بیاموزد ،راه زندگی برروی پسرك یتیم گشوده خواهدشد، اورابشاگردی خود پذیرفتم. چون ذهنی بغایت عالی وانگشتانی طلایی داشت بسرعت درین فن پیشرفت کرد.

نوایی ازجابرخاست .

ـجناب ،بیائید مارا باخود ببریدوازنزدیك باشاگرد خویش آشناسازید میتوان گفت که ماتاکنون دررسامی استادان واقعی نداریم !

میرك نقاش ازمحبت وغمخواری عمیق نوایی نسبت به اهل هنر واقف بود، باآنهم ازین حرکت اومتعجب شده، چشمان خودرا که جسارت وغرور ویژه اهل هنر درآن برق میزد، کلانتر باز نموده بشاعر دوخت . نوایی بانارضامندی پرسید:

ـآیا آنچه گفتید حقیقت دارد؟

ـآیاجناب شان گاهی راجع بدروغگویی این کمینه چیزی شنیده اند ؟

ـپس برای چه دچار تردد شده اید؟

میرك نقاش کلاه نوك دراز خودرا اندکی بالانمود، سرش راخارید و خنده کنان گفت:

ـخوب ، حاضرم شمارابا وی آشنابسازم، اماهیچ دلیلی نمی بینم تاجناب شماسرگردان شوید. من خودبهزاد رادرینجا میآورم.دیدار شمابرای اوافتخار بزرگی است.

نوایی ازوی التماس کرد تاحتما عصرآنروز شاگرد خویش رابیاورد وسپس درباره نگاره های کوشك ((بنفشه باغ)) داخل صحبت شد.

•••

نوایی به دیوان رفت وبه اجرای وظایف همه روزه مشغول شد . خواجه افضل رابمناسبت فرمان عالی تبریك گفت وازوی خبر انتصاب مولانا شهاب الدین رابحیث قاضی شهر شنید. این خبر غیر منتظره اورا بسی خشمگین ساخت تاحدیکه نتوانست عمق قضیه رامورد تفحص قرار دهد. ازدیوانخانه برآمد، براسب نشسته به تماشای آرایش داخلی کاخها وکوشکهای ((باغ جهان آرا)) که بدستور حسین بایقرا درتحت ساختمان بود مصروف گردید.

چون نزدیك عصر به منزل بر گشت، میرك نقاش باشاگرد خود در انتظار او نشسته بودند.

نوایی باکمال الدین بهزاد چون برادر بزرگ صمیمانه احوال پرسی کرد . رسام خردسال باقامت بلند واندام باریکی که پختگی ونزاکت درآن به نحو متناسبی باهم آمیخته بودند . نو جوانی درحدود پانزده ،شانزده ساله بود. از چشمان سیاه خاکی ازاندیشه والهامش ، حجب وحیا ونوعی معصومیت مخصوص به روحی بزرگ وپاك جلوه گری داشت. چهره شاگرد ... در برابر شاعر نامور وشخصیت برجسته دولت از انفعال به سرخی گرائید.

نوایی آنها رابه اطاق خود برد. میرك نقاش جزودانی کهنه راگشود و تصاویر شاگرد خودرا که روی پارچه های جداگانه کاغذ کارشده بود. ازآن بیرون آورده یکا یك بشاعر تقدیم نمود. نوایی نخستین ورق رادر دست گرفته لحظه ای بدقت از نظر گذرانید ونگاه معنی داری بسوی میرك نقاش افگند .چشمهارا کوچك ساخته بازهم روی تابلو چشم دوخت ومدتی از آن نگاه خودرا برنداشت . آنچه این پسرك با انگشتان افسونگر خود کشیده بود : گلهای ریز ریز، برگها وخطوط دقیق ، بانفاست ، جاندار بودن وشعریت بیمانندخود، گویی چشم وروح اورا مسحور ساخته بودند . رنگهای بدیع دراوج هماهنگی بسان انوار بامدادی که برافقهای تازه زرنگارگون میدود، باکمال دقت ولطافت موج میزد! نوایی آرام اما آمیخته باشور وهیجان ، نفسی عمیق کشید وتصویر دوم رادر برابر نظرقرارداد. این تابلو نیزباعین روح اما بازهم نفیستروپر محتواتر بود.. تصویری از صحنه شکاربود. چنین احساس میشد که همین حالا آهوان از روی ورق میجهند و رقص کنان پابه فرار مینهند . هر نقطهٔ آن بسان چشم، جاندارو متحرك بود.نوایی درحدود ده تصویررابا کمال ذوق وعلاقمندی تماشاکرد.

کمال الدین بهزاد باقلبی آکنده از هیجان سر بزیر افگنده بود وگاهی از کنج چشم نگاهی دزدانه بسوی نوایی می افگند. میرك نقاش هم این تصاویر راکه اکثر آنها زیر نظر خود وی ایجاد گردیده بود، مثل اینکه برای اولین بار می بیند، باشور و حرارت تماشا میکرد ومیکوشید بانوایی در باره آنها تبادل نظر نماید . بالاخره شاعر بامسرتی که از چشمانش پدیدار بود، برسام کوچك تبریك گفت:

ـتاکنون چشم روزگار کهن هنرمندی نظیر تو ندیده است. مهارت وزیبایی خامه ات برتر از هرگونه ستایش وتمجید است . اکنون برتواست تاصمیمانه درراه ارتقای این هنر بمدارج عالیتر آن تلاش بخرج دهی.

بر چهرهٔ کمال الدین بهزاد نوری شگفتگی پدید آمد وبالبان لرزان گفت:

ـنمیدانم در برابر این لطف بزرگ شما بکدام زبان عرض شکران وسپاس نمایم . این تصاویر محصول مشق و تمرین این شاگرد کوچك شماست. خامه ام به رهنمایی وآموزش استادان بزرگ فن خیلی نیازمند است.

نوایی گفت:

ـهیچگاه نباید از آموختن منصرف گردی !

شاعر پس ازشام ضیافتی بافتخار میرك نقاش وشاگرد عجیب اوتر تیب‌داد. هنگام‌صرف غذا در اطراف مصوران هرات صحبت کردند. پس ازبرچیده شدن سفره بازهم نوایی تابلو های‌بهزادرادر پر تو شمع ازنظرگذرانید. ظرافت هریك از خطوط وامواج ر قیق رنگهای هرکدام رامو شگافانه تحت مدا قه قرار داد.

برخی نواقصی راکه ممکن بود اشخاص عمیقا وارد بفن رسامی وصاحبان ذوق سلیم برآن انگشت بگذارند ،به‌بهزاد خاطر نشان ساخت وبوی توضیح داد که‌قدرت خامه و نفاست تابلو های بی نظیر او درکجا نهفته است. بهزاد که‌نوا یی راتا آنوقت فقط بحیث يك‌شاعر میشناخت ،از صحت قضاوت و دوستی اندیشه های او درزمینه فن رسا می سخت بشگفت اندرشد، بنابر آن حواس‌خویش رامتمرکز ساخت تاباقلب وروح خودبه عمق سخنان شاعر پی‌ببرد.

صحبت آنان خیلی دوام یافت وبعدا هنگامیکه میرك نقاش بارسا م جوان آماده برگشت‌شدند، نوایی به‌بهزاد خاطر نشا ن ساخت که‌باوی عمیقا آشنا شده استو میباید اورا زود- زود ببیند وبه مسرتش بیفزا ید سپس میرك نقاش را ازصحن حویلی به‌دهلیز فرا خواند آهسته بگوشش گفت:

- فردا حتما نزد من بیایید !

-بچشم !

نوایی افزود :

-این استعداد خارق العاده نیازمند چه چیزهایی است بخاطر تربیه او چه‌کار هایی باید انجا م‌گیرد-این مساله را مفصلامورد بررسی قرار خواهیم داد.

-فکر بغایت معقول است، شامگا ها ن حتما اینجا میرسم- میرك نقاش باخرسندی به‌صحن حویلی قد گذاشت.

فصل یازدهم

آنروز محیط حرم آرا موفارغ ازسرو صدا بود. زنان سلطان که‌در عمارت جداگانه اما نزدیك همدیگر حیات بسر میبردند ،به‌محفل عروسی یکی از شهزاد گان منسوب به‌خاندان فرمانروا رفته بودند .چون اکثر دختران کنیزان معیت خدیجه بیگم همسرمحبوب‌سلطان راداشتند ،در (باغ سپیده) غیر اززنان سر سفید ،در حدود بیست تن اززنان جوا ن‌باقی مانده بودند.

بهاربود وموقع شگوفه ... کوشك های بزرگ وکوچك درمیان درختان سر بفلك کشیده سرووچمن زارهای پراز در ختان میوه دار وآراسته باگلهای رنگارنگ نو عی مناظر رویایی وخیال انگیز به‌وجود می آورند نگاره های کوشکهای گویی درپر تو آفتاب بامناظر پرتحرك چمنزار هارقا بت مینماید درامواج شعله های رنگین خود میرقصید هرگاه کسی ازفاصله دور -از میان درختان متحرك‌باوزش نسیم ملایم بدانسو نگا ه میکرد ،دیوار های پراز نقش ونگار کوشك را ادامه همان‌گلزار می‌پنداشت . ..

آنروز دلدار که‌باثر تمارض درمراسم مجلل خروج خدیجه بیگم ازسرای اشتراك نکرده بود در یکی از اطا قهای منزل پایین يك‌عمارت بسیط دو آشیانه ،نزدیك دریچه ای گشوده ، تنها می نشست او مثل اینکه قلبش فشرده شده باشد بانوعی احساس درد آلود فرا ق خمیازه میکشید.

دلدار که‌زمانی از طرف پروانه چی‌به‌سرای سلطان اهدا گردیده بود در آغوش حیات‌مجلل وپرشکوه ودرگیر ودار ضیافت‌ها، بز مها و وماجرا هایی که‌فقط در افسانه هاشنیده بود دررنج وعذاب جانگاهی بسر میبردلحظه ای هم‌خوشی واقعی درقلبش راه‌نمی‌یافت.

زنانی هم وجود دارند که‌عشق خودرا تا سرحد متقدات خویش عالی میشمارند اینگونه زنان بخاطر آرمان قلب خویش،کلبه مخرو به جوان فقیری رابر تراز کاخهای خسرو ا نه میدانند وحاضر نیستندچوپان‌ژنده‌پوشی‌را به د وحاضر نیستندنع‌اقیعهقپ‌عملیات‌طنندتپعاتبد ثروتمند ترین‌مردمعاوضه‌نمایند. آنها باتمام‌هستی وموجودیت خویش بسوی يك هدف میشتابند هرگاه نتوانند به‌آرزوی خوددست یابند درد جانگاه آنرا تاپایان زندگی دردل نگهمیدا رند دلدار نیز نوع همینگونه زنان بود حیاتی که درمیان امواج تجمل،میگساری ،موسیقی،فحش وغیبت ازدیگر ان زیر ورو میشد،نمیتوانست گل عشقی راکه بتازگی در قلب او شگفته بود پرپرنماید.

شبانگاهی خادمان مخصوص ،دلدار را از منزل مجدالدین به‌سرای انتقال داده در خانه آراسته زیبایی جایش دادند . دلدارازتجمل وشکوه خانه، ازپیشامد دختران همسال خود

باقیدارد

اطفال مر ستون کابل در پهـلوی درس نظری به‌کارهای عملی نیز می پر دازنـد اینجا گوشه ازشعبهٔ نجاری مرستون‌رامی‌بینید باین ترتیب جامعه عناصری رامفید و فعـال بارمیاورد واز آنان حمایت میکند که‌درصورت بی‌التفاتی شاید راه زندگی و سعا دت راگـم میکردند.

دختران وزنان درولایت هلمند تحت تاثیر تحولات اجتماعی موازی باسهمگیری درخدمات اجتماعی‌وآموزش‌وتعلیم ازآموختن‌هنرهای‌ظریف‌وکارهای‌مورد علاقه‌خودنیز بهره مندمیشو نـد

عکس های‌این صفحه ازصفحـات مختلف مشغولیت ها و مصرو فیت های همو طنان‌ما حکایت‌میکند. هموطنانیکه‌باعرق ریزی وپشت کار وسعی‌مداوم‌درجهت آبادی ورفاه‌جامعه‌سهم میگیرندوعرابهٔ زمانه رابه‌نفع پیشرفت‌ومعموری کشور می چرخانند و بـر ای خود ودیگران مصدر کارمفید میگردند.

تصاویر یکه ازاینگونه صحنه‌های زند گی‌دروطن مارا ژوندون تهیه وتقدیم‌میکنداگـراز یکطرف درمعر فی مردم‌ساعی‌وخدمتگار جا معه مفیدواقع گردیده موجب تشویق‌آنان می‌گرددو برای یکعده عناصریکه تکالیف خودرا درجامعه هنوز نشناخته وبو جـایب خو د آ شنـا نیستند مایه عبرت می‌شود وآنان‌رابه ر مـز لذت کار وکسب مزد از طریق زحمت‌وکوشش آشنا می سازد ازجانب دیگر این صحنه های گویا ثبت تاریخ گردیده بحیث یاد گار های زندگی مرد م امروز خاطراتی رابرای نسلهای آینده انتقال میدهد که به‌مورد نیاز آنـان خواهدبود .

عالمشاهی نقطه

تقریظوانتقاد

آثار صنعتی ،علمی وادبی هردوره نماینده سویه استعداد هرمـلت هرمملکت بشمار میرودقدرت‌علمی وادبی‌را ازروی آثارمنتشره‌هر دوره میتوان فهمید ونیروی صنعتی هردوره‌را ازروی مصنوعات آن درك میکنند. کا و ش گوناگون وحفریات ویرانه ها برو ی همیـن منظور است تابدانند مللی کـه‌درآن عـصر زندگی مینموده اند ازنگاه صنعت بچه پا یه ودرجه بوده‌اند .

همه روی اساس فوق ماقدر ت‌علمی‌ونیروی ادبی دوره سامانی رادر مناطق ما وراء النهر وبلخ ودوره تیمو ریها رادر مناطق هری و خراسان ودوره غزنویها رادرمناطق غز نیـن ودوره مغول ها رادر مناطق هند از روی آثار منتشره آن استفاده وارزیابی‌مینمائیم.

بنابرین مادر عصری که‌زندگی دار یم‌باید متوجه آثار منتشره زمان خو د باشیم‌که‌همین آثار معرف نیروی علمی ،ادبی وحسن‌طباعت مادانسته میشود. ماقبول داریم که جراید و مجلات مابه اشخاص مناسب تفویض‌وپیوسته ازنگاه صوری ومعنوی روبه بهبو دی میـرود وبرروی همین عقیده تصور یکنیم تذ کرا تی راجع به‌نواقصی اگر دیده میشود بااهدا ف کارکنان ومسولین محتر م نشرا تی مـوافـق است وبحیث یك‌خدمت وهمـکاری تلقـی می‌گردد .

این جانب بامطالعه شماره (۳۹) مجلـه ژوندون مخصوصا صفحه (۲٤) تحت عنـوان (علیشیرنوائی) وصفحه(۳۱) بلاخره‌صفحه (۵۵) که‌دردوصفحه اخیر چند اثر منظوم نشرشده تذکراتی دارم که‌ازنظر اغلاط طباعتی و هـم تناسبات معنوی قابل تو جه‌است و تذکرات خودرا درسه حصه مربوط بهریك از صفحات متذکره به‌ترتیب بعرض‌میرسانم:

الف آنچه مربوط بصفحه (۲٤) تحت‌عنوان (علیشیرنوایی) است.

۱) در حصه خلاصهٔ از گذ شته داستان‌در این جمله (حسین بایقرا پس ازمدتی‌آوردگی دربادغیس ومیمنه) کلمه (آوردگی) دربدل (آوارگی) آورده شده‌است وسهو طباعتبست

۲) دراین جمله (کوچه های گل آلوده ... سفت‌شده اند) چون مبتدا غیر ذی‌روح است بایدخبر مفرد و(شده‌است)باشد .

۳) دراین جمله (بیکارنمی نشست رو یـا میخواند یا مینوشت) کلمه (رویا) باید(اویا) باشد سهو طباعتیست .

٤)دراین جمله (اندیشیه‌ن ... بودند) چون مبتدا غیرذی‌روح باید خبر مفرد و (بـود) با شد.

۵) همین طور در این جملات:(کلمات ... می پیوندند . میزنند ، فراگرفتند) درعوض جمع خیر مفرد افاده کند.

٦) دراین جمله (بدقت نگاه کرداواشیاوی زیبا) صحیح آن (اشیا)وسهوطباعتیست.

۷) دراین جمله (هنرمندان تعداداشخا ص بااستعداد) صحیح‌آن (تعداد)وسهوطباعتیست

۸)دراین جمله (بلاخره اومطمن شد)صحیح آن(بلاخره) وسهوطباعتیست.

۹) درصفحه (۲۵) دراین جـمله (دوازده آهسته کشود شد) صیح‌آن (کشوده) وسهو طبا عتیست .

۱۰)دراین جمله (اکثر تصاویر ... فا قد حرکت طبیعی بودند) بایدخبر مفردباشد.

۱۱) در این جمله (دوستان‌توانایش . .. رباعیات رنگین رنگین مینوشت) چون مبتـدا جمع وذی روح‌است خبرم جمع و(مینوشتند) باشد .

۱۲)دراین‌جمله (اوئل‌بهار) صحیـــح آ ن اوایل بهار)وسهو طباعتیست .

۱۳) در صفحه (٦۲) در همین مضمو ن دراین‌جمله (شاعر ... هدایت میدهند) باید خبر مفـر د «میـد هد » باشد .

۱٤) دراین جمله (انواع حلوا تی تهیه گردند)صحیح آن (گردد)است.

۱۵) دراین مجله (شاعران .... نشسته بودند ، صبح آن آذر بایجـان وسهو طباعتیست.

۱٦) دراین جمله: (شخص تهیدست بایدچه زمانی آزار خودرا ببرد) صحیح آن آزار)وسهو طباعتیست.

۱۷) دراین جمله (ساعتی باید بد ختـر محبوب خویش نامه عاشقا نه‌نوشت)استعمال کلمه (دختر) بیشتر دلالت برولدیت داد با حذف آن این شبهه رفع‌میشود.

۱۸) دراین جمله (بنابه علم مابرای هرروز آفریدگار یك ستاره سلطان ویك ستاره وزیر میباشد) بایدقبل ازکلمه (آفریدگار کلمـهٔ مانند (بحکم یابه امر آفریدگار) اضافه‌میشد.

ب) آن‌چه مربوط صفحه(۳۱)است.

دراین صفحه پنج اثر منظوم تحت عنا وین (شمع مجلس) (نوای هم‌آهنگی) (میازار)(شمع وپروانه) بلاخره (بهتر ازتما م شعر ها) نشر وطبع گردیده است وتذ کرات خودرا راجع بهریك بعرض میرسانم.

اولا- راجع به‌اثر (شمع‌مجلس)

این اثر مربوط به‌استاد (رهی معیـری) است‌ودرآن سهو طباعتی ذیل موجوداست :

۱) دراین مصرع (تونی مهرومنم ا ختر که‌میمیرم‌چومیائی) صحیح آن (میمیرم)اسـت

۲) دراین بیت کسی ازداغ ودردمن نپرسد تانپرسی توولی برحال زار من نبخشند تـا

آنانیکه میخواهند از طریق زحمت وکار تامین زندگی نمایند وقتی نتوانند در ساحه خدمات تولیدی مصدر کاری شوند باتوسل به پیشه های آزاد نمی گذارند عاطل وسر بار جامعه تلقی شوند .

درفارم مالداری هده دزقسمت تهیه و جمع آوری علافه برای حیوانات فارم ،امروز وسایط ماشینی استخدام می شود وکار گران مادرین زمینه هابه‌سرعت آشنا می شوندو پیش میروند .

یك نمونه از خدماتیکه درجوکات پروژهٔ انکشاف دهات انجام شود اینجا آغاز کارجهت ساختمان یك پل در پروژهٔانکشاف دهات‌پروان ملاحظه میکند .

گوشهٔ از ورکشاپ ترمیم وساختمان آلات تخنیکی پروژه نفت وگاز ساحهٔ خواجه گوگردك ولایت جوز جان .

...ن ومردم

نبخشائی) باید نبخشد)ومفرد باشدزیرااولااضافه شدن (ن) ثقالت دروزن پدا میکند وثانیا مبتدا درمصرع اول مفرد است.

ثانیا) راجع به اثر (نوای هم آهنگی)

۱) دراین مصرع (بگو بمژگان خارهٔ نظاره مباش) چون سکتگی دارد باید باین صورت تبدیل میشد (بگو که ای مژه خارهٔ نظاره مباش)

۲) دراین بیت (به ساز عشرت (جمهوری) درهم آهنگی نوای‌دلکش‌بی ریب ماومن‌زده‌ایم)

چون غرض وحدت ودوری از تبعیض است لازم بود مخاطب هم در نظر گرفته شده‌وباین صورت تبدیل میشد (نوای دلکش بی‌ریب‌تو و من‌زده‌ایم)

۳) دراین بیت (وطن‌زماو تواعمار خویشتن طلبید .مگو که درره ایثار خویشتن زده‌ایم)

چون خبر (زده‌ایم)در مصرع دوم مبتداندارد بایدبه این صورت تبدیل میشد :

(مگو قدم برهٔ نفع خویشتن زده‌ایم)

٤) دراین مصرع (زعشق ماوتو افسانه نکوماند) درعوض کلمه (افسانه) که بیشتر جنبهٔ تخیلی‌دارد وتناسب‌ضمیر متکلم‌بامخاطب که‌مفرد است باین صورت باید تبدیل میشد:

(زعشق من‌وتو نقش نکو بجا ماند)

ثالثا) راجع به‌اثر (میازار)

این اثر مربوط به‌استاد ناصر خسرو بلخی است .

زیراین بیت(به لطف مرحمت دلها نگهدار کسی ازدست زبان خود میازار)

دردومصرعدو سهو طباعتی موجود است .

بقیه در صفحهٔ ٥٦

پروانه‌ها هوای میسو جوانانیکه بکشندو

عکس های دراماتیکی که درینجا بملاحظه میرسد از ماجرایی خونین وسخت سه فدایی فلسطینی حکایت میکند که دربیت‌شان قربانی شدند. چندروز پس ازین ماجرا سر دسته این سه کوماندوی فلسطینی گفت: مادر هر سلسله از مراتب خویش حداقل یك صدتن افراد داریم که برای قبول پذیرش مرگ آماده می باشند .

وی‌بدون آنکه ازین سه کوماندوی فلسطینی‌نامی بگبرد وآنان را معرفی کند در مورد حمله بیت شان گفت: این‌سه مرد کوماندو از چندین‌روز قبل‌در خاك اسرائیل پیاده‌شده‌بودند

محصلان عربی در حال سنگ‌باران پولیس اسرائیلی ونعره های«همه قدرت به عرفات»

پولیس اسرائیل این زن‌رابجرم اینکه دخترش درمنطقهٔ عملیات فدائیان دیده شده گرفتار نموده اند

ی در آزادی زند رفتند که بمیرند

آنهادر نزدیك بیت شان‌فعالیت‌های خویش را متمرکز ساخته بودندودر خفابسر میبردند وظیفهٔ که به آنها سپرده شده بود گرفتن گروگان‌بود واین گروگان را تاوقتی بایـــد نگهمیدا شتند که حکومت اسرائیل چارده‌نفر زندانی را که هم‌اکنون‌در زندانهای اسرائیل بسر می برنـد آزاد میکرد. برای باز گشت ایـــن کوماندو ها هیچ طرحی ریخته‌نشده بود.بهر حال پاسی از شب‌گذشته بودکه این سه تن‌کوماندوی خشـم گین‌مجهز با بمب دستی ماشیندارو وکارد، وارد یکی از ساختمانهای بیت شان گردیدند چند دقیقه‌بعـد تر بود که تراژیدی آغاز شد. چا ر

سه تنیکه کشتند وکشته شدند.

از فدائیان این کسا نی هستندکه‌تصمیم به‌حمله بیت‌الشان گرفتنداز«چپ براست‌ممدوح،آدمانی‌وفیرارلی

زبان شعر

شعر صدای روح وانعکاس نو سانات‌ولطف لطیفی است که در نهاد آدمی‌سرشته شده، آدمی هنر مند ، آدمی صاحبدل، آدمی‌ایکه زبان موجودات را میداند باناله‌ها،بسا شکوه ها، غمها، شادمانـی ها وسر انـجام‌بافعل‌وانفعالات روان وتاثرات همه آشناست‌و ازجهان پهناور ومبهم‌روح آدمـی میتوانـدزمزمه ها وراز هـای گنگ و پوشیده‌ای‌را ترجمانی کند. زیبایی هارا از طبیعت کائنات‌ازطبیعت آدمی می‌گیرد، وشعر می سازد وبما می‌سپارد، هنری باچنین ساز وبرگ تسکین‌وآرامش ، نشاط ودلجویی همراه می آورد‌از همین جهت است‌که ماآنرا شعر وگوینده‌آنراشاعر می‌شناسیم اینک‌نمود های از آنچه‌باید شعرش خواند ودرلای زیـروبم آهنگ روان‌پرورش لحظات دور از جریان زندگی عادی باخود دمساز شد.

نافرمان

آرام وبی صدا کنار هم نشسته اشعـه لرزان آفتاب رابر گلهای باغچه مینگریستم دنیا صفا می نمود وبرق دوستی در چشم‌ودل ماتابناك می زد من شعر می خواندم وتوبانگاه مبهوتانه تفسیر میکردی لبان خموشت رویهم نشسته انگشتان زیبایت بیباك بارشته هـای گیسوی آشفته ات بازی میکرد ودر آن‌ساعت هرچه از جمال وزیبائی درجهان بود برخاطرم میریخت ودنیای خیالم را می‌آراست... تصور میکردم وجود وهستی من دیوان شعر یست‌که درکف من بود وآنچه آنرا جان وجمال مـی بخشد آهنگ خیالم وریست که آرام آرام‌از تارهای‌زلف توبرمی خیزد همانطور ازصهبای نشه ریز شاعر کیف میکردم وببوی نقش‌های گرم تومست بودیم سه طفل کوچك شوخ وزیبا روی خیابانهای باغچه بازی میکردند (مهوش) دربهای توکه گاه خستگی واندوه چون هـم صحبت مهربانی دل مارا راضی میساخت نیز بهآنان بود گاهی چون پروانه های گلپرست وسرا سیمه خودرابه گلبر هامی زدوگاهی‌که‌از این حرکت ناراحتی مرا احساس میکردآبپاش کوچکش رابر آب میساخت ودوان دوان بـر چهره گلها می زد

ازآنروز روزها گذشت (مهوش)زیبا زیباتـر شوخ‌وشوختر شدچشم به‌سرو برزیبای‌وخیره ای شدی ولی من اصرار داشتم روح نافرمان وسرکش مهوش زیبا وزیباتر باشد ایـن اختلاف نظر کم‌کم‌نزاکت پیدا کرد ورشتـهٔ دوستی وصمیمیت مارا نازك ونازکتر ساخت‌از بیم آنکه مبادازهم گریزان شویم‌وآن سعادتی راکه یك‌وقت چون سایه‌هما ازما پوشیده‌مانده ودنبال آن سرگردان می تپیدیم از ما فرارکند به‌نظر وخواسهٔ تو تسلیم شدم ازآن لحظه‌به بعدرفتار وکردار مهوش‌ازمن پنهان مـاندو وهم مشورهٔ مرانمی خواستی این بی مبالاتی های کوچك رفته رفته بزرگ شد ویگانه‌فرزند مارا اسبك سرو بیباك بار آورد تاآنکه دریکی ازبهاران گذشته که مهوش ازیاد کمین بهار زندگی مست ومغرور بود اتفاقی افتاد وچشم ازجهان پوشید از نوفرمان نبرد وبخود سری وبباکی داروی‌خواب‌اوورا‌باشتباه‌شیرینی‌گرفت وبلعید فرزند نافرمان داغ دل است ....

مادران وپدران راست نادر تربیت‌فرزندنشان ازاتحاد فکر و نظر هم بهره برند...

وام‌خورشید

مخمور نگاه تو به کف جام نگیرد
مجنون توهر گز زخردنام نگیـرد

کی‌گرم تواند که‌کندبزم جهان را
خورشید اگر شعله زمن وام نگیرد

کف برلب‌ومستانه چو سیلاب‌روانم
یارب که‌عنانم خرد خـام نگـیر د

آگه نشود شیخ زاسرار حقیقت
از قلقل مینا اگر الهام نگیـر د

دارم دل مغرور که باتشنه لبیـها
ازدست کسی جام به ابرام نگیـرد

اقبال اگر سرزده آید به‌سرا غم
گویید خبر از من گمنـام نگیـرد

بس شهره آفاق دلم شد بصفا یی
ازروز زآیینه کسی نـام نگیر د

تنها به‌نوید ی چه نما یی دل‌من‌شاد
کس لذت دیدار ز پیغـام نگیرد

خاطره

سالها پیش برکنار هرود
نیمه شب پای این چنار کهن
درفروغ سپید ماه خزان
خفته بودیم روی فرش چمن

***

باد لرزان وسرد پائیزی
میوزید ازدرون جنگل تار
می‌شد از ناله شبانگه باد
مرغکان روی شاخه ها بیدار

***

برگهای فسردهٔ گلها
برچمن پیش باد می رقصید
وانگهی روی رودمی افتاد
درخم وپیچ موج می لغزید

***

سر نهادم بروی سینه او
از سربی خودی و سر مستی
چهردام شد به چاك پیرهنش
غرق درآن بلندی وپستی

***

رفتم از خویش وکرد بیهوشم
عطر عطش آفرین آغوشش
ریختم سیل بوسه های هوس
برلب وغبغب وبر دوشش

(محمود فارانی)

آخرین لحظات غروب یك ر وززمستانی آرامش وادی خا مو شس بامیان را سنگین تر جلوه میدهد .

بخندید تاعمر درراز داشته باشید

اگر به زیبایی خویش علاقمند هستید ، اگر به صحت و سلامتی خود می اندیشید ، و اگر میخواهید که عمری درازی داشته باشید پس بخندید و غم واندوه را بدل راه ندهید .

درین شکی نیست که زندگی با تمام زیبایی و خوبی هایش مشکلاتی نیز دارد ، مشکلاتی که باعث خستگی وناراحتی انسان میگردد. ویگانه راه درمان ازین خستگی تدریجی خندیدن است و خود را خوشحال نگهداشتن . نمی خواهم بگویم که در مقابل مشکلات زندگانی بی تفاوت و بی توجه باشید بلکه با صبروحوصله با شکیبایی وازخود گذری بر مشکلات فایق آئید و به زندگی بخندید وخود را گرفتار و هم و خیال و ترس نسازید .

اگر در گذشته شما شخص بی حوصله و عصبانی بودید از حالا به بعد بکوشید با لبخند همیشگی به استقبال زندگی بر آئید ممکن است که یك لبخند در زندگی برای شما موفقیت و سعادت را ببار آورد، موفقیتیکه مسیر زندگی شما را تغیر بدهد .

وشما را شخص خوشبخت و با سعادتی گرداند .

اما این نکته را نباید فراموش کنیم که خنده نیز از خود جای دارد .

همانطوریکه گفته اند « هر سخن جای و هر نکته مکانی دارد » بهرحال مقصود ازین تذکر اینست که در زندگی خنده را هرگز فراموش نکنید وهمیشه خود را به آن عادت دهید وبکوشید که با دوستان و آشنا یان وبا هر کسیکه مقابل میشوید ازین شیوه کارگرفته و خود را در دلها جا دهید .

(مسعوده)

قدیمی ترین مکتب موسیقی

درین مکتب اطفال بین سنین هفت تا یازده سال شامل گردید و مدت تحصیلات بیشتر از ده سال را در بر میگیرد .

این مکتب که در ماسکو میباشدبر علاوه شعب متعدد دارای دو شعبه اساسی بوده که یکی آنشاگردان را در رشته پیانو تربیه نموده و دیگر آن در قسمت آرکست . کهآرکست شامل ویاون، ویلون سل و غیره بوده و شاگردان ناگزیر استکهیك یادونوع ازین آلات موسیقی را بیاموزند شاگردان در صنوف اخیر ، موسیقی را بشکل تخنیکی آن می آموزند و بدان مهارت پیدا می نمایند این مکتب دارای لیلیهٔ نیز می باشد که درآن اطفال از مناطق دور دست پذیرفته میشوند.

شاگردان خارجی نیز درین مکتب شامل اند

میتود و لوژیك را پرو فیسو را ن این مکتب در ممالك مختلف مانند فرانسه ، جاپان، هنگری ، یو گو- سلاوی، بلغاریا ، سوریه ، پولند ، منگولیا و غیره تدریس می نمایند.

از جمله ۱۱۰۰ شاگرد قدیمی این مکتب صرف ۱۶۰ تن آندر کانکور های مختلف موسیقی حایز درجه شده اند و توانسته اند در پهلوی دیگر موسیقی دانان جای برای خود باز نمایند .

درمراحل اول امتحان موسیقی مشکل وپیچیده بنظرمی آید

استادان موسیقی با دقت تمام از شاگردان امتحان میگیرند

درجستجوی دوست

عبدالباقی محصل صنف دو م پوهنځی فار مسی مایلم‌تا باعلاقمندان مطالعات مسایل زندگی مکاتبه‌نمایم.
آدرس - عبدالباقی محصل صنف دوم پوهنځی فارمسی پو هنتـون کابل .

* * *

محمد فـار و ق مـا یـل بـه مکاتبه با خوهران و برادرانیکه بـه مسایل تخنیکی علاقمند باشند .
آدرس- لیسه تخنیك محمدفاروق متعلم صنف یاز دهم.

* * *

محمد شریف مایلم باخوا هرا ن وبرادران افغانی خویش که بـا نویسندگی علاقمند باشند با لسان های دری ، پښتو، انگلیسی مکاتبه نمایم
آدرس - پرزه فروشی محمـد یعقوب دروازه هرات - قندهار .

* * *

میـر محمد ظـا هـر یکی از خوانـنـد گـان همیشگـی ژو نـدون میخواهم با کسانیکه به جمع آوری نکت پوستی و مسکوکات عـلا قمند باشند مکاتبه نمایم .
آدرس - ورکشاپ فلیپس یعقوبی محمد جان خان وات -یاسین‌مارکیت

* * *

مایل به مکاتبه با خواهرانیکـه علاقمند و دوستدار ورزش انـد میباشم .
آدرس - لیسه عایشه درانی نسرین متعلم صنف نهم .

* * *

میخواهم در بارهٔ هنر رسامـی معلومات تازه جمع آ وری نمایـم کسانیکه درین قسمت میتوانند مرا کمك و رهنمایی نمایند لطفا به‌ایـن آدرس مکاتبه کنند .
آدرس - لیسه نادریه- نجیب‌الله متعلم صنف هشتم .

نویسنده : محمد کریم افضل زاده

نقش جوانان در پیشرفت جامعه

محمد کریم افضل زاده

جوانان بایددرامرپیشرفت جامعه‌خودفعالانه سهم بگیرند .

واضح ومسلم است، که‌جوانان امروز چه دختر یاپسر دو شادوش همدیگر درموسسات رسمی ودستگاه های شخصی باصمیمیت کار می‌نمایند ودر راه‌ترقی وتعالی جامعهٔ خـود مجدانه سعی می ورزند.

از آنجاییکه جوانان امروز نهال بثمـر رسیده جامعه خودهستند باید آ نهـا نقش رسالت تاریخی خودرا بشکل واقعی درك‌واز هیچگونه ایثار وفداکاری درراه ترقی‌جامعه‌خود دریغ نه ورزند . زیرا جامعهٔ که‌آنها در آن زندگی کرده ورشد نموده‌اند . ازین نها ل های بثمر رسیده خود انتظار وتوقعات زیادی دارد.

این جوانان هستند که میتوانند افـراد جامعه خودرا غرض تر قی وپیشرفت تنویر کنند باعوامل پس مانی عقب‌گرایی مبار زه نمایند.

این جوانان هستند که‌در صورت داشتـن روحیه وطن پرستی اخلاق مترقی و ملـی صمیمیت بامردم ، درقلوب مردم وطن‌خود جاه بگیرند وبامفکوره های که ضد منا فـع ملی ضد همبستگی مردم سر تاسر کشور ما میگردد واندیشه های خرافی راکه مانع ترقی وتکامل جامعه ما می گردد مجدانه و پیگیرانه مبارزه نموده رسالت روشنفکری ووطن‌پرستی خودرا انجام دهند.

باید گفت که قشر جوان دریك جامعـه نیروئیست که‌جامعه به‌فعالیت وطن پرستا نه آنها اشد ضروررت دارد . ونبایدایـن‌قشر روشنفکر مسولیت عظیم‌تاریخی خودرا کنار زده ومکلفیت های خودرا فراموش کنند.

آنچه جوانان رابه این مسو لیت بز رگ شان تشویق ومتوجه می سازد همانامطالعهٔ کتب و آثار مترقی می باشد زیرا بامطا لعه کتب وآثار که‌غنای معنوی برای جوانان‌تلقی می‌شود باعث کشانیدن آنها درامر خدمـا ت وطن پرستانه شان می شود .

امیدوارم قشر جوان بخصوص منورین‌ووطن پرستان متوجه این رسالت عظیم خودگشته نقش ارزنده خود راتبارز دهند. تاباشد که جامعهٔ مادرراه تکامل تاریخی به‌اهداف عالیـهٔ خویش نایل شده وبه سر منزل مقـصو د نایل گردد.

صنعت کلالی و کاشی کاری

این صنعت از خیلی قـدیـم در کشور مارا یج بـوده و د ستـهای هنر مندان‌ما، اشیا وظروفی‌میساختند که هر کدا م آنها موئید استعداد و ذوق آنها بوده است .

این صنعت همچنانکه در دیگـر ممالك از صنایع بسیار قدیمی است در مملکت ما نیز قدامت دارد و تـا امروز درطی تغییرات متعدد که زا ده احتیاجات و اقتضا آت عصری است رایج میباشد چنانچه در نقاط مختلف کشور ما این صنعت رواج داشتـه ویك عدهٔ از مردم ما بدان‌مصروفیت دارند

تاریخ‌قطعی این‌هنر بصورت دقیق معلوم نیست ، اما از روزیکه انسان برای ر فع گـر سنگی و تشنگـی خویش احتیاج به ظروفی پیدانمودند که این مشکل‌شان رامر فوع سازد از آن تاریخ به بعد این صنعت‌شروع شده و بعدا آهسته آهسته در طی قرون انکشاف نمود .

امروز ایـن هنـر را سرامیـك میگویند و برای ساختن و شکل‌دادن به اشکال مختلف و سایل عصر ی ومتعدی بوجودآمده‌است‌که‌کار صنعتگران امروزی راآسانتر ساخته است .

هنر کلالی انکشاف نمود . چنانچه آثاری ازین هنر را درمعابد ومساجد تاریخی کشور مان بصورت واضح و آشکار میتوان دید .

کاشـی کـاری هـا ی قدیـم افغانستان که بیشتر آن در هرات ، بلخ، غزنی و دیگر شهر هـای افغانستان دیده میشود شهکاری‌ازین هنر است .

او معلم سابق و نویسنده کتاب ها ، الن جنسن بود !

بروی ویکتور باغضب فریاد کرد.

«بکن آنچیزی که برا یت گفتم ».

ویکتور مردد بود ـ دهانش باز شد و کلمه «گل ها» از آن برآمد تقا ضا کرد م .

« ویکتور به گپش گوش نکو ، راجع بمادرت فکر کن، او ترا دوست نخواهد داشت اگر بمن ضرر برسانی .»

او بطرفم روی گشتاند ، وازچهره اش دانستم که نیست سوء ندارد . به آهستگی رویش را بطرف جنسن گشتاند .

« راست می گوید . مادرم این کار را دوست ندارد » جنسن صدا کرد .

« احمق نشو ـ مادرت چیزی را می خواهد که من می خواهم».

«تو میدانی که مادرت خفه خواهد باتو هیچ ارتباطی ندارد .

جز اینکه او ترا کلان نمودتانا م خانواده والاس ننگین نشود. »

در حالیکه ویکتور از فرط بهت با دست های که بدو طرفش کشال مانده بود بجایش خشک شد، صدای همهمهٔ دریا بخو بی شنیده میشد . اکنون بر من بسیاری مسایل‌روشن گردید .

مرد ریش دار امر کرد !

« مرا اطاعت کن واین دختر را از سنگلاخ بزیر بینداز .» ویکتور سرش را تکان داد .

« این کار را بکن تا بقدر کا فی کسی را تاکنون نیازردی .»

« من نمی خواهم کسی را آزار بدهیم جنسن .»

« تو با تو لذت زندگی جیسی را ویران کردی و پدرش بر آن شد تا خود را بکشد تا از دست بد نا می رهایی یابد .»

« احمق نشو . درآن وقت دیگر دلیلی برای مشاجره شان و جود نداشت . جیسی می خواست‌ازدواج کند . سر کننت خواست او را رد نمود ، بهر ترتیب او از مردی که دوست داشت حمل داشت » او در حالیکه آتشی شده بود با ا نگشتش مرا تهدید کرد :

« او به شفاخانه نرفت، خانواده اش نمی خواست بد نا م شوند . وقتیکه و ضع حمل کرد چون داکتر وجود نداشت پسر ش زخم مغزی بر داشت .»

خاطره ها چون برق د رمغزم راه یافت ،کننت او را دیشب دیده بود که بخانه کرو سدال رفته بود و صبح هم آنجا بود پس حتما شب‌را در خانه زن گذرانده بود .

ولی سعی کرد م هنوز صحبت را ادامه بد هم .

« پس تو فکر می کنی که فقط او رویش را بطرف و یکتور نموده‌به او اشاره کرد با نا امیدی فریاد کردم .

« صبر کن ! تو تا حال نگفتی که چرا می خواهی از شر من ر هایی یابی من چه کرده ا م ؟»

به این گپ توجه نکرد و صدا کرد : « ویکتور» .

ویکتور زیر لب غم غم کرد :

«هو؟ »

« سخن های بی معنی بس است گوش کن ؟ از دست این زن خود را نجات بده .»

ویکتور سرش را تکان داد .

« نی جنسن» .

«احمق چیزی که گفتم انجا م بده .»

«من اینکار رانمی کنم اوزن‌زیبایی است .»

جنسن فریاد کرد ، بسویم هجوم آورد و ویکتور را از سر راهش دور

ترجمه : رهپو

نوشته : هوگ کو

جزیره خاطره

قسمت آخر

سد او رفیقه من است .»

« اوه؟»

« فرق نمی کند ـ مادرم خوش نخواهد شد اگر ...»

جنسن فریاد کرد :

« چپ شو ـ اگر تو احمق نمی بودی می دانستی که او مادرت نیست » .

برای مدتی خا موشی همه جابال گسترد. این سکوت چنا ن سنگین بود که من صدای دریا را که بر بستر‌ش راه می پیمود می شنید م. بعد ویکتور تکانی خو ر د و چیغ زد .

« جنسن چه گفتی ؟»

جواب داد :

« گفتم که مار لین کرو سدال مادرت نیست ، مادر تو یك والاسی ست . جیسی والاس! و پدرت‌کسی است که پدرش نگذاشت با او زدواج کند . مارلین کرو سدال سعی کردم با مداخله مسا له را کشال تر بسازم بنا بر ان‌پرسید م.

« تو یقین نداری که مرگ سر کننت یك خود کشی بود ؟» به این تر تیب کو شید م که بایافتن کمی فرصت داکتر از خلیج موزانت به نجاتم بیاید . او گفته بود که بزودی بر می گردد .

این چال ها برای لحظه یی کارگر شد .

جنسن با سردی گفت :

« مرگ سر کننت یك حادثه نبود . او و داوید با هم نزاع‌کردند. داوید او را از اینکه جیسی‌فرزند نا مشروع دارد ملامت کرد . بعد از آن سر کننت دست بخود کشی زد .»

با تمسخر گفتم :

« توجه می دانی که داوید چه نوع استند لال نمود ، تو آنجا بودی ؟»

بخاطر ملامت داوید بود که سر کننت دست بخود کشی زد ؟»

« یقینا» .

« باورم نمی شود . اگر خانواده به نا م شان علاقه داشتند چراطفل را مراقبت نکردند ؟»

« زیرا داوید این را اجازه نداد . و پس از مرگ سرکننت و رفتن جیمس ، یگانه صاحب خانه داو ید ماند .»

« پس مارلین طفل را مانند فرزند خود بزرگ نمود .»

« درست است . میر من وا لا س بسیار حرف زدیم بس است » .

چنین وانمود کردم که همه چیز را فراموش کرد م، ادامه دادم « یك لحظه ، سخنم هنوز تما م نشده است .»

ولی او باشاره مبنی بر بی‌صبری خاموشم ساخت ، می دید م که این بازی بیشتر دوا م نمی یابد . و شوهرم دیر تر خواهد رسید ناگهان کرد .

« پس شو فضول» .

دفعتا فکر کردم ، اگر ویکتور اطاعت نکرد که مرا بکشد. اوحتما مانع فرارم نخواهد شد. در حالیکه دست های جنسن را دور می کردم فریاد کرد م :

« ویکتور کمك کن ـ و یکتور کمك !»

ونا گهان بدا م افتادم .

مرد ریش دار بزودی خودش را برویم انداخت از پای هایم گرفته‌و باو جود مقاومت مرابسوی لبه پرتگاه برد . او قوی بود، قوی تر از آنچه فکر می کردم ـ هر قدریکه سعی میکردم دستم را برویش برسانم و آنرا را «پرت» بکشم او عصبی تر می شد و سعی میکرد مقاو متم را پایان بخشد .

در کنار خالیگاه اوسعی کرد از کمرم بگیرد و مرا بزانو در آورد و فقط یك حرکت آخری به مقاو متم

پایان می داد. لحظه **بعد** دست‌قوی پسر جیسی والاس مانند انبور ی از شانه جنسن‌گرفت واو را از من جدا کرد .

دیگر نمی دانستم ،که در آن‌لحظات چه بسر من گذشت . یگانه اندیشه این بود که هر چه زودتر‌خودرا از سنگلاخ بدور بکشانم .

بدست ها وپا روی سنگلاخ چارغوك کرده ازبین جنسن‌وویکتور که باهم می جنگیدند ، عبور کردم، فضا را صدای نبرد جو یی شان پر نموده بود. در کنار جنگل قدری توقف کردم وبعقب نگریستم ، آنها درکنار پر تگاه در آنجا بیکه جنسن سعی داشت . مرابه پایین بیندازد قرار داشتند . دست های دراز ویکتور بدور مرد ریش دار حلقه زده واو را بسختی می فشرد . ولی جنسن مقاومت می کرده **بازو هایش** هنو ز رها بود و بامشت ها بر چهره **ویکتور می کوبید .**

دیدم که ویکتور احساس ضعف نمود ورو‌ی زانو هایش افتاد وچندن معلوم میشد که توسط مشت های جنسن گنس شده باشد . دیدم که جنسن رویش چرخ زد و با حرکت وحشیانه اورا **بطرف** لبه **پرتگاه** انداخت ، ولی ویکتور هنوز مقاومت میکرد ، باوجودیکه قدری دور پرتاب شده بود ولی با دست زانوی جنسن راگرفت راگرفت وجنسن واو یکجا بدانسو پرتاب شدند .

چیغی از اعماق پرتگاه بلند شد وممکن من نیز به آن فریاد کرده باشم نمی دانم ، **با چشمان بسته و** در حالیکه دست هایم صورتم را می پوشاند بر گشتم ، **وبعد زما نی** گذشت و **لحظاتی** که پرایم مفهو م نداشتند ، **تا آن وقت صدای** فریادی هارا از پایین شنیدم .

بپا ایستاده شدم وبزودی گروهی ازدهستانی ها که از پایین آمده بودند بطرفم راه باز کردند ، **مارلین کرو سدال اولین نفری بود** که خود رابه آنجا رساند ، **نفسش سو خته** بود . در حالیکه به‌وحشت به هرسو نگاه میکرد پر سید . «ویکتور کجاست ؟!»

به طرف پر تگاه اشاره نموده گفتم .

«آنجاست» او جانم را نجات داد ، او مانع جنسن شد که می خواست مرا بکشد .

ترس از چشمانش بیرون راه کشید .

«خدایم ، تو می گویی .....»

« بلی ، هر دویشان » .

برای لحظه یی فقط بخاموشی بسویم نگریست . همه نگریستند .

بعد در حالیکه بین خود زمزمه یی کردند بسوی لبه پرتگاه رفتند و برخی به پایین نگریستند .

بسوی مارلین رفتم و دستش را گرفتم .

ناتمام

آخرین نوازش

ترجمه و تنظیم از: قاسم صیقل-در شماره گذشته خواندید :

طرح دوستی ریخته است .داکتر میگوید که مادر (پال) بیش ازچند ماه دیگر زنده نخواهد ماند .لهذا (پال) تصمیم میگیرد تا نزدپدرش رفته اورا مجبور سازد که دوباره بخانه‌اش برگردد .روز بعد اواین تصمیمش راعملـــی ساخته وپدرش را میبیند ،اما پدرش کــــه نمیخواهد لحظه‌ای از (ستیفانی)یا این‌زن‌زیباروی جدا باشد ،ابتدا حرفهای (پال) راپشت گوش نموده بعد وعده میدهد که‌حتما بخانـــه نزد زنش میاید ،(پال) باستفاده از موقـــع میخواهد بداند که چرا این زن به پدرش‌علاقه‌دارد .نظر به اصرار (پال) بلاخره (سیفانـــی) حاضر میشود که پدر «پـــال» را نزد زنش‌بفرستد و(پال) فورا ازاین موضوع مادرش‌را مطلع میسازد واینك بقیه داستان :

مصاحبه بایك چهره هنری
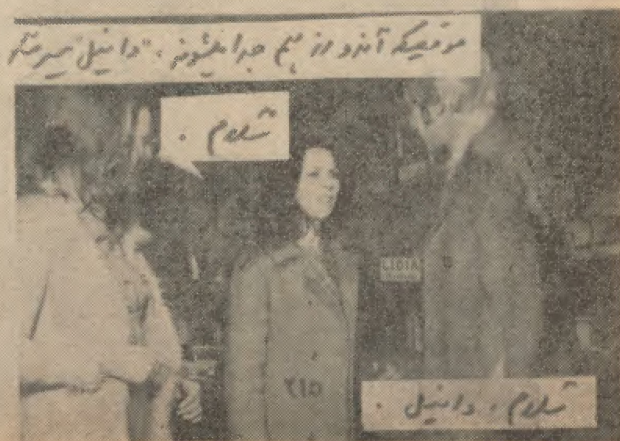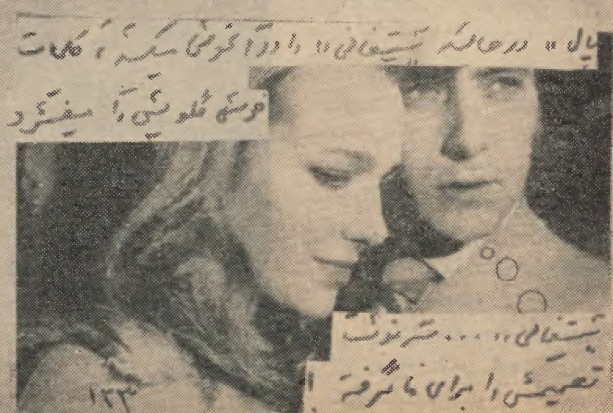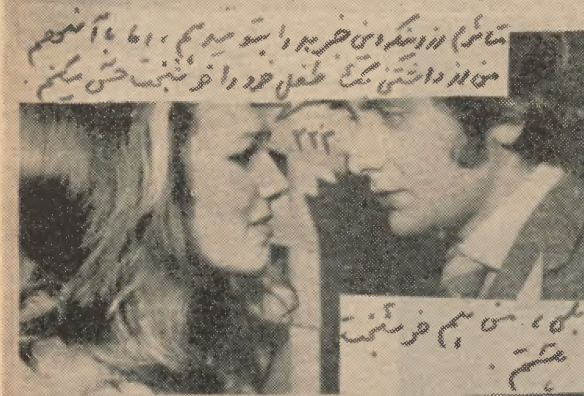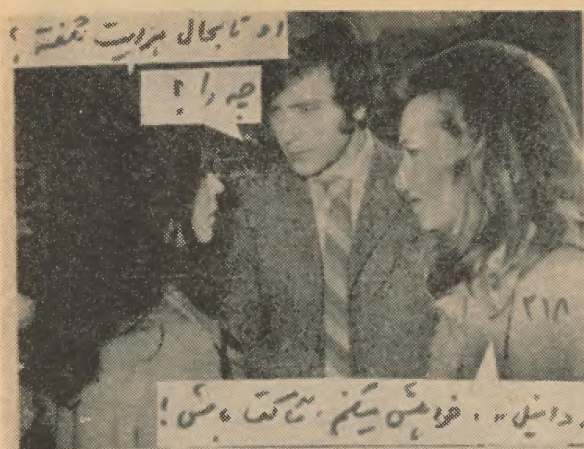
زبان الکن وقلم آزاد

تیمور فاروق هنرمند

ژرف اندیش وجستجو گر

راپور از: م-ر

فاروق تیمور در حال نقا شی

امروز به‌منظور تجدید بهتر حیات معنوی وانقلاب فرهنگی در کشور ما جدوجهد صورت گرفته ودر شرایط نوین روند تکامل هنر نیز راه‌خویش رابه جلوبازکرده وموافق خواستهای امروزی همگام تحولات بپیش میرود وبا استفاده از امکانات بهتروموثر تر شاخ بالنده هنر رشد میکند و شگوفان میشود .

اکنون بمنظور انکشا ف بیشتر هنر ، معرفی‌هنرمندان خیلی مهم‌تلقی میشود تا از یکطرف استعداد های خلاق ایشان با تشویق وترغیب بیشتر تبارز نماید واز جانب دیگر حسن تفاهم میان توده های مردم و هنرمند برقرار گردد .

ما بهمین منظور گامی در رهگذر معرفی هنرمندی گذاشته ایم که‌انقدر زبانش گویا و گوش‌ها یش شنوا نیست اما باآنهم او با چشمان کاوشگر خویش زندگی مر دم را با جزئیاتش میبیند وبا کلك وپنجه‌هنر افرین خود صحنه های بدبختی و اندوه‌را ازروز گاران پیشین وشادی نشاط را در شرایط نوین تر سیم میکند .

او تیمور نام دارد وفاروق تخلص میکند جوانیست خیلی پر کارودقیق هنر مندیست با احساس ژرف‌اندیش وجستجو گر .

وی سالها ست که با قلم رسامی توده های کاغذ ورنگ های مر غوب سر وکار دارد ودر عقب میز کارش تابلو ها یکی پس از دیگر انباشته شده ودرین تابلو ها خصو صیات ریالیزم را میتوان سراغ کرد این خصو صیات به تابلو ها یش جان می‌بخشد وآنها را زنده میسا زد .

لطافت وزیبائی ها در تابلوهایش نهفته است. من لحظه به آنها خیره میشوم وبنظرم میرسد که شاید این تابلو ها هربیننده را مسحور و مجذوب کند بالاخره بدون مقدمه به صدای بلند ازش میپرسم مشوق اصلی شما درین راه کی‌بود اونگاهش رابدور دستها میدوزد وباپای‌اندیشه خویش به گذشته ها سفر میکند درین مورد میخواهد حرفی بزند اما زبانش به لکنت شدیدی مواجه‌میشود وکلمات در گلوش می خشکد بعد از مکث طولانی میگوید .

مشوق اصلی من در راه هنریکی از دوستان فامیلی ام بود که به اثر تشویق رهنمائی وکمك او در سال ۱۳۴۳ در مکتب صنایع وبه شعبه رسامی ومجسمه سازی شامل شدم و چون من به مشقت ودشواری‌میتوانم چیزی بگویم ویا چیزی بشنوم فلهذا تصمیم گرفتم که زندگی را با چشم وهوش درك کنم‌ودر کوره راه زندگی هنر رسامی و مجسمه سازی را انتخات کردم درمکتب صنایع در اثر تشویق ستاد محترم غوث‌الدین خان ویك استاد مجسمه ساز المانی به هنر رسامی ومجسمه، سازی خیلی علاقه مند شدم وباعلاقه سرشاراین رشته را تعقیب نمودم تا بالاخره در سال ۱۳۴۸ با شور وشوقی بی شایبه فارغ التحصیل شدم .

از تیمور میپرسم تاکنون چقدر تابلو های تان را در معرض فروش ویا نمایش قرار داده اید .

او برای بهتر فهما ندن مطلبش دست های خود را حر کت میدهد وشمرده‌شمرده حرف‌میزند ومیترسد که‌باززبانش به‌لکنت‌نیفتد سخنانش رابازبان مخصوص بازگومیکند و من اکنون باطرز حرف زدنش اگاهی‌پیدا کرده و با دلچسپی سخنانش را میشنوم که او میگوید .

مقدار تابلو های را که بفروش رسانیده‌ام درست بخاطر ندارم امادر مورد نمایش تابلو های خود باید بگویم که درسال ۱۳۴۷ در سالون خزان بمعرض نمایش قرار داده و مستحق جایزه‌شناخته‌شدم وهمچنان درسال ۱۳۴۸ در نما یشگاه معارف ودرسال ۱۳۵۲ در مرکز فرهنگی امریکا تابلو هایم به معرض نمایش گذاشته شده بود واین نمایش یك سبك نواز رسامی بود که‌بنام سلك اسکرین) یاد میشود که جدید ترین شیوه در رسامی است .

من ازش میخواهیم در مورد سبك توضیحات بیشتر بدهد وی علاوه میکند و سلك اسکرین یا چاپ بوسیله پرده ابریشمی از شیوه‌های جدید چاپ بشمار میرود و اخرین تحولیست که در زمینه چاپ دستی رونما گردیده است .

سلك اسکرین امیخته است ازکار هنرمند ویك دستگاه کوچك چاپ دستی که شباهت بسیار به کارگاه بافت متعلمین مکتب دارد وروی این کارگاه ازیك‌پرده ابریشمی‌پوشانیده است واکنون این سبك نودر رسامی راه خویش را درمیان هنر مندان ما باز کرده است .

من لافاصله میخواهم سوالی دیگر را مطرح کنیم که ناگهان زیبائی خیره کننده تابلویی مرا جذب میکند ولحظه به آن خیره میشوم در آن

تابلوی‌یی ازین هنرمند ژرف اندیش

تابلوی از رسامی تیمور فاروق‌جوان با استعداد

تابلو مفاهیم عمیقی نهفته است که بازگو کننده ونمایانگر زندگی مردم ماست. درین اثنا سکوت حکم فرما میشود بالاخره تیمور با (اهنگ) صدایش سکوت را می شکند و میگوید .

دیگر چیزی نمی پرسی .

بدون وقفه میگویم .

میپرسم .

من اخرین سوالم را چنین مطرح میکنم بنظر تان پیروزی یك هنرمند درعرصه هنر بیشتر به چه بستگی دارد او میگوید پیروزی در نوآوری‌و ابتکار است هنرمند یکه به نیازها ودرد های واقعی انسان های زمانش عمیق وژرف می‌اندیشد حتما اثریکه می افریند تاثیر گذار است وایس تاثیر گذاری در اگاهی ورشد شعور اجتماع خیلی مثمر وارزنده میباشد وبرعمر اثر هنری اش می افزاید .

نوشته : رفیع الله

خشم چیست ؟

خشم هم مانند ترس ازحس صیانت ذات ریشه می گیرد وعبارت از حالت تعرضی موجودزنده است برای‌مقابله ومجادله باعواملیکه منافع ومصالحش را تهدید مینماید .

علایم واثار خشم :ـ

الفـ علایم واثار جسمانی خشم که همه کس میتواند آنها را ملاحظه نماید اجمالا از این قرار است ـ

۱ـ رگهای پیشانی وگردن کلفت میشوند خون بمقدار بیشتری در سطح بدن‌به جریان می افتد وازینرو رنگ صورت برافرو ختگی وچشمها سرخی پیدا میکند .

۲ـ تنفس مختل ومقطع وبا صدا میشود، سوراخهای بینی فراختر میشوند برای اینکه بتوانند در این موقع که دندانها به‌هم فشارمی‌اورند ودهن بسته است عمل تنفس را به تنهایی تامین نمایند .

۳ـ ترشح بعضی از غداوت زیاد میشودـ دهن کف میکند وگاهی تلخ میشود .

بـ اثار وعلایم روانی خشم ـ

۱ـ حس وانفعال را ضعیف‌میکند چشم وگوش تا اندازه از کار می‌افتد اشخاص واشیاء وگفته‌ها وآواز ها درست دیده وشنیده نمی‌شودشخص غضب ناك آزضر بتهای که به او

بقیه در صفحه ٦١

باملل جهان آشنا شوید

بهوتان یادروك جول

تهیه وترجمه دیپلوم انجنیر کبگدا

بهوتان یا (دروك ـ جول) کـــه بمعنی « کشور اژدها» بوده اســـم رسمی این کشور کوچك ودلچسپ آسیایی میباشد از اینکه کلمه‌بهوتان یا (بهوستان) از کجا نشئت کرده است علمای نژادی چنین عقیده‌دارند که پسوند (سان) بمعنی کشور بوده از قبیل افغانستان ، هندوستان و غیره از اینرو بهوتان یا بهوستـــان معنی کشور مرد مان بهو تانـــی را ارائـــه میکند .

در نو شته های سانسکریت قدیم چنین تذکر شده است که بهو تانی ها اصلا از نسل بهوتی (زن‌هوشیار کاسیاپه) بوده که کشور و سر زمین شان ، بهوستان یا بهوتا وارا مسمی گردیده است ، در اوایل قرن هفت میلادی سکالدیپ که نزد مور خین فاتح بنگال و سر زمین بهارشناخته شده است در بهوستان حکومـــت داشت . وی اقوا م این سر زمین را دور هم جمع و آنها را بهم پیوست. در قرن‌هشت‌میلادی (پادمه‌سمبهوا) از اهالی هند وارد این سر زمیـــن شده با سعی تما م مذهب بودایی را درین کشور رایج داد که تا امروز مردمان این کشور دین مذکور راحفظ ومحترمانه آنرا استقبال میکنند .

بهوتان قسمت کو هستان شر قی همالیای پر برف و یخچال را در بر گرفته از شمال و شرق باتبت چین هم سرحد است که با چندین کوتل صعب العبور به ار تفاعات هفت هزار متر بهوتان را مانند زنجیر احاطـــه کرده است‌در جنوب غرب‌باجمهوریت هند متصل و یك قسمت از طـــرف مشر ق با سیکیم هند همسر حـــد میباشد . چنین موقعیت جغرافیایـــی بهوتان را از کشور های همسایه‌اش بکلی جدا ساخته است از اینروچنین موقعیت بهو تانرا کمتر به پیشرفت وسروی امور انکشافی و معادن‌موقع داده است .

بهوتان به چنین علاقه های قسمت شده است که مرد مان آن تقریبـــا یکقرن با هم در تماس نبـــوده و از همدیگر خبری نداشتند از شمـــال بجنوب بهوتانرا وادی قشنـــگ و دلچسپ همالیه‌بزرگترین وبلندترین کوهای جهان دو شق کرده کـــه از یخچالهای همالیه شروع و بجنوب امتداد یافته است که در بیـــن دره مذکور اکثرا آبادیهای سکنه ایـــن کشور دیده میشود و مناطق زراعتی آن بکلی از هم جدا و متفاوت انـــد و وادیها طوری افتاده اند که اکثرا مردمان آن در طول عمر وادیهـــای مذکور را نخواهند دید زیرا علاوه بر اینکه صعب العبور و خطرناك اند ممایز خاصی دارند .

نسبت اختلافات در ساختمـــان اراضی بهوتان از شمال بجنوب با نواحی اقلیمی بر میخوریم که از هم فرق فاحشی دارند باین معنی که در کوهای بلند اقلیم شدید، در حصص مرکزی اقلیم آلپی ودر وادیها بیـــن ارتفاعات ۱۰۰۰ـ۲۰۰۰ متر معتد ل وبالا خره درنواحی پست جنو بـــی خوشگوار و دارای بارندگی خیلـــی زیاد (بیشتر از ۲۰۰۰ میلی متـــر سالانه) میباشد .

قسمت اعظم بهوتان را جنگلات‌غلو و خطرناك سوپ ترو پیکل پوشانیده است که مملو از در ختان قوی وبلند با حیوانات و حشی و درنـــده میباشد .

پیشه عمومی مردم این کشور را زراعت تشکیل میدهد که در وادیها انواع قابل آبیاری کشت برنج،گندم ارزن ،جو و جواری، باساس طـــر ق عنعنوی صورت میگیرد . در جنوب انواع ماته و نوع مخصوص کیلـــه ا زمیوجات مهم و مشهور این کشور محسوب میشوند .

از تر بیه حیوانات این کشـــور غش گاو، گوسفند، اسپ‌تبتی‌معروف بهو تانی با یابوی تاتو و غیره را میتوان نا مبرد .

اهالی این کشوردایما بمقابل انگلیسها مجادله کرده مرد مان صلحشـــور ودلا وری اند . بهوتان تا امروزآزادی خود را حفظ ودر جهان یگانـــــه کشوریست که بشکل عنعنوی‌سیستم اداری خود را پیش میبرد .

از سال ۱۹۶۰ باین طرف بهوتان جنبشی جهت انکشاف و ترقـــی کشور خود نموده ودر پی عقب مانی های خود بر آمده است در همیـــن سالهای اخیر بهو تان به ساختمان سرکهای اساسی‌اقدام ودربین دره‌ها صخره های صعـــب ا لعبور هما لیا

در هما لیای شر قی بهو تان بین هند،چین‌وسیککیم مو قعیت داشته‌یکی ازکشور ها ی دلچسپ و قدیمتر ین دیمو کرا سی آسیایی‌بشمار میرود. دارای ر قبه ٤٧ هزار کیلومتر مربع و۷۳٦ هزار نفو س میباشد که در یك کیلو متر مربع ۸ نفر سکونت دارد.

تقسیمات اداری به۸ ولایت وپایتخت آن تیمپوو دارای ۳۵ هزار جمیعت ا ســـت زبان رسمی آسام، تبتی ودین بودایی. نودفیصد اهالی این سر ز مین بز راعت ورمه چرانی مشغول اند تقر یبا سو م حصه ساحه‌کشور تحت زرا عت بوده برنج ، جو ار ی ارزن ،گندم وکچالو ازحا صلات عمده زراعتی‌آن‌بشمار میرود از تر بیه حیوا نات مرکب، اسپ، کرچك کو هی غش گاو واز معاون‌آن‌میتوان دلومیـــت ، بـــرنـــج گرافیت وزغـــال سنگ رانام برد .

فابریکات سمنت گوگرد، کاغذ و بنـــدهای برق بکمك هند یها تاسیس گرد یده است.

پول رایج رو پیه هندی که در پهلوی‌آن پول بهو تانی نیکچونگ مساوی به ۵۰پیسه درچلند است.

بلند ترین نقطه کوه کو له کا نگـــــری۷۵۵٤ متر و مشهور ترین دریا ی‌آن ما نازو سانکو ش بشمار میرود .

بیرق دارای رنگ زرد وسرخ که‌دوسط آن سمبو ل اژدها در حال طغیا ن دیـــده میشود.

اهالی بهوتان همیشه‌با استفاده‌ازعنعنه‌های‌بخصوص شان، دسته جمعی به‌صرف غـذا می‌پردازند

باکشوراژدها

سرکهای احداث کرد که بهوتانرا، بهند وصل میسازد در حالیکه قبل از آن کشور مذکور سرکهای درست نداشته ترانسپورت خیلی ضعیفی داشت و علت آن همانا کوهای شامخ و جنگلات غلو بود. او لین سرك اساسی خود را این کشور در سال ۱۹۶۲ بطول ۳۰۰ متر کشید که بین شهر های پونستو لنگ وتیپو احداث گردیده است . این سرکها آنقدر سهولت را در حیات اجتماعی و ترانسپورت این کشور بار آورد که در سابق فاصله ای که بدو هفته طی میشد امروز صرف هفت ساعت را ذریعه موتر دربر میگیرد . در ظرف پانزده سال اخیر بهوتان توانست چهار سرك اساسی را از سرحد هند باتماما نقاط داخل کشور در میان کوها و جنگلهای خطرناك آباد کرد. اعمار واحداث چنین سرکها در تجارت خارجی بهوتان مخصوصا با هند رول مهمی را بازی میکند ولی با آنهم در موسم سرما در اثرافتادن سخره ها سرکها آنقدر مساعد نبود توقف بروز ها و حتی هفته صورت میگیرد بطور مثال یکی از سرکهای ۱۴۵ متره آن دارای ۱۵۰۰ کجی دارد .

تجارت بنابر نبودن قطار و سرك های کم مشکلات زیادی را در ترانسپورت این کشور وارد کرده است . سابقا تجارت این کشور از طریق تبت بچین صورت میگرفت ولی امروز سمت خود را تغییر وبه هند سوق داده شده است اسپ کوهی و پوست زالوی بهوتانی در هند بازار خوبی دارد . صادرات وواردات بهوتان شکل ابتدایی را داشته و مردمان سر سخت این سر زمین اموال خویش را باحیوانات بار بر در مدت چند روزی طی مسافه بهند رسانیده تبادله جنس بجنس میکنند مسکونین شمال بهوتان از سرحد چین عبور و گندم خود رادر آنجا نمك عوض میکنند . ابریشم و نمك هندی در بهوتان ارزش خوبی دارد .

فعلا بهوتان : آبادی و تجدیدشهر های خود مخصوصا تیمپو پایتخت بهوتان که ۲۴۰۰ متر از سطح بحر ارتفاع دارد پرداخته مکاتب،شفاخانه ها ، دکانها و مراکزاداری رابسرعت معماری عنعنوی وتبتی اعمار میکند دوبند برق به قوه چهار هزار کیلو وات هر کدام آن در تیمپو و پارو اعمار گردیده است که در بسیاری قسمت های شهر مذکور پایه های برق در جاده ها نصب و شهری که چند سال پیش باروغن غشگا و منازل خویش رو شن میساخت امروز چراغان است .

چون مذهب بودایی کشتن حیوانات وزنده جان را مباحا ممنوع قرار داده است از اینرو بهوتان کشور غنی حیوانات مخصوصا حیوانات و حشی میباشد . در جنوب کشور بیشتر حیوانات و حشی آسیا تمرکز کرده اند از قبیل فیل، پلنگ وگرگدن آسیایی. منجمله چیزیکه وافر در هر کجا حتی پیاده رو ها ودر روی سبزه باغها دیده میشود زالو میباشد .

خطرناك تر از پلنگ وزالو میتوان در این کشور دیو و اجنه یاد آور شد که مردم آن خیلی به آن عقیده داشته و وجود آنها را بیشتر درآب ودر ختان میدانند زخمی شدن توسط حیوانی و یا گزیدن خزنده ای از خو شبختی شخص گزیده شده بشمار رفته وی رابه اصطلاح« خداخواسته» قبول میکنند .

قسمت اعظم از نفوس این کشور را بهوتانی تشکیل داده ودر قسمت غربی چندین طایفه ای از تبتی ها حیات بسر میبرند . مردم بهوتان بز بان دیالکت تبتی تکلم میکنند و علاوه بر آن لسانهای هندی ،بنگالی وانگلیسی نیز رایج است. صنایع دستی انکشاف کرده بافت تکه وشال ها، تکری سازی به انواع و اقسام مختلفه ، آهنگری و پوست دوزی بیشتر رایج است .

این کشوربسته از چهارطرف ورازدارآسیابنابر ناسازی اقلیم وساختمان طبیعی سرشماری درستی ندارد واز طرف دیگر طوریکه قبلا ذکر شده حیات مردم دربین چنان دره های افتاده است که خیلی مشکلست آنها را سر شماری کرد .

بهوتان در رهیچ یك از جامعه های جهانی شامل نبوده یك کشور بی طرف محسوب میشود . رنگ ملی سرخ و زرد در بیرق علاوه بر این دو رنگ اژدهای درحال طغیان دیده میشود . شمشیر های طلایی و لباس ابریشمی خوردن غذا در ظروف نقره یی از عنعنات مردم این کشور بشمار میرود .

عبادتگاه ها دارای بزرگترین مجسمه ها ومعماری های بوده ، نمایندگی از معماری عنعنوی این کشور میکند . دخول زنان وخارجیان در معابد ممنوع قرار داده شده است. را همین بهوتانی ملبس با پوست جوز طلا کاری شده و شمشیر های براق که آنهم منقوش طلا میباشد با نشانهای نقره یی و سپر های از پوست گرگدن دایما درحفظومراقبت عبادتگاهای خویش میکوشند .

موقعیکه انگلیس ها به همالیا دست رس پیدا کردند مرد مان این سرزمین با تفنگ های که از پوست چند طبقه ای غش گاو ساخته شده بود بر علیه آنها بمقابله پرداخته وپیروزی های رانصیب شدند. در حالیکه این مفکوره در کله انگلیسها هرگزخطور کرده بودکه مردمان سلحشوربهوتان بتواند باچه سلاحی بمقابله پرداخته و پیروز شوند .

در این کشور هوتل و سیاح آنقدر وجود نداشته کدام خارجییکه وارد این کشور میشود حتما مهمان

بقیه در صفحه ۵۵

عکس یك گروپ از عساکربهوتان را نشان میدهد که . تفنگ های ساخت خود شانرا کهاز پوست غژ گاو ساخته شده است حمل میکنند .

موفقیت های چشمگیر قهرمان پنگ پانگ

کریم‌الله امیری برنده ۳۱ کپ و دو مدال نقره

کریم الله امیری وکپ ها یشس

چهره ورزشی و قهرمان هفت ساله ورزش پنگ پانگ کریم الله امیری با موفقیت چشم گیرش از سفر ورزشی به جاپان واپس به کشور آمد. این قهرمان که بیست سال عمر وسابقه هفت سال ورزش پنگ پانگ را دارد تا بحال ۳۱ کپ، و دو مدال نقره ودو تقدیر نامه بدست آورده است .

کریم‌الله در اکثر مسابقات داخلی وبعضا در خارج اشتراك نموده‌و طوریکه خودش گفت در ۳۰۰ مسابقه رسمی در داخل وخارج اشتراك کرده است .

مهمترین کپ های بدست آورده‌اش ،کپ‌های است که در مسابقاتش در سال ۱۳۵۲ و۱۳۵۳ در داخل بدست آورده است .وامسال در مسابقات جاپان منعقده توکیو که ۲۵کشور از ممالك آسیایی اشتراك ورزیده بودند ،برنده کپ طلای دولتی و لباس(کیمونو) گردید. این لباس که‌از تحفه های باارزش‌وقیمت بها میباشد،میبایست‌برای با ز یکن های ور زیده ممالك اشتراك کننده داده میشد و خوشبختانه از طرف وزارت اطلاعات جاپان به اساس مهارت ولیاقت در بازی نصیب‌این ورزشکار جوان وطن ما گردید.

درمسابقات اخیر جاپان ،از کشور ماپنج نفر پنگ پانگ باز اشتراك کردو از جمله کریم الله عضو تیم ملی‌نیز دراین مسابقات موفقیت‌های شایانی نصیب خود وتیمش نمود.

وی گفت : تیم افغانستان با تیمهای ممالك نیپال، کویت ، کمبودیا، امارات عربی وبعضی ممالك دیگر مسابقه نموده‌اند وموصوف درمسابقات انفرادی بریك عضو تیم کمبودیا، امارات عربی وکویت موفق شده است .

در مسابقات وی بایك عضو پنگ پانگ قبرس نهایت دلچسپ بوده‌و ۱۲ هزار نفر تماشا چی با هلهله ها از وی بدرقه کردند و این بازی مدت ۴۵دقیقه رادر بر گرفت و جریان مسابقه از تلویزیو ن توکیو برای مردم نمایش داده شد .ودر همین مسابقه بود که مورد دلچسپی تماشا چیان و هیئت ژوری قرار گرفت ولباس (کمیو نو)و کپ‌طلا نصیب وی گردید .

موصوف سه بار به جمهوریت مردم چین برای مسابقات پنگ پانگ سفر نموده است ودرفرانسه‌وآلمان نیزیك سلسله مسابقات را انجام داده است .

وی‌در شش مسابقهٔ اخیرش‌درتوکیو درسه مسابقه غالب شده است موصوف که آرزو دارد در رشته ادبیات تحصیلاتش را بپایان‌برساند ،میخواهد تا دور دنیا را بگردد.

کریم‌الله امیری

وی اخلاق ساده، حوصله‌وپناه بردن به خداوند را از جمله خصایص یك‌ورزش کار میداند وغرور وتکبر رارد کرده گفت درسفرم به‌فرانسه ،خواستم بایکنفر فرا نسوی که‌در پنگ پانگ سابقه طولانی داشت مسابقه نمایم ولی‌وی از غرورخاص خودش حاضر بامن نمیشد ولی‌به اساس اصرارزیاددرمقابل‌من حاضرشد وخوشبختانه غالب شدم و وی‌را ملتفت ساختم که غرور خصیصه یك ورزشکار نیست .

کریم‌الله امیری تنیس بازمشهورکشور

مصاحبه با نسرین انورزاد، سر تیم باسکتبال عایشه درانی

نسرین انور زاد شاگرد صنف دوازدهم و سر تیم باسکتبال‌لیسه عاشیه درانی ازشش سال‌به‌اینطرف در سپورت باسکتبال اشتغال دارد .

بقیه در صفحه ۴۷

تنیس چگونه‌بازی است؟

درجهان امروز ورزش نقش اساسی وحتی حتمی رادرحفظ‌صحت مردم دارد ولی انتخاب اینکه به کدام رشتهٔ از ورزش مشغول‌گردیم اندکی دشوار مینماید ژوندون برای اینکه برای خونندگان خویش‌دراین زمینه کمك نموده باشد سر ازین هفته به معرفی هریکی از انواع سپورت بطور مفصل می پرازدتا باشد دوستداران وعلاقمندان‌ورزش دررشتهٔ مورد علاقهٔ خودبه تمرین آغاز کند .

ودرین‌هفته بازی تنیس‌را به‌علاقمندان محترم معرفی میکنیم .

تینس یکی ازبازی های سپورتی بین‌المللی بوده در جهان امروز طرفداران زیادی دارد زیرا ازآوان طفولیت تاسنین کهولت میتوان‌با اطمینان خاطر تینس نمود .

زیرا تینس شادی روحی، صحت خوب، قوای جسمی ،قوهٔ دیدراتا آخرین لحضات حیات تقویه بخشیده وحفظ میکند .

تینس یکی ازبازی های‌اتلتیکی است‌که دویدون به انواع مختلف وجهات مختلف میدان ،خیز های اکروبا تیکی شوت به انواع و اقسام مختلف ،سرویس حمله ودفاع‌را دارا میباشد .

تینس البته به انواع دیگر آن‌از سده های بسیار دوربه‌اینسو رواج داشته وتعداد زیادی بازی هاییکه در زمانه های‌قدیم با توپ رواج داشته وبرای بوجود آمدن بازی‌تینس بدرجهٔ اول قرار میگیرد عبارتند از:«تریگو ن» که درروم قدیم یکی از سر گرمی های‌مردم‌را تشکیل میداد ،بازی کنان تریگون کره(توپی)بهاندازهٔ سر طفل رااز یك‌طرف بجانب دیگر میدان پرتاب می نمودند وبازی دیگری که‌درایجاد تینس آنرا مهم می شمارند عبارت از«فولیس» که بازیکنان آن نیم‌کرهٔ خورد وسخت راواز یکطرف به‌طرف دیگر میدان پرتاب می‌نمودندوعوض ریکت «دنده» دستکش مخصوص‌را بدست کرده ازآن استفاده میکردند شبه بازی فوق در ایتالیاتاهم‌اکنون به‌اسم «پل‌لونی» حفظ شده است فرانسوی ها نیز این بازی راقبول نموده دریك میدان دارای سبزه که‌توسط ریسمان گردا گرد آن احاطه شده بود بازی میکردند که نام فرانسوی‌این بازی (لون پو لم) بود که «لون» به معنی چمن وپولم به معنی کف دست بکار میبر دند .

وبعضی از متخصصین و رزش به این عقیده اند که‌شاید نام‌تینس اززبان یونانی گرفته شده باشد وشبیه به معنی فیته باشد که‌زمانی میدان توسط آن‌احاطه میشدولی‌یك تعدادیدیگراین گفته‌راردنموده‌واظهار می کنند که تینس از یک کلمه فرانسوی یکی(تینیز) که گر فتن معنی میدهد وبازی کنان به‌هنگام بازی به‌یکدیگر خطاب مینمودند گرفته شده باشد ودو کلمه«لون» و(تینس)یکی بوجود آمده اند.

تینس امروزی در سال (۱۸۷٤) میلادی در انگلیستان توسط یک صاحب منصب‌نظامی بنام«والتر و نیک فلید » بمیان آمد . وامکان دارد ازچندین بازی مشابه‌فرانسوی (تری -دی- یوم)«لانگ‌یوم» (کو رت یوم) بامخلوطی از «تریگون» و(فویس) تینس را بوجود آورده باشد واصلامعنی‌تینس بازی باتوپ وریکت درمیدان سبزه دارمیباشد ازین سبب نام‌این‌بازی‌را «لون - تینس» گذاشتند که‌درمیدان سبزه زار بازی می‌شد ولی‌اکنون بطورمعمول تینس درمیدان‌مخصوص بازی میشود که فرش آن‌از سندله «مخلوطی خشت وگل زرد»یاسمنت می‌باشد .

حد اکثر مردم امروز بطورخلص این بازی را بنام تینس یاد میکنند ولی ناگفته نباید گذاشت اسمی‌که «والتر فلید» روی این بازی‌گذاشته تاامروز باقی مانده است یعنی لون تینس .

قهرمان آینده وزنه برداری جهان

کی خواهد بود ؟

قهرمان وزن برداری اتحادشوروی

ادرمسابقات وزنه برداری مانیلا مرکز فلپین در سال ۱۹۷٤ وزنه بردار های اتحاد شوروی، بلغاریاو پولیند وبعضی ممالك دیگر اشتراك کرده بودند که‌در پایان مسابقات وزنه برداران بلغاریا موفقیت های شایانی بدست آوردند و آنها توانستند مدال طلا رابرنده شوند، همچنان این گروپ برنده مدال‌نقره وبرونز نیز گردیدند .از مدتی به‌این طرف گروپ وزنه برداری بلغاریا واقعادروزنه برداری لیاقت بیشتری ازخود نشان میدهند .

در سال ۱۹۷٤ بلغاریایی ها توانستند موفقیت بیشتری کمایی نمایند. وزنه برداران اتحادشوروی دراین مسابقات بدرجه دوم قرار گرفتند وقهرمانان مشهور آن‌کشور کرینوف ورجنکویف نیزدرآن‌شرکت نموده‌بودند که‌او نتوانست وزن‌خود راحفظ نماید ودومی نسبت جراحت که‌در اثنای مسابقه برداشت میدان راترك گفت .

اکنون پیش بینی میشود که اتحاد شوروی (داوید ریگی) که‌در مسابقات ۱۹۷٤ مدال نقره‌رابدست آورد وریکارددوم‌را در جهان قایم نمودقهرمان آینده جهان وزنه برداری خواهد بودو همینطور واسلی‌الکسی قهرمان اتحادشوروی حریفان خودرا شکست داده‌وریکارد دوم‌را در جهان بست.

ودراین مسابقات پولیند مقام سوم را گرفت .

ورزشکاران اتحاد شوروی اکنون انتظار مسابقه بین‌المللی سال ۱۹۷۵ را میکشند و کوشش دارند تامقام اول را از نزد وزنه برداران بلغاریی بگیرند واین مسابقات در ماسکو بر گزار میشود .
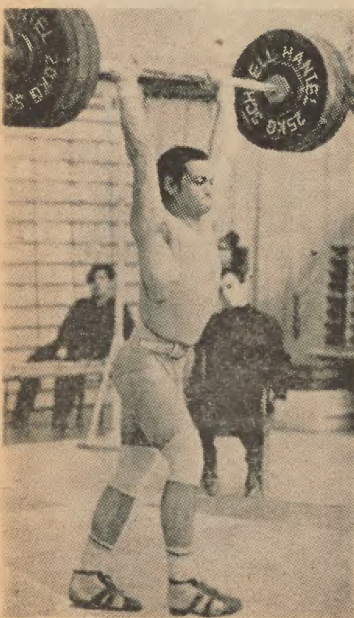
وزنه بردار بلغاریائی

بیلی مارتین تینس باز مشهور امریکایی برتوماس سمیت چکوسلواکی غالب شد

بیلی مارتین تینس باز مشهور امریکایی در مسابقات بین المللی تورنمنت بین‌المللی تینس به توماس سمیت تینس بازچکوسلواکی پیروز شده است .

مسابقه این دو تینس بازسه‌ونیم ساعت‌دوام نمود .در مسابقه‌شطرنج که‌به سلسله پنجاهمین تورنمنت بین‌المللی در هستنگ واقع‌انگلستان دایر است شطرنج با زان اتحاد شوروی در مسابقات شان‌باشطرنج بازان انگلیسی در سو مین رو ند با مقا ومت شدید رو برو شدند.

دریك مسابقه دیگر ویلیم هار- تسن قهرمان سابق شطرنج انگلستان برالبان پلانینو شطرنج باز مشهور یوگو سلاویایی غالب شده است .

تابلوی شب بی ستاره یا شهکار دوستم

بقلم شر مندوك

میگویند شخصی نزدیک رسام که شیوه کارش کوبیسم بود رفت و گفت برایم یك تابلو رسم کن.

رسام گفت:

-چه نوع تابلویی.

آن مرد گفت:

-نبردگاهی را رسم کن، که در آن هزاران نفر **باسپر وشمشیر بجان هم افتاده** باشند، اسپها باشند و آدم های زخمی وهر چیز دیگر که لازم میدانی .. اگرجنگ های ناپلیون را پیش نظر مجسم ساخته تابلویی بکشی خوبتر خواهد بود.

رسام قبول کردو گفت:

-بسیار خوب اما برای اینکار باید بمن **وقت کافی بدهی. یك ماه بعد که‌مشتری‌به** رسام مراجعه کرد ودر مورد تابلو از وی پرسید، رسام گفت:

هنوزهم درموردطرح آن فکر میکنم وبکار آغاز ننموده ام‌آن مرد یك ماه دیگر نیزانتظار کشید و خلاصه یکسال گذشت یکسال بعدرسام با خوشحالی بوی گفت:

-تابلویی که میخواستی آماده است.

مرد که فکر میکرد تابلوی زیبایی رابه دست خواهدآورد باخوشحالی گفت:

-پس عجله کن تابلو را بمن نشان بده.

رسام تکه را از روی تابلو بر داشت‌و گفت:

-ببین چقدر قشنگ است.

مرد به کاغذ سفیدی که فقط بروی آن‌یك (۸)بزرگ رسم شده بود خیره ماندوبا تعجب پرسید:

-این چه است؟

-این همان تابلویی است که میخواستی.

-اما من که تابلویی نمی بینم فقط یك (۸)است وبس.

رسام که بیحوصله شده بودگفت:

-چطور نمی بینی؟ این‌یك شهکار است شهکار.

-همین (۸)

-این (۸) نیست بلکه یك کوه است.

-خوب؟

-ودر عقب این کوه نبردی در جریان است که‌نمیتوان آنرا توصیف نمود، اسپ ها. آدم هابانیزه ها سپر ها شمشیر هاخود ولباس جنگی..

-من که چیزی نمی بینم.

رسام ماهر

-بلی چون دید هنری نداری ... من گفتم منظره که تو میخواهی در عقب این کوه وجود دارد.

-آخر من از روی چه بدانم که در عقب این کوه..

-تو که نمیدانی من برایت تشریح کردم.

-ودیگران...؟

-برای دیگران هم خودت توضیح بده. آخ که‌بعضی اشخاص چقدر دیر فهم اندوقطعاً دید هنری ندارند.

این فکاهی معروفی است که برای‌نقاشان سبك جدید اوروپا ساخته اند و من‌با جریانی که چند روز قبل‌اتفاق افتاد این فکاهی رابخاطر آوردم، بخانه یکی از دوستانم که مدتها خارج کشور بسر می برد رفته بودم و قتی که ریش و سرروسیده او رادیدم‌خیال کردم هیپی‌شده است اما پسانتر از خلال گپ هایش فهمیدم که او (تیپ هنر مندانه)دارد ودر خارجه علاوه از مشغولیت های دیگر بکار هنری نیز پرداخته است وقتی که مرا دید با لهجه متغیر اما مانند سابق دوستانه اش گفت:

-اوه فلانی ... نمیدانی چقدر از دیدنت خوشحالم بیابیا تاگپ بزنیم بخصوص می خواهم تابلوهایم را برایت نشان بدهم..

گفتم:

-اوه بلی.. تو ازسابق ذوق هنری داشتی و بخصوص گاهگاهی با مویك نقاشی و رنگ ها دست هایت را کثیف میکردی..

مثل اینکه گپ های مرا نشنیده باشد ادامه داد:

-آخ‌نمیدانی ...افسوس واردهنر نیستی ونمیدانی که چه دنیای پهناوری دارد... خوب بیا که تابلو هایم را نشانت

عکس جالب

از برکت سال ۱۹۷۰ بعد ازین ایسرادی خواهد داشت اگر ماهم پایپ دود کنیم

اولین سگرت را چگونه و چرا کشدید ؟

پرنده‌ها را هم معتاد میکنند!

اگر ازهر سگرت کشی بپرسید کــــه چگونه به‌سگرت کشیدن عادت پیدا کرد ی. شاید به سختی بیاد بیاورد که اولین‌سگرت راچگونه و برای چه کشیده است ولی این چیز مسلم است که خود سگر ت کشان‌نیز ازسگر ت‌به بدی یاد میکنند و لحظات طولانی درمورد سگر ت بد گو یی مینمایند بعد در اثنای گفتار خو یش سگر تی را روشن مــی کنند و دنباله سخن را از سر میگیر ند.

یکی از دوستان گرامی ام قصه می کرد هنوز صنف یازده بود م‌ومانند هر بچه درسخوان دیگر تو قع داشتم در جه بهتری کمایی کنم ودر صنف اقلا دو م یا سوم ــ نمره سوم . وقتی که بچه های دیگر ازدرس خواندن خود قصه میکردند من بحر ف های شان گوش میدادم.

چند همصنفی ما که سن وسا ل شان‌ازما بزرگتر بود میگفتند :

ـ آغا دیشو قلبکی درس خواند یم ، چهار پنج صفحه رامیخواند یم و چو ن خسته‌می شدیم یك سگرت میزدیم وبعد بــا ز می خواندیم خلاصه بزور سگر ت خود رابیدار نگهداشتیم و بیست صفحه تار یخ را ازبر نمودیم.

این حرف های زهر آگین درمن تــاثیر عجیبی کرد ، فکر میکرد م که اگر سگر ت بکشم بیشتر میتوانم درس بخوانم ، همان بود که شب های امتحا ن یکا ن سگر ت‌دود میکردم ، ابتدا سر فه مرا می آزرد و لــــی پسانتر عادی شد م بعد که شا مل پوهنتون شدم دیدم درین جا چو ن دختران نیز باما درس میخوانند بایست در میان همصنفی‌هــا خودرا مهمتر جلوه داد وبز ر گتر لذا مانند بچه های دیگر سگر ت کشید ن رادرخدمت کاکه جلوه دادن خود گماشتم و همین‌ا ست که‌حالا به سگر ت معتاد شده ام.

من‌فکر میکنم آغاز سگرت کشیدن اکثــر جوانها شاید ریشه نظیر قصه دوستم‌داشته باشد و عوا ملی‌شبیه آن در سگر ت کش شدن شان دخیل باشد .

وقتی که این عکس را دیدم خنده ام ــ گرفت. پرنده ای سگر ت بلب دارد(ببخشید سگرت به‌نول دارد) وبا تبختر خاص ر وی برف ها نشسته است. عکاس که سگرت به منقار اوگذ اشته و عکسش راگرفته نمیدانم چه‌منظور ی داشته است شاید میخواستــه عکس جالبی بگیرد و لی برای کسانیکه‌مانند من‌بفکر کشف عوا مل معتادشد ن مردم بـــه سگر ت می‌باشند میتواندجالب باشد.

درینجا با یست تذکر بد هم که‌حیوانات نیز‌ممکن است معتاد شوند یعنی معتادساخته شوند.و قتی که ماکو چك بودیم یکــــی‌از همسایه های ما زاغی رانگاه داشته بودکه هیچگاه ازپیش وی فرار نمیکرد به‌هرجایی که میرفت مانند کبوتر خانگی ودست آموز نزد او بر میگشت ، میگفتند او زا غش‌رابه تریاك معتاد کرده است .

درین مورد نمیتوا ن از انسان گله‌نمود، زیراوقتی که انسانها باو جود داشتن عقل انکشا ف یافته تر بدست خود خویشتن‌رابه دارو ها ویا مخد را ت معتاد میکنند وتیشه بریشه خود میز نند چگونه میتوان آنهارابه خاطر معتاد کردن حیوانات محکوم‌نمود.

اف سگرت چقدر تند است

بدهم.

بعد چند رسم خود رانشانم داد، رســم های عجیبی‌بود مثلث ها مربع ها و دیگر اشکال هند سی برنگ های مختلف بمن‌گفت این تابلو را زن بر هنه نا م گــذ اشتـه ام.

چشما نم رابیشتر باز کردم تا در میان اشکال هند سی ز نی را که‌او میگفت پیــدا کنم ،گفتم:

ـ من که درینجا ز نی را نمی بینم.

او خندید وگفت.

ـ بلی دیدن آن دید هنری قوی بکار دارد بخصوص که تنها با دید من میتوانی ببینی.. من همین اشکال در هم وبر هم را بشکــل زنی می بینم . بعد بسراغ تابلو های دیگر اورفتم، همه از همین قماش‌بودند .. دراخیر یك‌تابلوی او جالب تر از دیگران بود.فقط کاغذی بود که مثل نخته درسی مکاتب‌سیاه شده‌بود، گفتم :

ـ بروی این کاغذ سیاه فکر میکنم برنگ سفید میخوا هی رسمی بکشی .

اونگاه معنی داری بمن اندا خت چــون نگاه عاقل اندر سفیه وگفت:

ـ ای ساده جان این خودش یك تا بلــو است، دیشب تمامش کر دم.. با تعجــب گفتم:

ـ این تابلو است ؟

ـ بلی.

ـ تابلوی چه ؟

ـ اسمش را (شب بی ستاره) گــذ اشته ام.

نزدیك بود که بق بق خنده کنم ولی‌دیدم که‌به اینصور ت بی هنر تر جلوه میکنم. ــ ناچارگفتم :

ـ اوه بلی.. واقعا شب بی ستاره ــ ایست چه‌عالی وچه زیبا...به‌به..بــلا کردی بااین تابلو هایت.

ضمن گفتگو با او بیاد یکعده اشخا صــ افتادم که کلما ت را پهلوی هم درازوکوتاه چیده نامش راشعر میگذارند واگر بگویی‌این چه‌نوع شعری است کجایش شعر است ،از بیخ‌گلوی آدم میگیر ند و میگویند .

ـ تو که دید شاعرانه ندار ی چرا حرف های‌بز ر گتر از دهنت میزنی ؟

بقیه صفحه ٤٤

مصاحبه با نسرین انورزاد

نسرین انور زاد

وی‌دو سال به تیم کودکان بعدابــه تیم(ب) واز سه سال است که‌به‌تیم اول باسکتبال لیسه مذکور شامــل است و اکنون وی سر تیم میباشد.

نسرین عقیده دارد که بایســت اطفال وخورد سالان از کودکی بــه سپورت گماشته شوند تادر ایــام جوانی بخوبی از عهده یك نــوع ورزش بدر آیند ودر مسابقات ملی وبین‌المللی موفقانه سهیم‌شوند. وی ازتوجهات جد ی ریاست المپیك‌در بهتر شدن سپورت در کشوربخوبی یادکرد و امیدوار است تاهرچــه بیشتر وضع سپورت در کشــــور بهبود یابد .

نسرین انور زاد دارای یك‌کــپ است‌واین کپ رااز بازیهای‌سپورتی اش درسال ١٣٥٢ از پوهنتـــون کابل بدست آورده است .

پیغله نسرین سر تیم باسکتبال لیسه عاشیه درانی تابحال در تــمام مسابقات دختران کا بل اشتــــراك ورزیده وبه تمام رموز وتکتیك‌های باستکبال وا رد است.

وی‌گفت: هیجانی ترین بازیهایشس درمسابقه با تیم لیسه زرغونه بوده که‌در نتیجه تیم وی موفق گردیده است .

وی عقیده دارد که ابتکار، حوصله وروحیات قوی باعث موفقیت یــك سپورتمین میگردد موصوف در تیم منتخب معارف نیز شامل است.وی به سپورت بد منتن علاقه‌وبه والیبال نیز دسترسی دارد .

ماهیگیری د

ترجمه : ج .فرهمند

حتی سردی شدید زمستان وطبقه‌ضخیم یخ نیز ما هیگیران افراطی آبهای شمال امریکا را مانع‌شده نمیتواند .چه طوریکه درعکس دیده میشود ما هیگیران مذکورمجهزباوسایل ابتکاریی میباشند که ماهی بیچاره را درتحت آب نیز آرام نمی‌گذارند .
پس ازبرمه کاری طبقهٔ ضخیم یخ ماهیگیر مجبور ساعات متمادی رادر هوای سرد وشدید سر ما به منظوربه چنگ آوردن ماهی به سرمی‌برد. درین نوع سر گرمی ازطفل‌هشت‌ساله‌گرفته تازنان ومردان‌سالخورده اشراك میورزنـد. در حقیقت یکنوع«ویکند» در میدان سفید یخ‌میباشد.

بچه باخود میگو ید :«آیا آ نوقت‌خواهد رسید که ماهی هاراتوسط کراچی دستی حمل نمایم. نمیدا نـم‌فعلاکه چیزی دیده نمیشود ولـی حوصله ماهیگیری برای چیست ؟»
نوت: قزل آلا: نوعی ازماهی‌کوچك‌که‌بدنش خالهای سرخ رنگ داردو گوشتش بسیار لذیذ است .

زن خانه که اقتصا دی وپیش بین‌است حس اقتصادی وخواهش ماهی گیری به گو شش شعارمیدهد:ماهی‌به چنگ آفتد یـا نیفتد ، ساسیچ گرم‌بهتر ازماهی قزل آلادر زیرآب‌خواهد بـود »

بقیه صفحه ٢٤

درگذشته‌شاعر...

سوال دیگر باروبین چنین مطرح میکنم : که‌به نظر شمامکتب های ادبی امروز با لای شعر امروز چه اثر گذارده است..؟
واومیگوید:

ـنهضتی که ازقرن پانزده در ارو پا پس از رو مانتیزم و ((رنسانس) بوجود آمـد جز «کلاسیسزم» چیزی نـبود کـه بـا استفاده از روش ها وافکار یونان ورومقدیم درسه بعد بوجود آمد بعدزمان ، بعد مکان وبعد موضوع وهنرمندان مجبور ومکلف‌بودند تابا پیروی ازین روش در خـلق آثـا ر خود بگوشند. اما بابوجود آمدن مناسبا ت تولیدی جدید ، شهر ی شدن زندگی‌افراد، واز هم گسسته شدن روا بط فرسوده‌اجتماعی قرون وسطی ،از سده ی هجد هم ببعـد نهضتی مخصوص در فرانسه وا نگلستـان پدیدار گشت که باشعار : آزادی، برادری و برابـری هـنر مندان آن دوره را مـجنوب خویش گردانید واین نهضت ((رواتیـزم)) بودکه تبارز استعداد ها وطرز تفکر آ نـان تاثیر بس بزرگی وارد کرد که اساس آنرا افکار (اسکولاستیك) قرون گذشته در مورد هنر وادبیات تشکیل‌میداد .

دراوایل قرن بستم بابمیان آمدن مناسبات جدید اقتصادی دبستان بار ور (ریـالیسم) انتقادی واجتماعی پابمیدان گذ ا شت بـا انعکاس راستین دوران...

نگرشی درجریان های ادبی و هنری کنونی بصورت بارز می‌رساند که‌رومانتیـزم قرون گذشته اروپارا نمیتوان درآثارهنرمندان کشور مادید .

تاآنجائیکه آثار گویندگان کنونی ، نشان میدهد بصورت عمومی معیار (اسیتیتك)گذشته مطرح است که‌بیشتر پیروی از سبك های خراسانی ، عراقی وهندی مطمح نظرگویندگان ماست .

وامادر مورد شعر امروز ، باید گفـت : بصـو ر ت کلی گرایش به (ریالیزم) بیشتر است تا به (ر مـا نتیز م) ا لبتـه ناپختگی وعلم درك کلی «ریالیزمی»که‌به‌چشم می‌خورد نمیتواند کامل‌باشد .

عده ای ازشاعرانی جوان‌ما بیشتر به‌محتوا می پردازند واز یگانگی فرم بامحتوا غا فـل می مانند وعدهٔ بامحتوای‌نه‌چندان(ریالیستیك) بیشتر به‌شکل گرویده‌اند . از آنجاکه مکتب های ادبی اروپا هر کدام با اتکا به‌ایدلوژی وجهانبینی خاصی بوجود آمده است مانند : (سوپر کسویسم) در (رومانتیزم) و(آبـز کتو یسم) در (ریالیزم) هسته‌ای فلسفـی این‌دود بستانرامی‌سازد ازین‌نظر می توا ن گفت: که‌پرداخته های. هنری ـ هنرمندان‌باهم می‌تواند که رومانتستیك باشد باریالیستیك

به‌نظرشما شعر بطور کل وبالا خص شعر امروز باسایر پدیده های اجتماعی چه را بطه دارند... ؟

ـشعر امروز باپدیده های اجتمـا عـی رابطه ی معنوی ومادی دارد امروز مادی‌ازین لحاظ که‌شعر امروز عناصر مادی ساختـمان خودرا ازجامعه،اززبان جامعه واز برداشت‌های اجتماع می‌گیرد. بدون برداشتن ازنهاد هـای

بقیه درصفحه ٥٩

...ی در زمستان

ماهی حیوانیست ذی فقار که همیشه‌درآب‌زندگی میکند درآب وجدار دریا تخم‌میگذارد انواع واقسام زیاد دارد از آنجمله یکی هم‌ماهی خاویار است که درازی بدنش تاه‌متر میرسد ماده‌آن تاسه ملیون تخم میریزد نوع‌دیگر ماهی قزل آلا است که درازی بدنش تاسی سانتی متر میرسد، گوشتش لذیذاست بزرگترین ماهی جهان بنام پیارکونا بیش از ٦ متر طول وصدهاکیلو وزن دارد.

در شکار گاه روی یخ جای کا فی برای هرکس موجود است بشرطی که کالوری کافی جهت مجادله‌باخنک‌وجود داشته باشد .

از ژرف بین

شوهر صرفه‌جو

راستی عجیب است . جیب پالی بصورت عمومی حالا مود روز شده است. من نمیگو یم در سر ویس ها کسانی اند که مانند جیب خود جیب شما را می پالد و یا اینکه دربیرو بار سینما ها جیب های شما در اختیار دیگران قرار میگیرد نه .. نه من ازین چیز ها اصلا هیچ سخنی نمیخواهم بگویم و حتی حاضر نیستم بگویم‌که در حمام ها اگر فراموش کرده‌باشید که پول جیب تانرا به حمامی تسلیم بدهید باز هم جیب تان از آن دیگران است حتی اگر در بدل نمره ایکه از حمامی گرفته اید باز هم سراغ این بوتهٔ چوب بیکاره را دیگران‌میگیرند.

مرا به این سخن های پهلو دار هیچ حاجتی نیست که بر زبان آرم. من از خانهٔ خود از اتاق خوابم میخواهم موضوع جیب بری را با شما درمیان گذارم. همینکه این نکته را یاد آور شدم همه تان میخندید و بیاد جیب خود میافتید که چگونه در منزل خود تان مورد چور و چپاول قرار میگیرد این جیب بر های ماهر و دلاوربعضی خانم های هستند که افکار انتیک آنان بر این کار مجبور شان میسازد شاید آنها بگو یند اصلا ما مردان بی تر بیتی هستیم که پول خویش را دو دسته تقدیم آنها نمی نمائیم.

درست شاید همینطور هم باشد ولی اگر ما جرائت دو دسته تقدیم کردن پول را نداریم آنها هم نباید با یک دست ، محتویات جیب ما را به تاراج ببرند .

معاش را گرفتم بخانه آوردم و بادر نظر داشت تهذیب خانوادگی همه آنرا پیش روی خانم ریختم . خانمم هم انسان با نزاکتی است .

اگر من این حادثه را می نویسم برای آنست که با شما خوانند گان (مرد) درد دلی بنمایم . از جملهٔ معاشم بیست افغانی را برایم گذاشت تا خرچ یك هفته خود را با آن تامین کنم . من هم انسان مقتصدی هستم از اضافه خرچی بدم می آید . و یا بهتر بگویم حوصله اضافه خر چی را ندارم ورنه یگان سینما بادوستان ورفقا میروم این کار را هم سعی می نمایم در او قات رسمی با همکاران شعبه ام بکنم زیرا بعد از آن مجبورم خودم را بخانمم نشان بدهم .

بیست افغانی را گرفتم و به‌جیبم گذاشتم . نه ... نه آنرا در جایی پنهان کردم درین چند روز وقت تراز خانه خارج میشدم و کمی ناو قت‌تر بر میگشتم خانمم هرچه اصرار کرد علت را توضیح بدهم کم شنیدم . یك هفتهٔ متواتر پای پیاده به دفتر می رفتم و پیاده به خانه بر میگشتم .

خانمم هر روز در خفا جیب هایم را می گشت و لی اثری از پول نمی یافت . روز او لی که بیست افغانی را در جیبم نیافت پرسید : پول ها را چه کرده ام . جوابی برایش نگفتم وخود را به مطالعه مصروف نشا ن دادم. بعد از همان روز اصلا هیچ صدائی بین ما بالا نشد و گفتگو ئی رخ نداد . من هم نمی دانستم چه اتفاقی رخ داده است . و لی هردو جنگی ماندیم و با هم گپ نمی زدیم.

پس ازیك هفته به سراغ پول های پس اندازم رفتم تا آنرا در جائی که پنهان کرده بودم بگیرم وخود شا نرا بدون آنکه جناب شان اطلاعی حاصل کند فلم تازه ای را تما شا نمایم. همانطوریکه خانمم عادت داشت همه روزه جیب هایم را تلاشی کند من هم عادت سینما رفتن داشتم عادت او بنابر میلش نبود و از مجلهٔ ژوندون آموخته بود . زیرا دریکی از شماره های آن نو شته بودند که « باشوهرم چه کنم ؟ روز ها میگذرد ویك پول برایم نمیدهد . ژوندون هم با کمال همدر دی نوشته بود – فرق نمیکند از طرف شب جیب هایش راخالی کنید .

عشفـبه‌تپ ه شد ک عفج شدکتند آلبیتۃ

واو هم همینطور می کرد .راستی کار حسابی میکرد. و من هم که به سینما میروم تنها نمی روم‌بادوستانم میروم و لی حساب سینما فیفتی فیفتی . لای کتابهایم را گشتم تا بیست افغانی که در مدت یك هفته ذخیره کرده بودم ودر عوض کرایهٔ سرویس پیاده گردی کرده بودم دریابم و لی بجای آن پرزهٔ کاغذی‌را یافتم که در آن نوشته شده بود : «عزیزم .گرچه نمیخواهم باز هم روی مسایل مادی با تو صحبت کنم ولی از کم خرچی و اقتصادی بودنت تشکر می کنم . بیست افغانی ات را گرفتم بابیست افغانی هفتهٔ آینده‌ات یکجا کردم وجراب جدیدی به‌عوض جرابی‌که در اثر پیاده گردی‌شارانده بودی برایت خریداری نمودم . میبوسمت . خانمت. امضاء

یك دقیقه بگوش شما باشد منوت‌مکتوبی‌راکه هدایت داده شده سکرتر از دوسیه می‌آورد وخلاصهٔ مطلب را بشما میگویم .

عکسها و مطلب ها

از منابع آلمانی — ترجمهٔ :س .باریك

موترهای بی صدا بی دودو بی بخار

احتیاج همیشه مادر ومولدایجا د بوده است ،حتی ازآغاز پیدایش بشر تا امروز... تکنیك آلمان در اثر احتیاجات روز افزون، به بیشتر فتهای حیرت بخشی رسیده، برای جلو گیری از مصارف اضافی نفت، کارشناسان وانجنیرا ن مبتکر آلمانی دست بشیوهٔنوی درراه بهبود وسایل حمل ونقل زده اند ودر حقیقت احتیاجات روز افزون شا ن سبب ایجاد تازه شده است یکی ازین نوآوریهای تخنیکی ،موتر ویا بهتر گفته شود ،امنبوس جدیدی است که بدون بنزین (صرفبه بوسیلهٔ بیتری)بحرکت می افتد. هفت عراده ازینگونه بسهای شهری عجالتاً دریك لین بیست کیلو متری (بین شهر های مو نشن ورابن لند) بکار افتاده ،کمترین سرو صدای‌از آن‌بلند نمی شود .

این بسها بعداز هردوساعت وارد یك‌ایستگاه معین گردیده ،بیتری خودرا تبدیل میکند .محفظهٔ بیتر ی بزرگ آن طوریکه در عکس‌مشاهده میشود ،در قسمت عقبی بس قرار دارد .

درلین متذکره ،سالانه بیش ازچهار میلیون نفر رفت وآمد دارند واین گونه بسهای کم مصرف وبی صدا ،این احتیاج رابوضع مطلوب رفع مینماید .

ششصدهزار کتاب

عطش مطالعه در ممالك پیشرفته‌نه تنها فروکش نکرده ،بلکه نظر باحصاییه های دقیق روز افزون شده است. جوانان اروپایی علی رغم وسایل فرا وان تفر یحی که با اختیار دارند ،مطالعه کتاب راهرگز فراموش نمی کنند .

باساس احصائیه جد ید، مطا بع انتشارات آلمان (بشمول بر لین غربی) ازسال ۱۹۵۱ باینطر ف بیش‌از ششصد هزارکتاب بطبع رسانیده است باین حساب پیمانه تو لیدا ت‌کتب خواندنی در آنجا از سال۱۹۵۱ باینطرف به‌سه چند رسیده‌وتاجاییکه‌معلوم گردید، از هرده کتاب، یکی‌آن بالسنهٔ خارجی تر جمه شده است .

کمپیو تر انکشاف دهندهٔمدنیت

یک کمپیو تر برای‌هشت‌هزار کشتی

عصر جدیدرا ا گر عصر کمپیو تر بخوانند ،تلقی بیجایی نخواهد بود، زیرا کمپیو تر درهمه ساحات حیاتی ومدنی کشور های پیشرفتهٔ جهان وظیفهٔ حیرت انگیز ومر ثبت عمده ای دارد .

در سلسله سایر امور انکشافی که‌بو سیلهٔ کمپیو تر اجرا میشود . اخیراً ازین وسیلهٔ موثر ونیروی‌بی سابقه ،در راه افزایش ظرفیت‌حمل ونقل کشتی ها استفادهٔ مطلوبی به عمل آمده است .

ازکانالیکه ادر سالهای۱۸۸۷ـ۱۸۹۵ در آلمان سا خته شده ودریای‌شمال رابه شرق وصل میسازد ،سالانه تقریبا هشتاد هزار کشتی مسافر بری رفت وآمد میکند وازین رو این کانال صد کیلو متری رایکی‌ازراه های مصنو عی بحری کثیر ا لسفر میشمارند که‌زیادموردتو جه‌قراردارد. جهت بلند بردن ظرفیت آن،اخیراً یك دستگاه مجهز کمپیو تر ازطر ف زیمنس فعال گردیده و سهولتهایی رابرای حمل‌و نقل کشتی‌های‌اموال ومسافران (به تعداد مضاعف)ایجاد کرده است .

گلها به پرواز آمدند

زمستان اخیر با شدت بی سابقه اش ، نه تنها گلچهره های آلمانی‌را افسرده ساخت بلکه گلهای‌خوشرنگ طبیعی را از میان برد .

گلهای تازه همیشه مورد نیاز اروپاییان است .از بسته‌های‌مطبوع وعطرآگین گلهای تازه ،هدیه های نفسی تهیه میشود ودر محافل‌یادبو دها، عروسی ها، ملاقاتهای خصوصی ،تولدات ،نامزد بازیها... پیشکش میشود .بنا بران ازین پدیده زینت بخش ومعطر ،بهتر قیمتی میسر آید در همهٔ فصول سال استفاده میشود .

چون زمستان اخیر بهمه گوشه ها اثر گذاشته است، اروپای جنوبی هم‌در برابر تقاضای روز افزون‌نقاط منجمد اروپای شمالی ،کم آمدواین عرضه های نفیس وناژك محدودو محدود تر شد، تااینکه سر زمین پرحرارت افریقا بداد اروپاییان‌نازك اندیشه رسید وگلهای تازهٔ خودرا دامن دامن (بوسیلهٔ طیاره)باروپا صادر کردند .

تقاضا های مکرر اروپا، بازار گلهای تازهٔ افریقا راگرم کردوتنها «کینیا» در طول چندماه اخیر، هر هفته ۱۲۰ تن از زیبا ترین گلها ی تازهٔ طبیعی خودرا بوسیله طیاره‌به کشور گلباز (آلمان) فرستاد .باین حساب سالانه بیشتر از ششصد میلیون مارك ازدرك صدور گلها بجیب مردم کینیا مریزد .

سرگرمی ها

جدول کلمات متقاطع

افقی

۱- نصف مزد، چهار صد میـن سالـگرد و فات او تـجلیل شـد، ضدراست،

۲- واحد مقیاس مایعات درطب، مقابل خیر، کلمه تاسف، حرف‌نهی عربی، خشك (پشتو) ... درگلرخان عطر است در گل .

۳- حرف اشاره دور، نفس،حیوان شوخ اسب او (پشتو) ، از جـمله پوشیدنی ها، (پشتو)، سرك میـان خالی، نصف ژاله، امروز (پښتو) .

٤- باج جفا، ازماه های عیسوی یکم، از جمله فلزات گرانبها، هنر وربی‌هنر ،از جملهٔ درخت هاکـــه سایه دارد ثمر ندارد .

٥- معکوس لر است، لکه‌ای که شعرا دروصف‌آن سخنها گفته اند، اثری از فر دانس کا فکا، ازمخترعین امریکائی، بالیدن ،یکه حرف مکرر،

٦- مادر عربی، مقابل صبح، از آن‌طرف خشك نیست پیویستن‌مهر آمدنی بهار، متل معکوس .

۷- از مهره های سطرنج از پرزه جات‌میکر سکوب ،خزنده اسـت، ماضی گفتن، زانوی شکسته

۸- از خدا خواهیم توفیق .... اثری برجسته ازجك‌لندن، احصائیه از فلم‌های هندی .

۹ ...... ،

۱۰- پرورش بی آغاز وانجام ، نام یك مخترع .

۱۱- خودم .

۱۲- مـعکوس آن از غـده های داخلی انسان است، سینما ی بی‌سن اثری از او هنری

۱۳- حرف ربط ،از آلات دهقانی.

۱٤- از جمله ادویـه یـو نانی، نقصان، با افزو د ن یـــك حرف نسبت در آخر این نام، کتاب‌مجالس النفایس از او است ،

۱٥- اشك درهم ریخته .

۱٦- موا ظبت میکند، اثـری از ژان پل سارتر .

۱۷- صرف تردید، لام نا مکمل، باآن یك عدد را یکجا کنید تا اثری ازژول ورن فرانسوی گردد .

۱۸- کورخود ...... مردم ، کتاب ازابو ریحان بیرونی در ریاضیات در آشپز خانه یافت میشود ولی دیـگر نیست، کمیاب .

عمودی

۱- از گـرا نبها ترین سنگهای جهان، ازبزرگترین شعرای‌افغانستان.

۲- سفر میکند ، ضد قبـو ل ، ضمیر سوم شخص از حرف‌اشاره، ماده حیاتی .

۳- کتاب ابو سعید عـبد الحی گردیزی در تاریخ، از ولسوالی های بدخشان .

٤- کباب نامکمل، مرکز اطریش،

٥- با افزودن یك حرف به آخر آن‌نام عالم فیلسوف کشور ماست.

٦- سمبل باریکی ،باز داشتـن، سایه (عربی) .

۷- ازجمله خوردنی هاست رفیق سوزن، ستا ره نا قص ، اگر حرف آخرش تغیرکند برنده جایزه ادبیات نوبل میگردد .

۸- از امراض جلدی، وی .

۹- پدر رستم، اثری از اناتول فرانس.

۱۰ لجاجت عامیانه ، از حروف الفبا ،

۱۱- دزد (عـربی) مـور بـی‌پا اعتراف قانع شدن .

۱۲- ناامیدی، زهر است .

۱۳- عددی است، یکی ازاعضای آنور مال‌بدن،اثری ازآنتوان چخوف.

۱٤- لباس پر ند گان، اثر فلسفی از ابن سینا

۱٥- نوعی از تاریخ ، مکتشفین انگلیسی .

۱٦- کلمه مثبت (پشتو) .

۱۷- غزل‌بی سر، مرکزیك‌کشور اروپائی .

۱۸- نوع ازرنگ امار پخته‌است، در وزه پشتو ، یك حر ف نا قص از الفبا .

۱۹- از مخترعین انگلیسی .

۲۰- درد بی سر، جمع شو ت.

۲۱- مجله محبوب کشور، بـاغ وحش .

۲۲- معـکـو سش شتـر است (در زبان پشتو)، از جمله پرندگان، حاصل لبلبوی قندی، این نیست.

۲۳- پرنده بی‌سر، دریافـت آن وظیفه بینی است، معکوسش نوعی از چوب است .

۲٤- دو پانزده، زینت‌دسترخوان، ازمیوه های مناطق گرم سیر، جدول بی مقدمه، هنر (عربی) .

۲٥- حرف شماره پشتو، از آ ن طرف کهنه نیست تکرار یك حرف، علامت معقول صریح .

۲٦- لباس‌مرده، خواهش، شاده، بند .

۲۷- از برندگان جایزه نوبل در صلح، مقابل ماده ،.

۲۸- شاعرودرام نویس‌ونویسنده ومتفکر بلژیکی .

طرحه کننده- صالح احمد کهسار
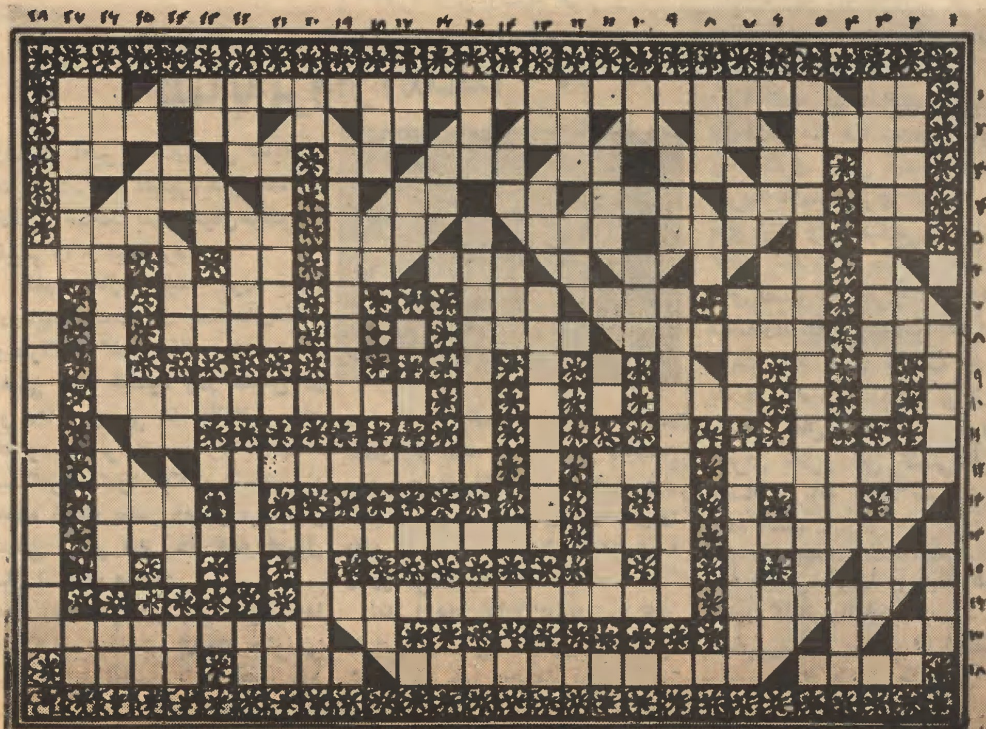
بازی آموزنده

این بازی را به فر زندان و نـو باو گان خود یاد بد هید وآنهارا به تمرین نمودن تشویق کنید بعقید ۀ متخصصان تعلیم و تر بیت،تمرین این بازی برای پیشر فت وتو سعۀسواد مبتدیان بسیار مؤثر اسـ‌ـــت اساس بازی این سوال است:

باچار حر ف (یا بیشتر) چندکلمه می توانید در ست کنید؟ این چهار حرف عبارتستاز مثلا (ابدر) یاچیزدیگر .

جواب را باید طرف مقابل که ممکن‌است پسر یا برادر شما با شـــد پیدا کند، البته حروف، نظر به‌مواردِاستعمال آنها در کلمات، همگـــی یکسان نیستند، بر خی بیشتـــــر وبعضی کمتر بکار برده می شوند.

طرف مقابل شما باید کو شش‌کند تابه اندازۀ نصا بی که خود تعیـین کرده است کلمات از همان حرو ف‌تر تیب بدهد، اگر توا نست بیشتر پیدا کند مربوط به موا فقۀ شماست که قبول میکنید یـا خیر، اما اگـر نتوانست به تعداد هر کلمه که کمتر بیاورد یك امتیاز از دست میدهد.

مثال

طرف مقابل شما بعد از اطـــلاع بر حروف معین شده میگو یـــد «۲۰کلمه» وشما از او میخوا هیـدتا کلمات را ذکر کند و یا اینکــــه شما میگویید من ۲۱ کلمه می آور م‌واو یا زیادتر میکند یا قبول مینماید کسی که باید الفاظ را بسا زد بدین‌تر تیب شروع میکند.

ابد، باد، بد ، ابر ، بار ، بر د ، درب، در، داد، راد، دار، بابا...

فرض میکنیم شخص متعهد، د رهمین جا تو قف کند و نتوا ند چند کلمۀ دیگر بیاورد، درین صـو ر ت به تعداد کلماتی که کمتر آورده است امتیاز از دست میدهد.

گاهی می توان موا فقه کرد کـه حروف تکرار شود درین صـو ر ت کلماتی چون برابر، بـرادر، بردبار وغیره نیز قبول میشود.

اعداد جالب

اعداد ذیل این خا صیت رادارندکه اگر آنها را سر چپه بنو یسبم حاصل ضرب آنها هم مقلوب خودشان می شود. مثل اینکه تصو یـر آنها در آیینه دیده شود.

۲×۴۱=۸۲ ۲۸=۱۴×۲
۲۱×۳۲=۶۷۲ ۲۷۶=۲۳×۱۲
۲۲۱×۳۱۲=۶۸۹۵۲ ۲۵۹۸۶=۲۱۳×۱۲۲

برای پیدا کردن این قبیل اعـداد قاعدۀمعینی دردست‌نیست از ضرب عددهایی که‌هنگام‌ضرب کردن‌رقمهای‌آنها اعداد بزر گتر از ۹ را حاصل میدهد، با ید خود داری کنند.

معمای منظوم

به اسم بابر

گو یندۀ این معما مو لانا جا می‌است.

قبا برقد تومی دوزدایام برآر از قاف تا قاف ای‌صنم‌نام

آیا می توانید از بیت فوق اسـم‌بابر را استخراج کنید؟

آیا می‌شناسید ؟

این نو یسندۀ بسیار معرو ف‌فرانسوی.

۱ـ درسال ۱۷۹۹ مسیحی دریك‌خانواده متو سط الحال بد نیا آمد.

۲ـ تحصیلات مقد ماتی وی بسیار کم بود و بیشتر دوران کود کی را به کار کردن گذرا نید.

۳ـ در آغاز جوانی به کـــــار نویسندگی پر داخت و لی نو شته هایش همه با شکست رو برو شدولی‌او هر گز نو مید نشد و به‌کار ادامه داد.

٤ـ چندی بعد آوازه اش درهمه‌جا پیچید و یکی از بزر گتریـــــن نو یسند گان ارو پا بشمار رفت.

٥ـ و فا تش در سال ۱۸۵۰ رخ‌داد.

٦ـ از آثارش «بابا گـــوریـــو» ،«چرم ساغـری» دختر عـمو پـت و «زنبق دره» بسیار شهرت دا رد وبه‌زبان دری هم تر جمه شده است .

مهارت او در تر سیم قیا فه ها، نشان دادن خو یها و تجزیه وتحلیل احساسات واند یشـه ها است آیابااین نشانی ها می توا نید او ر ا بشنا سید؟

جواب لغز منظوم شمارۀ گذشته انار است.

جواب تکمیل اشعار

۱ـ آسودگی ، مو جیم.
۲ـ وقت، گرانمایه
۳ـ دیوانگی، خبری
٤ـ دوریم، سفر
٥ـ دهند ، رفتن

جوب سارق کیست؟

اشخاص و ا رد به این تر تیـب آمده‌بودند: کلاگ، سو یلتز، فو رز، دانتش و فلیپ که این آ خری‌صاحب خانه بود سارق فلیپ است کـــه پولهای خود را از دست داده بو د ومیخوا ست از بیمۀ انگشتر خو د استفاده کند.

نام این سیاره چیست؟

میدا نید که نو یسند گان کتب‌قدیمی‌هیلت، تعدادسیارات را مطا بق عقیدۀ قد ما هفت میدا نستند که درآنجمله آفتاب وماه را نیز بشما ر می آورند، بعد ها که معلوم شـــدزمین مرکز عالم نیست و سیا رات به دور آفتاب حر کت میکنند وماه‌هم‌کره ایست تابع و درمدار زمیـــن، توجه دانشمندان به ستار گــــان‌بیشتر شد و دوسیاره بنام‌اورانوس ونپتون کشف و بر تعداد سیا را ت‌منظومۀ شمسی افزوده شد.

اما در ۱۳ مارچ ۱۹۳۰ مطا بـــق۲٤ حوت ۱۳۰۹ ، لول منجـــــم دانشمند امریکایی به کشف سیار ۀدیگری مو فق گردید که نور شـــ تازمین در مدت شش ساعت و هفت‌دقیقه میر سد ومدت حر کت انتقالی آن به دور آفتاب تقریبا ۲٤۹ سا ل‌زمین وقت میخوا هد ویك‌قمر نیـز دارد که حرکت‌آن به خلاف دیگراقمار نظام شمسی از شرق به غرب مـی باشد.

آیا میدانید نام این‌سیاره چیست؟

بازهم۱۵۸۹

از این اعداد نیز عدد ۱۰۸۹ را می توان بد ست آورد.

٤۳۲	۷٦٥
٥٤۳	۸۷٦
٦٥٤	۹۸۷

شما هریك از اعداد سه ر قمـی فوق را معکوس کنید و معکو سش را ازاصل آن تفریق نما یید و باز تفاضل آنرا معکو س نموده ا صل و معکوس تفا ضل را جمع کنیـــد. حاصل آن عدد ۱۰۸۹ می باشـــد

مثال

۷٦٥
٥٦۷
———
۱۹۸
۸۹۱
———
۱۰۸۹

بقیه صفحه ۱۳

مسابقه

خواهم خرید)بخصوص از پر ستارشفاخانه شنیده بود که در فرو شگاه ها اشیای‌ارزان قیمت هم پیدا میشود واین مطلب اند کی‌او راخوشخال سا خت‌ناگهان باز آوا زی را ـ شنید.

– شروع می‌کنیم ...یك دو..سه.

به‌تعقیب آن آواز ناتراش ونا خراش‌ماشین برقی‌د ر گوشش طنین انداخت اکنو نسـر آنها‌به مود (بلك جون) که شماره آن ٤٥بود بایدقیچی‌میشد این مود را هیات ژور ی از مجله مودبنام (لوشوانتیم) اقتباس کرده بودند چند دقیقه بعد باز صدای تو نف بلندشدو سروصدای مو قتا خا مو ش گردید .در ین قسمت بو بی یکی از سلمانی هانمره زیادتر گرفته بود هیا ت ژور ی بد قت عقب گردن واطراف گو ش های هر دو مد ل را مـلاحظه نمودند تاکدام سلمانی آنرا خو بتر برس‌زده وپاك نموده.

اعلام کننده مسابقه صدا کرد : عملیات بعدی، بیرنگ سا ختن مو ی وشکل دادن‌آن به‌مود (کور سار).

ازبس همه بر هیجان آمده بودندفرا موش کردند شماره این مود را تذکربد هند.هنوز حرف اعلام کننده تمام نشده بود که هر دو سلمانی مایع غلیظ و چسپنا کی را برو ی‌مو های مودل های خود ریختند .«گنادی‌پتوف» ناخواست‌اعتراض کند و حر فی بزند،سلمانی باهر دو دست بدو طر ف سر ش فشـــار دادو بچنگك زدن در ما ها یش شرو ع‌کرد، این وضع برای گنادی طا قت فر سا بـود. اماتجمل ناپذ یر تر عملیاتی بود که بعـــدا شروع‌شد. سلما نی عقب گرد ن‌او فشارداده سرش را بروی دستشویی‌خم نمود وآب‌داغ‌را رابالای مو های او جاری سا خت ،سپس شانه‌رابرداشته بشکل طا لمانه مو های اوراز پیشرو به عقب واز عقب به پیشرو و بعـد بجناح چپ‌وبر عکس آن شانه نمود، گنادی فکر میکرد که باید تمام مو هایش از بیـخ وریشه کنده شده باشد ،و قتی که به آیینه نگاه کرد دید مو هایش سفید شده، تصـــور نمود که بالای کشتی سر یع السیر ی‌کاپیتان کشتی هدایا ت لاز مه راصادر میکند ، فقط دوربینش کم بود.

هیات ژور ی هر کدام با عجله به نمره دادن سلمانی ها مشغو ل شدند . کا نکور بشکل هیجان انگیز و بی سابقه ای جر یان داشست.

صدای اعلام کننده بلند شد .

–شکل دادن موی‌به‌مود تیدی .. یعنـــی قیچی نمودن پیکی بشکل بچگانه یك ...دو سه...

پرو شیف و بو بی یعنی هر دوسلمانی مانند کار کنان اطفاییه بسر عت مشغـــول کارخود بودند گا هی قیچی، گا هی شانه‌و ماشین بر قی و گا هی سا مان دیگر خودرا برداشته به مو های مودل ها ی خود چنگك می‌زدند.

ازسا لون آ رایش زنانه که در جـــوار سالون قرار داشت آ رایشگرا ن و حتـــی مشتری های شان‌درحالیکه (بی گـــدی ها) به‌مو های شان بود برای تماشای مسابقه‌آمده بودند.

اعلام کننده صدا کرد :

–عملیا ت بعدی ، بر گر داند ن ر نگ اصلی مو ها و (بو کلی) نمود ن آن به مود میشل ژانی ..یك‌دوسه شروع..

باز هم بو تل‌هاته وبالا شد دستمال‌هاترو خشك شد آب شیر د هن های دستشوی‌ها جاری گردید و صدای ماشین آلات سلمانی‌ها درسالون پیچید .

سپس مود فرانسو ی (کا لیپسو) آ غاز گردید.

ماشین ،شانه، برس وبازهم‌ماشین‌بکارافتاد درینوقت بر ق قطع شد وما شین های‌برقی ازکار افتاد، هر دوسلمانی از ماشین های غیربرقی کار گر فتند با لاخره مر حلـــه نهایی مسابقه اعلام‌شد.

–تراش کردن سر به مود(درو نمودن ـ علف کانادا) شرو ع...

خلاصه پروشیف در کانکور مـــذ کـو ر برنده‌شد، هیات ژور ی دست او رافشردند وهرکدام بوی تبریك میگفتند. بوبی‌سلمانی ایکه شکست خورده بود غمگین و نارا حت بالای یك چو کی نشست و شرو ع کردبه تراشیدن ریش خود. سرهای هردو مودل‌بکلی تراشیده شده بود مودل اولی شرو ع کرده بود به چشم چرانی و شرین زبانی همراه زنانی که‌ازآرایشگاه همجواربرای‌تماشا آ مده بودند. در ینو قت صدایی از یك گو شـــه شنیده شد.

–خیلی ببخشید که اند کی نا و قـــت رسیدم ... و لی تقصیر من نیست‌سرو یس های بر قی برای چند سا عت از کار افتاده بودند و من مجبور شد م باپای پیاده خودرا به اینجا برسانم... آیا بسیار نا و قـــت شده... ؟

همه متو جه مردی شدند که مو های‌فراوان وژولیده و ر یش انبو هی داشت همه‌ازدیدن اودچار تعجب شدند، رئیس هـیات ژوروی از او پرسید :

–ببخشین آ قا.. شما کی هستین وچه‌می پرسین ؟

آن‌مرد گفت:

–مگر قرار نبود درینجا مسابقه ای‌صورت بگیرد ؟

–چرا ... همینطور است ..

–درابحیث مودل انتخا ب کرده بودید،نام من‌منول دو دو ف است ، بفر مایید اینهـم مکتوب شما...

رئیس وقتو که مکتوب رادید بطرف گنادی که هما نطور خا مو ش در چو کـــی مسابقه نشسته بود رفته گفت :

–پس شما که هستید و چه نام دارید؟

درینو قت گنادی به مشکل خود را دورداد سرش عر ق کرده بود ودر برابرچشمانش امواج آبی رنگك بحر در تلاطم بود واشکال غیر معنی در میان امواج می رقصید ،گوش اوصرف صدای امواج بحر رامی شنید.گنادی بانخره عجیبی بطر ف منو ل دو دو ف واقعی که ریش و سر رسیده داشت نگاه کرد، ـ آشعه آفتا ب را که از پنجره بدرو ن‌آمده‌بود تصور نمود آفتا ب سو زان جزیره ا یست که کشف نموده .. وآوازی ازگلویش خارج شد...

–او .. هه.. او هه.. بابالو لو.. بابالولو بابو با..

بعد بلند خندید ه باخو شحا لی صـــدا کرد: ـ

– میکلو خوماکلی.. دریا نورد معروف.. وهما نطور خندید ه از سا لو ن‌برآمد.

(پایان)

عکس جالب

اسپ‌ها بهم تعارف می نمایند؟

خیر-هنرسوار کاران ومهارت عکا س را تمثیل می نمایند

گداهای حرفوی

باکتابچه‌های بانك

برای جلب توجه مها ر ت کافی دارد

هرکدام شان به چال مخصو ص برای دستیابی به‌پول چنگ میز نند

حالت ظاهری اش به گدا می ماند ولی دراندیشه‌اش ودرعمق نگاهش؟

مجله بو نته دریکی از شماره‌های خود در صفحه آیینه دنیا را جع بــه گداهای حرفوی وکتابچه های بانك شان راپور مصوری را نشر نموده که‌اینك به اختصار عصاره آنرامــی خوانید

گداها دارای یك فامیل بزرگ‌هستند که اعضای فا میل هر کـــدام شا ن روزانه به اشکال مختلف برای پو ل پیدا کردن بیرون میایند که قیافــه های گرد آلود واعضای‌بیستر شد ه شان احساسات و عواطف هرکس‌را تحریك مینماید ،در حالیکه گداهای حرفوی با کتابچه های بانکی خــود ثروت قابل ملاحظه را بدست‌آورده اند ،وحالا تفکیك گداهای حر فو ی ازگدا های مستحق کارمشکل‌است زیرا وضع ظاهری‌گدای‌های حر فوی ازگداهای مستحق خرابتر اســت، سابق گداها پولی راکه جمع‌میکردند دربین تو شك های کهنه ومندر س ذخیره میکردند اما حالا بعداز اینکه پول‌را جمع کردند نزدیك شام‌یــك تن‌از آنها لباس قشنگ را پوشیده ودر بانك پول های جمع آوری شده راذخیره میکنند .

(بقیه صفحه ٤٣

بهوتان ...

مهاراجه یا خانواده آن خواهد بــود تاسال ۱۹٦۳ تعــــداد خارجــیان و سیاحین در بهوتان خیلی کم بود که جهت ر هایش‌آنهاچند عمارت‌کوچك در اطراف قصر مهاراجه در پنا خا اعمار گردیده بود که گنجایش صرف پنج یاشش نفر را داشت .

اکثرا اهالی بهوتان لباسهــــای لمبود تبتی داشته، رنگهای شو خ ومقبول را خوش دارند که بیشتـــر نارنجی و زرد را انتخاب میکننـــد پوشیدن لباس ملی خود را دایما احترا م کرده بندرت واقع خواهدشد تاکسی را ملبس با لباس‌بیگانه دید. زنان درین کشور مانند هندیهـــا مو های سیاه و چوتی های درازی دارند . زیور نزد آنها خیلی ارزش داشته ولو که کدا م پنا هگاهی هــم نداشته باشد و لو زیور کافی باید داشته باشند که‌کره ها علاوه‌بردست دربند پا و طوق های نقره یی‌بزرگی بگردن دارند . زنان همردیف مردان در حیات اجتماعی‌حصه‌گرفته وما نند مردان به‌عین مرتبه و مقا م میباشند بعضی از آنها مانند تبتی ها دارای چند شو هر میباشند .

مردم بهوتان خیلی دیندار ودرقله های کو های شامخ یاد گار ومجسمه بودا را تراش و نصب کرد ه‌اند ودر هر کجا بیرق سفید مذهبی شان در اهتزاز است دره ها و قله ها توسط پلهای که از شاخه ها و پوست‌بانکی تهیه گردیده جاده های مذکــور را بهم و صل میکند که دراز ترین این نوع پلها به هفــتاد متــر میرســد .

بهوتانی ها مردمان خیلی قـــوی وعضلاتی جهان میبا شند حیا ت در لابلای کوها ، و فضای آزاد تغـذیه مواد طبیعی ، غذای برنجی ، آر د ارزن، مسکه و پنیر سبب میشودکه بشری۱۰۰کیلو را در پشت‌برداشته سفر چند روزه را بپیماید. بهوتانی ها هر شغل و پیشه ایکه باشد بـــا پیشانی باز استقبال می‌کنند ازاینرو در کشوریکه تخنیك سیر ابتدایی خودرا می پیماید مردمان آن از هیچ گونه زحمت و کاری دریغ نمـــی کنند .

اطفال شان از سه سالگی بمشـق وتمرین تیر اندازی، تیر و کمان که سپورت ملی و عنعنوی بشمارمیرود می پر دازند در هر قریه شکار چی ماهری از تیر و کمان و جود داشتـــه ودر یکی از روز های‌هفته بهم‌مسابقه میدهند تا در بین شان بهترین‌وماهر ترین انتخاب گردد .

درین اواخر بهوتان بفضای‌خارجی خویش وجهان ملتفت شده نمایندگان خود را بململ متحد فرستاد، بهوتان یکی از قدیمتریــن کشــور هـــای دیمو کراسی آسیا بشمار میرود، از معتبر تا گداهم به لباس های ملـــی خویش ملبس و کمر بند های زرد و سرخی به کمر دارند . معارف شکل بهتری را بخود گرفته و شاگردان خیلی کو شان اند و دو لت‌حتـــی الوسع کوشش دارد بدون کمـــك خارجیان این پروبلم را خودرفع کند بهمین اساس در ظرف سه سال‌اخیر ۱۵۰ مکتب تاسیس گردید .درمکاتب پهلوی زبان ملی ، لسان انگلیســی نیز تدریس میشود با آنکه بسیاری از شا گردان موتر و ماشین راتا حال ندیده و لی با آنهم در مکاتب جد يد ترین طرق ساینس و اجتما عـــات تدریس میشود . با آنکه روپیه هندی مروج است و لی در پهلوی آن پول مروجه بهو تان تیکخوك نیز مـورد چلند قرار دارد که مساوی به پنجاه پیسه میشود . بهو تان ازکشورهای خیلی عقب مانده و عنعنوی جهـا ن محسوب میشود .

رئیس تحریر : محمد ابراهیم‌عباسی
مدیر مسؤل عبدالکریم رو هینا
معاون : پیغله راحله راسخ
مهتمم: علی محمد عثمان زاده .
تیلفون دفتر رئیس تحریر ٢٦٩٤٥
تیلفون منزل رئیس تحریر ٢٢٩٥٩
تیلفون دفتر مدیر مسوول ٢٦٨٤٩
تیلفون‌منزل مدیر مسوول ٢٣٧٧٣
سوچبورد ٢٦٨٥١
تیلفون ارتباطی معاون ١٠
تیلفون منزل معاو ن٤٠٧٦٠
مدیریت توزیع ٢٣٨٣٤
آدرس : انصاری واټ
وجه اشترا ك :
درداخل کشور ٥٠٠ افغا نی
در خارج کشور ٢٤ دالر .
قیمت یك شماره ١٣- افغانی

پروانه بی بال بر فراز فوجی یاما

پرواز بدون ماشین

انسان مترقی امروز ، غالباً بوسیله تکنیك مدرن در جستجوی طریقه های جدیدی است تا آرزوهای دیرینهٔ بشر را که‌در آغاز خواب وخیالی بیش نبوده است، برآورده سازد. این تحقیق ها وبد نبال آن‌ایجاد و ابداع ونو آور ی مختص بمسا یل بزرگ علمی واجتماعی نیست ،بلکه درساحت تفریح و سپورت و خوش زیستی‌نیز سعی‌شده‌ابتکاراتی بعمل آید .... واینك می بینم که ازدو سال باینطرف خیالات یکـــی از کشتگان تاریخ بنام دیدا لـو س و پسرش ایکاروس که بحسرت‌مردند ،بوسیلهٔ مرد ۲۷ ساله‌ای بنـــام «میك هارکر» عملی شد و توانست بو سیلهٔ یك «گدی پران» بزرگ‌ازیك ارتفاع ۳۸۰۰ متری بزیر آید .

میك هارکر که‌از پرواز های مکرربا وسایل ماشینی به ستوه آمده بود، میخواست‌مانند پرندهٔ آزاده‌ای‌درهوا بپرواز آید... نه آنگونه پروازی‌که پیشینیان بال مصنو ع بر بازوا ن بستند وهنگام سقوط، گردن ودست وپای شان شکست ونـه چون دو برادری که در راه ساختمان طیا ر ه جان سپردند .

میك هار کر برای این منظور ا ز گدی پران مخصوص استفاده کـرد که بوسیله موسسه ناساقبلا برای بر گشتاندن وانتـقال کپسو لها ی فضایی، بصورت خیلی‌فنی‌ومستحکم ساختته شـده بـود . ایـن اژدهای مصنوعی ۲۲ کیلو گرام وزن‌داشته ابزار پر واز آن مجمو عا ۱٦ متـــر مکعب میباشد. پیلوت یا راننده آن روی یك گاز که ازفلز نازکی‌ساخته شده در مرکز ثقل گدی پران‌نصب گردیده است، می نشیند .

ودر صورت لزوم مسیر پرواز گدی پران‌را میتواند با فشاریکه بچپ‌ویا راست‌آن وارد نماید ، تغیر دهد.

نخستین پر واز میـــك ها ر کـــر بو سیله «گـد ی پـرا ن بز رگـ از فراز قلهٔ‌یکی‌از بلندترین‌کو ههای آلمان که ۲۹٦۳ متر ار تفاع داشت، صورت گرفت .وقتی هارکر دردرهٔ «ایروالد» بسلامت فرود آمـــد ،از خوشحالی میرقصید و یکی‌ازآهنگها رابا آواز بلند میخواند ،زیرا کسی دیگری قبل ازوی بچنین افتخـاری دست نیافته بود .

بعدتر یکسلسله پروازها را بـه همین روال در سویس ، بعـــدر فرانسه وسپس در جـا پان بع مل آورد ومخصوصاً با پرواز بوسیلـهٔ این‌اژدهای بی بال وبی‌دم و ایـــن پرونهٔ بی‌بال وپر، ازقلهٔ ۳۷۷٦متری (فوجی یاما) ریکارد شکست‌ناپذیری قایم نمود

بعد مدارسی در نقاط مختلف اروپا تاسیس شد و میك هارکرتوانست معلومات وتجارب خودرا در رشتـهٔ هوانوردی بوسیلهٔ گدی پـــران در ارتفاعات بلند، بدیگران انتقال دهد وامروز تعداد زیادی از سکی بازان شوقی وحرفه ای باستفاده ازیـــن تجارب، آزادانه بهوا پرواز میکنند.

د ۷ مخ پاتی

دبایزیدروښان

په څلورو کتیګوریو ویشلی وو ، مقالی ډیر ابتکاری جوانب‌هم درلودل اوهغه داچه دروښان او یا هغه تـه ورته یو شمیر نومورکی آثاریی هم معرفی کړل، په‌دی لیکنه کی دبایزید په آثارو کی سر بیره پر خیرالبیان مقصود المومنین ، صراط التو حید، حالنامه، فخرالطالبین، واجیدی‌شلوك او مکتوبات، خوریان هم داولف‌کیرو مشهور انگریز له قوله دبایزید پـه آثارو کی ښوول شوی، اود اطلاعاتو او کلتور دوزارت په خطی کتابخانه کی دبایزید روښان یوه نومور کـی رساله چی تـر او سه یی هیڅچیری څرك نه‌ؤ معرفی شوه .

اوبه روښان دوله آثارو کی هغه منظومه خطی‌رساله‌چی دپښتو ټولنی په کتابخانه کی خوندی‌ده هم‌وښوول شوه، اومفصلی خبری پری وشوی، همدا رنگه دبایزید دپیروانو، ارزانی یوشمیر داسی آثار یی څرگند کړل چی چاپی نوم نه‌ؤ اوریدلی. ددولت لوانی ، میرزا خان ارمړ ، کریمداد روښانی، قادر داد، علی محمد مخلص ملاعمر، ورکزی روښانی او نصرالله روښانی په‌آثارو یی‌هم خبری‌درلودی او ورسره بی دروښانیانو یو شمیر داسی صوفیانه حلقی وښوولی چی دښاغلی لیکوال په تحقیق کی اوچت معیار تری ښه څرگندیده . ددریمی غونډی ورو ستی مقاله‌د « روښانی نهضت اود هغه دماتی او پر مختگ عوامل» تر سر لیك لاندی دښاغلی عبدالباری جهانی وه، چی ده په‌خپله مقاله کی وویل: «روښانی نهضت د کروندگرو یوداسی نهضتؤ، چی له یوی خوا فلسفی ار زښت لری، او له بلی‌خوا چی یوه پیړی روانؤ نوځکه ممتاز مقام لری» . په دی مقاله کی د ددغه نهضت دپرمختگ شرایـط او د ماتی عوامل و څیړل شویؤ .

بقیه صفحه ۹

موجوداتیکه منبع عاطفه

در بارهٔ معاش ها هوار ش که مبلـغ ۱۶۰۰ـ افغانی است ر ضا یتش ر ا اظهار کرده و گفت خو شو قتیـــم ازینکه درین محیط که ما کار میکنیم حقوق مساوی به زن و مرد قایل شده اند.

نفیسه دختر یست گرم وصمیمی اما اندکی محجوب. وی که هفت‌سال است در فا بر یکهٔ نساجی بگر ا می کار می کند خیلی آرزو دا رد مکتب بخواند، فاکو لته برود و دانشـــ بیا موزد.

مگربخت با او سر نا ساز گاری گر فت همه آرزو هـایش بـه یأس مبدل شـد درس ومکتـــب راز او گر فت واو را به خدمت در فا بریکه کشانید.

او دختر یست نیمه با سواد وچیز فهم .

ونظرش را در قبال‌تجلیل از سال بین المللی زن چنین گفت:

در کشور ما که نهضت زن به‌عزم واراده رهبر ملی ما که در آن ز مان تصدی مقام صدارت را دا شتند روی کار آمد واکنون می بینیم بار دیگـر

بقیه‌درصفحه ۶۲

یکتن از کار گران جوان عقب ماشین‌تاپه مصروف کار دیده می شود

بقیه صفحه ۹

شناخت اشخاص از روی اثر

امیدوار است ثابت نماید، که بـا داشتن چندین نمونه ازاثر« آ هنگ صدا» شخص مجهولی موفق خواهد شد، شخصی را ازبین میلو نهانفر علی‌الرغم آنکه آواز خوب تغیربدهد تشخیص وتمیز دهد .کزستا علاوه میکند که‌قبل از تطبیق این پـروژه می‌بایست نمونه های زیادی ازصدا راتجزیه وتحلیل نمود .

«اثر آهنگ صدا» را رپستر و گرا م صوتی نا میده اند هر چند در ظاهر **«اثر آهنگ صدا» را رپستر و گر م صوتی نا میده اند هر چند در ظاهر بسیار شگفت و عجیب می نماید اما علایم مذکور اشکال اساسی راهویدا می سازد که نسبت به گوش به‌چشم بهتر محسوس است .**

دیگر شکل و حجم دهان ، گلـو، سوراخهای بینی به کمك یکدیگـــر عملی انجا م میدهند که در نتیجه انرژی صوتی تشخیص پیدا میشود. شکل این امواج علی ا رغم آنکـــه شخصی آواز خود را پست یا بلند نموده و یا به هر نحویکه بکوشـــد آنرا خراب بسازد باز هم ثابت باقی می ماند .

راجع به نو عیت صدا می بایست اظهار داشت که نوعیت آن با افتادن دندانها ، کشیدن تانیسل های گلو نسج غده های بینی و یا قرار دادن چیزی در دهن تغییر میکند . امـــا اگر شخصی بخواهد د راثر عمـــل جراحی نو عیت آواز خود را برای همیش دگرگون بسازد، عمل مذکور دشوار تر از آن است ، که کسی بخواهد اثر انگشت های خـــود را تغییر بدهد .

این هم فهمیده شده است که نوعیت صدای انسان به مرور زمان‌وکبرسن تغییر نمی یابد وکز« ستا» حقیقـت این موضوع را با نمونه های مختلفی که طی سالیان دراز از نطاق هـــای رادیو و غیره تهیه نموده است‌ثابت میسازد . کز« ستا» عقیده دارد کـه تشخیص اشخاص به وسیلهٔ آواز در آینده به حد کمال خواهد رسیـــد طوریکه امروز اثر انگشت ایـــن قوس صعودی را می پیماید و ایــن امر برای دریافت انسانهای فراری وپنهان آسانی زیادی پیش دســـت خواهد گذاشت .

طبیعی است که به غرض‌تشخیص آوازی از بین ملیونها آواز دیگر اول از همه می بایست متخصصین تهیه نمود و بعد سیستم دسته بندی را انکشاف بخشید «کزستا» اظهـــار میدارد که ما میتوانیم « اثر آهنگ صدا» را تحلیل کرده و به و سیله ماشین های برقی قوانینی برای‌آنها تدوین نمائیم و به این تر تیب اثر آواز های مجهول را با آواز هـــای دیگری که دربین آر شیف ها موجود است مقابله کنیم طوریکه در مورد اثر انگشت ها عملی میگردد .

فراموش نباید کرد که به منظور تشخیص و تمیز اشخاص به وسیله اثر انگشت متخصصین اکثر اوقات بداشتن چند ین اثر احتیاج دارنـد و بنابر همین علت است که اثـــر (ده) انگشت مراثبت وحفظمی‌نمایند. کرستا باین عقیده است که‌می‌بایست در مورد « اثر آهنگ صدا» نیزچنین رفتار شود .

گا هیکه از« اثر آهنگ صدا» بـه منظور تشخیص اشخاص استـفاده میکنیم ناگزیریم به عوض ده اثـــر انگشت اثر آ هنگ ده کلمه را کـه اکثر ملل مختلف جهان به زبانهای خویش تلفظ می نمایند ثبت نماییم این ده کلمه را دانشمندان از قبیل کلمات ذیل محسوب میدارد : من ، شما ، او ، است ، و، به ، یك ، را، بر ، چه . .

البته در این تردیدی نیست که تا امروز مردم کوشش های زیادی را متحمل شده اند تا از تن یاروان‌آدمی نشانی هایی در اعمال او بیابنـد . شناختن اشخاص از روی نشـــان انگشت سابقهٔ طولانی دارد و تـــا امروز وظیفهٔ خود را در آسان‌ساختن کار موسساتیکه از اشخاص تعقیب به عمل می آرند یا عهده دار یافتن مردمان گناهکار و فراری اجتماعات اند به خوبی ایفا کرده است و دیگر نمیشود بدان شك داشت و یا همهٔ این آزمایش های متمادی را نا دیده گرفت .

شناختن مردم بانشان انگشت یا توسط آهنگ آواز شان درکنـــار فعالیت های روز افزونی قرارمیگیرد که دانشمندان برای یافتن چگونگی عکس العمل های روان مردم انجا م میدهند خطوط کف دست ، خطـوط

بقیه در صفحه ۶۲

بقیه صفحه ۳۱

پروانه‌ها در هوای آزادی

اسرائیل در آن واحد کشته شدند‌دوزن ودو مرد اسرائیل . اما این پایان ماجرا نبود قوای نظامی اسرائیل دست‌اندر کار شد و فعالیت کوماندو هارا ناقص ساخته وقطع نمودند. زمان سپری شد . بالاخره وقتی فرار سد که دیگر انسانها از حالت عادی خارج شدند و بماشین تبدیل گردیدند ، اسرائیل هاانتقام گرفتند وسه کوماندوی فدایی راجا بجا کشتند

در بیت المقدس پو لیس اسرائیلی که توسط افراد ملکی کمك میشود .

بقیه صفحه ۱۱

یخ شکن‌ها

تماشا چیان وهمقطاران آنها به کف زدن پر داختند این دو جوان خودرا دربین آب انداختند و بعداز آنکه ۲۵متر شنا کردند واز آنطرف دیگر حوض برآمدند تصدیق نامه هاونشانه های شناوری را دریافت کردند .

«مورژ» هااز آب بیرون میشدندو تبریکات اطرافیان خویش را قبول مینمودند .

بابعضی از آنها خواستم مصاحبه ای‌کنم .یك مصاحبهٔ خیلی کوچك‌و مختصر :

راستی مشکل است در همچواوقات مصا حبه انجام داد ازیك طرف ممکن است در همچو هوای سرد کسی‌را متوقف نمود وزیر باران سوالات گرفت‌واز جانب دیگر ممکن است رنگ قلم را دفعتاً یخ‌بزند و«مورژ» هاهم که‌از سردی دندانك میزنند به بهانهٔ اینکه لر زهٔ دندانها را به کسی نشان ندهند بالای راپورتر خنده های تصنعی کنند و هردم‌طرف قلم‌خودکار او ببینند واشارت ها کنند. اما حقیقت اینست که«مورژ» هااین شدت سردی را احساس‌نمی نمایند وچرتی هم نمی زنند .

نیکلای گرینسکو هنر مند نامدار اتحاد شوروی هم در جمله «مورژ» ها قرار میگر فت :

ـچهارمین زمستا نیست که‌به شنا میپر دازم وازین کارم اصلا پشیمانی هم‌ندارم زیرا شنا در زمستان‌عمل شایسته و فوق‌العاده ایست .سابقاً اینطور بود که پس ازهر تمرین (بلی بعداز هرتمرین ـحتی نمی‌گو یم بعداز فلم گیری) به مشکل می توانستم حرکت کنم ولی حالامی توانم ، دو ،سه تمرین رابه سهولت تحمل کنم ....

انجنیر نادیا میگوید :

ـنه‌سال است‌که «مورژ» هستم . ودرین مدت حتی یك بار هم‌ریزش نکرده ام‌ولی سابقاً درهر زمستان مبتلابه گریپ میشدم ...

گرچه لازم نیست عمر خانمهارا پر سیدولی«ایوانوا»فورا اعلام‌داشت:

ـمن‌سن وسال خودرا پنهان نمی‌کنم من ٦٤ سال دارم.قبول ندارید ؟چون من جوان تر فی نما یم . بلی من یك «مورژ» هستم وده سال است که‌به این‌سپورت علاقمندم .و دخترش لود میلا باداماداش یوری که‌درهمین میله های زمستانی باهم آشناشدند حالا نقش بابا نوئل و نپتون را ا یفا میکنند ..

درهمان روز در حدود چهل‌وهفت «مورژ» جدید قادر شدند تصدیقنامهٔ این سپورت را کمائی نمایند وپنجاو چهار نفراز جملهٔ تماشا چیان‌نام نویسی کردند تابعدازین خود را آماده سا خته وشامل مکتب تمرینات این‌نوع سپورت شوند .این نام نویسی ها همه در همین کنارحوض انجام شد .

ولی برای من گفتند که‌تازمستان آینده از جملهٔ این پنجاه‌وچهار نفر جدید الشمول یکی آنها هم‌حا ضر نخواهد شد .«مورژ» ها هنگامی‌به مشق وتمرین می پر دا ز ند که درجهٔ حرارت هوا فوق صفر است نه‌تحت آن .جالب تر اینکه تمرین آنها درست درفصل تابستان انجام میشود بعدا دروس آنها درفصل خزان ادامه می یابد .از روی‌احصائیه عمومی شنای زمستانی مکتب‌مذکور حالادر مسکو در حدود دونیم هزار «مورژ» مشغول تمرین است‌که ٤٦٢ نفر آنرا زنان تشکیل میدهد مگراین رقم تنها آن کسانیرا نشان مید هد که‌به صورت منظم وتحت رهنمائی استادان بصورت‌سیستما تیك تمرین مینمایند ولی باوجودیکه از قدیم‌الا- یاهمه میدانند که آببازی در ایا م زمستان برای اشخا صیکه عادت ندارند وتمرین ندیده اند بازی با صحت و تندرستی است تعداد (مورژ) ها ازین رقمی که ذکر شد به‌مراتب بیشتر است ومر دم بطور آزادانه به این عمل دست می زنند در اطراف حو ضچه بیرق ها ی سپورتی با رنگها ی مختلف به اهتزاز در آمدند، آرکسترهمانطورکه مینواخت «مورژ» ها ی یکی د نبال دیگرخودرا در آب می انداختندو قطرات آب بالای لباس تماشاچیان پاش میشد وهمانجا یخ می‌بست.و درهمین نزدیکی ها گروپ دیگر سپورتمن ها مشغول تمرین هاکی روی یخ بودند ....

اجتماعی شعر امروز هستی خودرا نمیتواند بیان کند.

ودر برش دیگر آن شعر از یکسو کـه محصول تکامل هنر وادبیات گذشته است ، نمیتواند از معنویات اجتماع امروز ش بهره نبر دارد اینجاست که‌شعر بامحتوای‌ازآینده های جامعه ای معنوی شکل می پذیرد آنجا که‌شاعر امروز ازدرد نامریی ومرئی جامعـه خویش متاثر است می سراید :

یك‌شاخه درسیاهی جنگل
بسوی نور—
فریاد می کشد

واین دوبرش ، هردو —شعر امروز ر ا می‌تواند به شکل خوب‌اش بازتاب‌دهد .

از رووین میپرسم: به‌عقیده ی شماصفات مشخصهٔ که شعر امروز را ازشعر دیـروز متمایز می سازد چیست ..؟ میگوید:

— شعر امروز شعر انسانهای عصرماست وشعر دیروز شعر انسانهای دیروز البته‌این گفته بدان معنی نیست که مامیان شعر امروز وشعر دیروز دیوار بکشیم حافظ هم شاعر امروز است شاعر امروز بخاطر آنکه شعر حافظ آن نهاد های رادر خود نهفته که هـم اکنون باماروبروست مبارزه باسالوس و ریا وعدم توجه به‌پایگاه انسانی وازینر و ست که‌نمیتوان گفت:

حافظ بدرد روزگار مانمی خورد ولی‌مقرره های دیروز بامقرره های امروز متفاوت است ازیك گوشه اگرحافظ تاآز دنیای ا مروزخودش راحفظ کرده است بخاطر اصالت اندیشه ی انسانی اوست وازینرو باماست .

ولی امروز جامعه ای ما در ساختمان اجتماعی خود باجامعه ای حافظ فاصله ای‌پنج قرن رادارد ازینرو ست که‌حافظ از یـك گوشه که باماست از چندین جهت‌دیگرباما نیست، واین شاعر امروز است که بازیستن درمیان جامعه‌ا ی امروز وقرار داشتـن در کشاکش زندگی امروز که‌بسیار پیچیده شده است خو دش رابا اجتما ع خـو د ش هم طراز ساخته دست وبنیاد های زندگی امروز را برمبنای بنیاد فکری خود در نظر می‌گیرد .

بصورت فشرده میتوان گفت: شعر دیروز ازدوجهت باشعر امروز فرق دارد یکی‌ازلحاظ شکل‌ودیگر از لحا ظ مضمون شاعر امروز از لحاظ تخته بندهای وزنی ازتعقداتی وزن‌جا مد عروضی ویکسانی قوافی در فضای آزاد تری اندیشه اش را رهامی سازد ودیگر«سمبول» هایی ازقبیل ،شمع، پروانه ،قافله،مجمر،تیغ وتیروکمان و... کار مضمون سازی شا عر امروز را انجا م‌نمیدهد امروز واقعیت‌محسوس وملموس محیطی است که‌به شعرش ر نگ تجدد می زند واورا ازافاده هایشعردیگران

بقیه صفحه ۴۸

در گذشته شاعر

متمایز می‌سازد.

ایندوعامل شعر امروز مارا باشعر دیـروز هم ازلحاظ بیان وهم ازلحاظ نگرش درونـی آن تفریق میکند.

واینجاست که‌از رووین میپرسم: پس در مورد وزن وقافیه شعر امروز نظر خـا ص شماچیست ...؟

میگوید :

— درشعر معاصر تاکنون (۴) شکل‌وجود داشته است.

۱—عروضی‌مقفـــی ومتساو ی بگو نه ی اشعار حافظ ، بیدل‌ودیگران.

۲— شعر موزون عروضی باپستی و بلندی قوافی مانندلین شعر :

درکوچه های شهر براه اوفتاد:
انبوه خفتگانرا—
تك،تك بنا م خواندوصداکرد
مهتاب وآب وآئینه ها را
بوسید و عاشقا نه دعاکرد

۳— موزون بی قافیه مانند این‌شعر :

بسترم :
صدفی خالی یك تنهایی است
وتو چون مروارید :
—گردن آویز کسان دیگری

۴— بی وزن وبی قافیه ((البته تاکنـو ن منظور وزن عروضی بوده‌است)) که بد ون وزن عروضی وبدون قافیه است مثل شعرکه الان ذکر میشود:

لبانت به ظرافت شیر.
شهوانی ترین بوسه هارا
بشرمی چنان مبدل کند:
که‌حیوان غا رنشین ازان شور می‌جوید تا بصورت انسان درآید .

تاکنون سخن های زیاد پیرامون وزن شعر واینکه آیاوزن درشعر جوهراست‌یانـی .. ؟ سخنان زیادی رفته به‌نظر من شعر درحالات مختلف وبه مقتضای مورد زبانی تکو یـن می‌یابد خصوصاتی است که نمیتوان از آن صرف نظر کرد مثلا : دراشعار سپید کـه تاکنون درکشور ماچندان رواج نیافته است نظر به‌مقتضای زبانی میتواند ازبار سنگینی وزن وقافیه جداگرددو به‌گفته‌ی ((نیـما)) ((درطوالی هجاهاشعر آرمونی رابه و جو د می‌آورد که خودش وزن معینی ایجاد میکند» واین حتمی نیست که‌باهمان معیار هـا ی عروضی سنجیده شود ولی بصورت کلی‌وزن همپای تصویر درهر شعری وجود دارد چه وزن عرو ضی با شد وچـه وزن غیـر عروضی .

شمادرمورد شعرغنایی چه نظردارید .. ؟ آیا شاعر امر وز نباید شعر غنـا یـی بگوید ...؟

—شاعر ازیك سو که دربرابر جا معـه وزندگی اجتماعی رسالت دارد ازسوی د یگر نمیتواند ظرفیت وجودی خودرا نفی کند.زیرا شخصیت هنری شاعر همواره چون پرتوی نافذ بر افکار واندیشه هایش می تا بدواورا درمسیر زند گی روزانه اش باتمام عوا طف احساسات وادراکاتش همرایی میکند . بنابر آن درپرداخت هنری اش نخواهی نخواهی‌تابع عواطف خود است . چه این عواطف ازگونه‌ی عواطف عمومی باشد یاخصوصی .

شاعر گاهی بانهان خویش محشور است‌و گاهی بابیرون ازنهان‌خویش .

واقعیت اینست : که‌عوامل درونی شاعر درشعر — خطی درشت بجای میـگذارد واز اینجاست که‌گاهی غلبه‌ی عاطفه هاواحساس ها شعر شاعر رابه گوش می نهد و آنـرا باتمام سوزندگی هایش وبتمام مـلا یمات‌ونا مـلا یمات غنایی اش بـروی کاغذ می ر یزد مثـل :

امشب به قصه ی دلم گوش میـکنی
فردا مرا چو قصه فراموش میکنـی

ویااین بیت پژواك شاعر خودمان :

شراب دربرم‌ودوست در کنار من است
بیار باده که امروز روزگار مـن است

ویا :

درین چمن که‌نسیم است یار بی‌هنران:
چرا شکفته شود ...؟ بخت آرمیده‌ی‌من

وبدینسان شاعر در خلوت درون خود بـا خویشتن به‌راز ونیاز می پردازد ،از معشوقه به‌شکایت برمی خیزد واز وی ناله سرمیدهد ویا رنج هایی خصوصی اش را از زندگی برزبان شعرش جاری می سازد وبدینگو نـه خودرا با همزاد همیشگی اش که‌عاطفه هـا واحساس هایش است در وصل همیشگـی می‌یابد.

ازرووین میپرسم : یك شعر خوب‌امروز— چگونه شعری راگفته میتوانیم ...؟

واومیگوید :

—به‌نظرمن شعر خوب شعری است‌که‌دارای عاطفه ای قوی تصویر ذهنی بکروز تازه‌و غنای زبان‌باشد.

شما در مورد آورد ن ((شعار)) در(شعر) نظردارید .. ؟

—به‌نظر من در هرشعر خوب پیامی است وندایی‌شعر بدون پیام‌وندا که پیام: برای مردمش‌و ندا. برای منادی آن تکوین می یابد بچیزی لابدی است.

اندیشه های فلسفی ناصر خسرو بـرای عروج اندیشه انسانی دربزر گداشت خـرد

بقیه در صفحه ۶۱

بقیه صفحه ۴۹

ماهیگیری..

اگر خانه سا ختن بر یخ نا ممکـن‌است مانعی وجود ندارد اگر خیمه گکی‌رابر یخ‌بنا کنیم وخودرامستریح‌احساس کنیم .

بقیه صفحه ۱۹

قربانیان بیگناه...

جاست که و لسوال شکر دره موفق به کشف قضیه گردیده با شو هر «میا» که برای یافتن همسرش بـه ولسوالی مراجعه کرده است به منزل «دین محمد» ر هسپار میگردند در آن جا « میاخیله» و قتی شو هرش را می بیند اعتراف میکند که گل جان شوهر منست .

به اثر جرگه های قومی که بین ناصری ها و لکنخیـل ها صـورت میگیرد . ناصری ها خواستار چیز دیگری میشوند میگویند چون مرجان حلیمه رابدون رضایت ما به عقد خود در آورده است باید قوم لکنخیـل برای ما «بد» بدهد .

قوم لکنخیل موضوع را قبـول میکند ودر می یابند که ما جرا بهمین جاپان می یابد. غافل از این که ناصری ها مکر دیگری میخواهند بکار ببرند پیش از توضیح این مکر باید گفت که بعد از اختطاف « میاخیله» لکنخیل ها به طرف و لسوالی سروبی در حرکت شده و هـر کدا م آنهـا به صور ت پراگنده در دامنه های «لته بنـد» سکونت اختیار میکنند .

ناصری ها باز آرا م نمی گیرند، گروهی یکجا میشوند گروه دوازده نفری . با هم مذاکره و پلان طـرح میکنند که باید دیگـری را اختطا ف کنند وبااین نقشه نابجادست بکا ر میشوند بصورت مسلح، در نصف شب بطرف « دهن قول» و لسوالی سرو بی سرازیر میگردند . همـه خواب کرده اند ، همه به خیـال راحت سر به با لین نهاده اند ، دل های شان آرا م است اما . ..گروهی که به شبنوردی معتاد شد ه اند در تکاپو هستند تا دیگری را بر بایند. درتار یکی د ر سیاهی به خیمه ایکه «عمر خیله» در خواب عمیق فـرو رفته است حمله می برند ، نا گهان غریو و شیون بلند میشود وسکوت مبهم وگنگ را از هم می پا شـد «عمر خیله» را میگیر ند برادرهای او را بسته میکنند به چشم های شان خاك می پاشند و مادرش را تهدید بافیر تفنگ مینمایند. « عمر خیله » را در این گیرو دار فرار می دهند او را باز هم به مثل « میاخیله» کشی کشان می برند درین تپ و تـلا ش چوری های «عـمر خیـله» بد ستش مـی شکنـد ، د ستا نش خـون پـر و خـو ن آلـود نـا لا ن وگریان با آدمربایان بطرف نامعلومی در حرکت است . ..

باز هم پولیس دست بکارمیشود، عنصریکه برای امحای هر جنایت و خیانتی باید خود را به آب و آتش بزند ، با خطر ها پنجه دهد در راه راحت جا معه جان و راحت خود را فدا کند .... بیداری پو لیس وذکاوت او نتیجه میدهد این باز حاجـی شیر رحمن – بهلول ـ شاه وزیر – حاجی سورگـل – شیریـن دل – میاگل ـ میر همزه – وزیر – لونگ ـ اسماعیل – لعل باش – طلا ـ محمد سبز ـ رنگین – ملنگ و خان نعمان را که اینك در توقیف انتظار حکم عدالت را دارند گرفتار می نماید . اکنون قصه را از زبان عمر خیلـه بشنوید :

« در ماه عقرب در نصف شب در حالیکه تاریکی وسیاهی همه جا را پرکرده بود و آدم میتوانست بـه سختی یکدیگر خود را ببیند، چنـد نفر در حالیکه سر وروی شا نرا با دستمالی پیچیده بودند داخل خیمهٔ پدرم شدند بعد از آن داخل خیمهٔ من گردیده برادرانم رابسته کردند، مادرم رابسته نموده و مرا کشان کشان با ظلم و جبر از غژدی بیرون کردند هر قدر داد و فریاد کردم ، هر قدر قیل و قال نمودم کسی به فریادم نرسید بالاخره مرا بعد ازطی راه طولانی که یك شب را در بـر گرفت صبح به خانهٔ بیوه زنی ازقوم ناصری بردند بعد از سپری کرد ن یکشب باز شروع به حرکت کردیم بعد از فاصلهٔ زیاد به کنار سر ك عمومی رسیدیم در آن قسمت با موتر لاریکه از جانب کابل بسوی جـلال آباد در حرکت بود در حصهٔ دانگی مرا به طرف « خیر خیل» به خانه سورگل بردند ، مدت هشت شبانه روز به منزل سورگل تحت مراقبت جدی و شدید که از هیچ گ ونه ظلم و ستم اباء نمی و رزیدند بسربردم، نمی دانم چه بگویم ، انار گلی کـه از جمله اختطاف کنندگان بود با من تنها دریك اتاق می خوابید .

از ۱۲ نفریکه در شب اختـطاف مرا ربوده بودند تنها چند نفرمحدود آن ها باقی مانده دیگر شان فـرار کرده بودند . آن هائیکه مرا همراه داشتند انار گل، گلزاده، محمدزی، ومتان ، بودند ...»

دخترك در این قسمت نفس تا زه میکشید . اندوه بی پا یانیکه برقیافهٔ رنگ باختهٔ او سایه مـی افگنـد و در چشمانش موج میزد انسان را اذیت میکرد میخواهد گریه کند ،میخواهد فریاد بزند . چون بیننده در برخورد اول این علایم را در او می بیند . بعدا ادامه مید هد .

«بعد از چند شب باز در شـب تاریکی مرا از خانهٔ سور گل خارج وبه کنار سرك عمومی به یك مو تر والگا تکسی سوار نمودند و بـه ولایت بغلان به منزل شیرین بردند ، قبل از آنکه به منزل شیرین برسیم سه شب در قر یه جات پلخمری در خانه‌های بسر بر دم کـه ندانستم کجاست بـعد مـد ت بیست شـب در منزل شیرین در بغلان ماند م که د راین منزل تنها و تنها انارگـل بامن بود دیگرانش همه لا درك بودند، واز آنها اطلاعی نداشتم .

بعد از آن شیرین مرا با انار به موتر سوارکرده به منزل میرپادشاه به ولسوالی خلم ولایت سمنگا ن بردند .»

باز چهره «عمـر خیله»را انـدوه تـیـره میسازد ، چشما نش بـه نقطهٔ خیره می ماند ، شاید در ایـن حال به آینده اش مـی اندیشـید ، آینده نامعلوم وگنگ .

واقعیت است که قصه‌ها انـد وه دازند، ما جـرا هـا غـم خـلـق میکننـد انـد یشـه و سـو دا می‌آور ند و لی این یك قصـه نیست ، بلکه ترازیدی انسانی است که توسط دزدان انسان نما رنگ ومایه گرفته است ...

او میگوید :

هفت شب در منزل مذکور به‌سر بردیم در خلال همین شب هاانارگل دوشب بکابل آمد نمی دانم چـرا برایم هیچ چیز نگفت .

از کابل یکنفر را با خود آورد که نمی دانم اسم آن چه بود وصبح آن توسط موتری حرکت کردیم باز نمی دانستم به کجا میرویم ، بعد از یکشب به آبادی های رسیدیم کـه میگفتند این شهر میمنه است ومدت هشت روز به منزل جمعه گل ناصری واز آن جا دو باره بطرف کابل حرکت ومدت سه شب در شهر مزارشریف دریك سرای سپری کردیم و بعدا ذریعه موتر یکشب به چاریکار بـه

بقیه در صفحه ۶۱

۲۵ مخ پاتی

دملی نڅا ..

اجتماعی ټولنو ددی ملـی دکنسرت پروګرام تهزیات ارئښتور کړ .

دژواك هنری لارښود ولادیمیرکوربت دبوریس فیلیچوك او راتیانا، اوساچ دملی دسوسیا، لستانو سره یو ځای څو دولتی جایزی وګټلی. دباله دنڅا استاد خپلی تجربی دمقالو، وینـاوو اوبیلو بیلو کتابونو پـه صورت د همکارانو پهواك کښی کیښودل، دی دتل دپاره دنویو نڅاوو شکلونه لټوی دوراټولوی اود ملی نڅاوو پهژورولی کښی دلاری پیداکولو په لټه کښی دی.

ولادیمیر کوربت وایی، دوبالـه دنڅا لارښودنه یوګران کار دی. هغه موسیقی پوه هم دی.

څو تنو نڅا کونکو دملی نڅا په حال کی

بقیه در صفحه ۴۱

خشم چیست

وارد میشود فو را احساس تأ کـــم نمیکند بلکه بعد از فرونشتن خشم کم‌کم ملتفت درد ورنج خود میشود.

۲ـ خشم فهم قـو ه وتمیز را از کار انداخته مانع تشخیص خوب وبد ومفید ومضر میگردد .

۳ـ عواطف اخلاقی مانند رقـت قلب‌نوع دوستی وغیر صفات عالیه‌را موقتاً از بین میبرد.

موجبات خشم در اطفال :ـ

گاهـی خشم در نتیجه آمـراض عصبی پیدا میشود این امراض بـه وجوه مختلف ظهور میکند ومعالجات معیین را ایـجاب مینماید لیکـن در اطفال سالم خشم غالبا دارای یکی از موجبات ذیل است ـ

۱ـ تألمات جسمانی (دل در د ـ احتیاج به خوراك وخوابـ حرکت وغیره) ویدن یا تصور خطر مانند تهدید ـ تنبیه وغیره .

۲ـ عادات نامناسبـ اطفال ناز پرورده که زودرنج یا به عباره دیگر نازدانه بار می آیند اسانتر ازدیگران دچار خشم میشوند .

۳ـ لطمه وارد شدن به عزت، هم موجب خشم میگردد .

٤ـ والدین واطرافیان طفل هرگاه ازجزئـی تـر یـن چیـز ی متغییر چه‌اطفال همیشه مقلد بوده وکوشش روحیه طفل تا ثیری به سزای دارد وخشمگیـن شونـد ایـــن خـــو د مینمایند که از رفتار وکردار والدین خویش پیروی نمایند .

فائده وضرر خشم ـ

نباید تصور کرد که خشم همیشه زیان آور بوده وسزا وارآ ناست که از نهاد بشر ریشه کـن شود ایـن عاطفه بشرط انکه ازحـدود معـین تجاوز نکند ممکن است بسیارمفید ونافع واقع گردد خصوصا هنگامیکه هدف آن دفاع از پاره تما یـــلا ت پسندیده مانند را ستی ودرستی ـ نوع دوستیـ عدالت وغیـره باشد کسیکه از این حسی دفاع و تعرض بکلی محروم باشد آدم بیچاره‌وزبون وزیر دست خواهد بود لیکن همواره توجه داشت با اینکه خشم از حدود طبیعی عدول نکند وبصورت نـوع جنون در نیاید وبجای آنکه مدا فع تمایلات عالیه باشد خدمت گـذا ر عواطف زشت مانند کینه جو ئی‌حسد وغیره واقع نشود چه دراینصو رت موجب مخاطرات بسیاری گر دیـده که‌اثر منفی آن هـم متوجه مخاطب وهم متوجه شخص خشمناك خواهد بود .

وسایل مجادله با خشم ـ

الفـ پرورش بدن وتقویت مزاج وروانـ این وسیله که برای تربیه وتلطیف بسیار از قـوای نفسانـی سودمند است برای معارضه باخشم نیز مفید می باشد زیرا این عاطفه حربه ضعفا است وشخص هرقـدر قـوی و سـا لمتر ودارای اعصاب محکمتر باشد د یـر تـر خشمگین میشود .

بـ اجتناب از مجازاتـ تنبیه و مجازات طفل رابه خشم می‌آورد ودر اوحس کینه ایجاد میکند بنابر این والدین تاحد ممکن باید از تـوصل بان‌اجتناب نمایند ودر صورت‌ناچاری مراقبت باشند که میان مـجازات و خطا همواره تناسب رعایت گردد .

جـ عادت دادن طـفل بـه تامین وتفکرـ باید این نکته‌دراطفال‌ذهن نشین شود کـه از لجاجت وخشونت بـه مقصود خود نخواهد رسید .

انداختـــن آب ســرد بروی طفلیکـه خشمگین است، آب سرد التـاب و هیجانات بـد نی را تسکین میدهد گردش خون راکند وضربان قلب را آرام میسازد .

هـ ـ جلب توجه طفل به موضوع تازه برا ی تسکین خشم اطفــــال میتوان کنجکاوی آنرا نسبت به امر تازه بـر انگیخت مثلا در برابـر او سامان بازی اش‌را یا موضو عـیکه تازه گی داشته باشد ودر عین حال جالب باشد آورد ویا مطرح ساخت بشرط انکه به هیچ وجه ملتفت نشود که تدبیری در کار است و تسکین خشم او منظور میباشد .

خشم طفـل را میتوان با طـر حموضوع جدید از میان برد

بقیه صفحه ٤٨

در گذشته‌شاعر

انسانی این‌مرزوبوم ارج‌والایی راتثبیت کرد وهمانگونه افکار عرفانی مولانای بلخ بخاطر تثبیت پایگاه انسانی، انسانان جامعه اش چیزی غیرقابل انکاراست.

ازرویین میپرسم: که‌اگر به‌صفت یـــک منتقد از شما درمورد چگونگی شعر خود تـان بپرسیم چه خواهیم شنید ...؟ می‌گوید:

ـمن اعتراف میکنم که شعر من بدان‌پایه ومایه نرسیده‌است که‌یك شعر را درمجموع آن متعالی جلوه میدهد .خلاها وکمبود هایی در شعر من موجوداست .

ازنظر نقد درشعر خودم، بالوسیله ی‌خودم نمیتواند کامل همه جانبه باشد زیرا گفتم که‌بینش‌هنری‌من‌هنوز به‌اصالتی نرسیده‌است.

میگویم : آقای رویین قسمی‌که دیده‌میشود ازشعرای معاصر شما اولین کسی هستیدکه گاهی دربعضی ازاشعار تان زبان‌ادبی‌رابکلی کنار میگذارید که‌پارچه ی (سنگ‌شکن) تان نمونه‌ی خوبی است از آنگو نه‌اشعار تان‌گفته میتوانید : که‌نظر تان ازین عمل چه بوده...؟

ـدرشعر سنگ شکن که‌شما گفتید : بـه نظرمن لغات وترکیبات ادبی وجود نداردومن کوشیده ام که خصو صیات زبان غیرمعیاری راکه ایجاب می کنددرآن بپرورانم، از یـــن لحاظ به‌نظر من ترکیب ها، تلازم ها ولغات همه بصورت عامیانه اداشده اند . ا لبتـــه من ایـــن شعررا، شعر عـامیانه نمیتوانـم بگویم : چراکه خصو صیت محتوای‌آن‌بصورت کلی روشنفکرانه است و از جمله زمینه‌ی فلکلوریك ندارد. زیرا آنچه اثر فلکلوریـك را ازدیگر آثار جدامی کند محتوای عا میانه آنست مانند : قضیه های‌امیر ارسلان‌رو می امیرحمزه‌ی صاحب قران، بعضی داستانها ی شهنامه وغیره

بقیه صفحه ٦٠

قر بانیان‌بی گناه

خانهٔ شاه و لی نا م آ مدیم و چار شب دیگر هم در همین نواحی بسر بردیم . در روز های آخر انار گل اظهار میکرد که از سبب اختطاف‌من بسیاری از قوم ناصری هابندی‌شده اند . و قتی این سخن را گفت نور امیدی بدلم نشست چون میخواستم بسوی واقعیت بشتابم، واقعیتیکـه آنقدر دور نیست و انتظار مرا مـی کشد وانارگل میگفت که‌ما مجبو ریم خود را باید تسلیم حکومت بکنیـم چون پولیس در تعقـیب ماسـت ، هرگز نمی توانیم از چنگشان فرار کنیم .

دونفر یکزن و یکمرد ز شت اوکه شبیه خیانت کاران بود توسط مرد ریش سفید به ولایت آمده بودند ، آنها خود به سراغ قانون آمدندمرد بد هیبت و زشت صـورت بـود ، دستاری چر کین و حلقه حلقـه‌بدور سرش پیچیده بـــود ، زن آرا م و خا موش در کنارش ایستاده بـــود پیر مردی آ نها را تسلیم پو لیس می نمود ، زن « عمر خیله» بودومرد انارگل همان آدم دزد بی عاطفه‌ودور از شهامت افغانی او میخواســـت خودش اعتراف به اعمال ز شتشـ کند .

اشخاصیکه در این ماجرا سهیم بوده و دست داشته اند و گرفتار شدند این ها اند . محمد اسماعیل، گلزاده، دوا جان ، ملنگ، خیا لـــی وزیر، انارگل،که به‌چنگ قانـــو ن سپرده شده اند . اما جستجـــوی پو لیس برای دستگیری مستـــا ن محمد زی، گندیر، عثمانزی، صحبت گلدین، دوا م دارد . تحقیقات‌درباره ایشان دوا م داشته پو لیس سعـی میکند به زود ترین فر صت دوسیه تکمیل و سر نوشت تبهکاران یـن حادثه در فروغ قانون و عدالـــت معلوم گردد.

بقیه صفحه ۵۷

موجوداتیکه منبع عاطفه است

میدان کار وفعالیت برای زنان فراخ فراخ‌تر میشود .

همچنان با تو جه و بر رسی ا ز موقف اجتماعی زنان و احتـــــرام

گذا شتن به حیثیت و مقام و ا لا ی آن از جمله اقدا مات نیکو ومفیدیست

که مو سسه ملل متحدآنرا به‌تصویب رسانید.

وامید واریم‌در پر تو این سال همه زنان افغان در هر کجای مملکت که

زندگی دارند به حقوق انسانی ومدنی خویش نایل شده‌و آینده میمونی ر ا استقبال نمایند.

در حالیکه عقربه سا عت شش‌شام را اعلان میکرد باابراز سپا سگذ اری

از کار گران جوان، فابریکه را ترك گفتم .

زنان کار گر در شعبه فلیته مصروف کار دیده میشوند .

زن از نگاه شاعران

لامارتین شاعر فرانسوی ، وجود زن را مایهٔ زندگی وعشق به هستی و مـــوهبت عظمای آسمان می شناسد ودر ستایش او بدینسان داد سخن میدهد :

« ای زن !. ای برق فروزنده ای کـــه فروغت دیدگان مراخیره می کند. ای‌گلدان آراسته ای که بادستت کوزه گر آسما نــی ساخته شده‌ای ونشان ازدرخشندگـــی اورا داری. آخربرای چه دیدگان مشتاق مادربرابر نگاه توچنین مجذوب وفریفته میشود ؟»

«عطرهای شما، فضا رابرای ما عطرآگین ترمیسازد . وقتیکه نفس میکشید هوانیست که به درون سینه خود فرو می برید، روح ماست که همراه نفس پای بدرون سینه شما میگذارد .

«اما.... اگرنگاه هرمردی مشتا ق دیـدار چهرهٔ تو، ای زن، است، تنهابرای آن نیست که لبخند توفضا راعطرآگین می کند، برای آن نیست که سایه مژگان توزادگاه اندیشه هائی است که روح مادر هو ا آنها بـــال می گشاید، تنهابرای آن نیست که مـردان جهان تمنای ترا دارند، برای آنست‌که‌خداوند ترا، ای آفریدهٔ زیبا ازروز ازل ، کانـــون فروزان جمله آتشهاوجمله شعله های طبیعت قراردو وجودت راتجلی گاه هرعشق پنهان کرد. »

بقیه صفحه ۱۳

محصول آذر

پای پیاده سوابراسب ،موتروهواپیماپیمودیم اغلب کامرهٔ حیثیت قهرمانان عمده رابخـــود میگرفت مثلا هنگامیکه ازجاده های الپیـوی سوریه عکسبرداری مینمود .اینجا صحنـــه کشتار نسیمی بوده ومقبره اش نیزدر آنجا قرار دارد .این صحنه هابوسیله فلمبرداری‌ما رسیم اسماء میلوف خـوب عکسبردار مـا موزیك ساده ولی‌زیبا که‌توسط توفیق‌قولیوف ترتیب شده اثر درست وعاطفی خودرا بجـا میگذارد .این فلم‌نمایشی ازدرخشش بسیاری ستاره های جوان میباشد بخصوص رسیـــم بلایف (نسیمی)و خالده قاسموا که نقش فاطمه یعنی منبع عشق شاعررا بازی مینمایند درفلم مذکور خوب درخشیدند .

ماکو شیده‌ایم تاداستان نسیمی راغنـــی، متقاعد کننده واصیل نشان بدهیم‌تابه‌شاعـر موصوف که‌بشر ،زیبائی وهارمونی راتقدیس مینمود اعتبار واقعی آنرا داده باشیم .

«اشتیاقها وهیجانها باید ازراه روح لطیف توبما برسند ،

همچنانیکه هرفروغ آسمان باید از جانب افلاك برما بتابد. آنوقت هم‌که مظهر عشق نباشی، نماینده امید ومحبت مادرانه هستی».

بقیه صفحه ۷۵

شناخت اشخاص از روی اثر

پیشانی ، خـط هاییکـه در هنـگا م بیکاری لا شعوری به روی کاغذ می کشیم همه تا امروز مورد مطالعـــه قرار گرفته و از روی،این هاشناختن حالات روحی اشخاص را تا حـدی ممکن دانسته اند .

هرچند شناختن اشخاص از روی آهنگ صدا نظر به وضع فعلی این فن امروزه محال به نظر میخورد اما دربرابر آن قسمت فعالیت های‌دیگر خیلی آسان است . آشنایی به راز روان های اشخاص از روی مظا هـر محسوس عملی شان هر چند را هی طولانی تر به نظر میخورد اما بنا بر شواهد بدست‌آمده نمیشودازرسیدن به هدف نا امید بود . واین گفته‌این معنی را هم ندارد که باور داشت با راه یافتن به تاثرات و ممیزات‌روحی اشخاص میشود سر نوشت شانرا تعیین کرد .

تعیین سر نوشت مردم از رو ی شواهد کنونـی توسـط علم تاییـد نگردیده است و از رو ی آغاز سلوك اشخاص ، آینده های شانرا حدس زدن هم زیاد محکوم شونده نیست. کز ستا استاد شناختن اشخاص از روی تاثیر آهنگ صدا عقیده دارد که مراحل آغاز کار او هیچ گاه بـا انگلیسها راجع به آزادی خویشـــ **موازین منطقی و علمی متناقض‌نبوده است وی بدین حساب به پیـروزی کارش عقیده و یقین کا مل دارد .**

بقیه صفحه ۱۱

محصلین پوهنتون

فعالیت‌های خودرا در قصبات‌ودهات گسترس دهند . یقین هیئات سیار تعلیمی و تبلیغاتی در فابریکه هـا وموسسات که زنها مصروف‌كاراند وهم‌در شهر هاو دهات دوردســـت کاریست که بد رستی میتوان ازآن نتیجه گرفت .

بهمین ترتیب، باگرفتن وقت‌محصلین ،با چندتن از استادان نیز درتماس شدیم وآنها، دستـــه جمعـی ،از کوشش وپشت کار محصلین اظهار رضایت نمودند وگفتند اکنون کـه امتحان ها روبه خلاصی میباشـــد امید است نتیجه خوبتر باشدوآنها اطمینان دارند که از نخستین روز های امتحانات مخصلین بخوبی‌واضح شدکه امسال محصلین پو هنتـــون کابل یك آمادگی کامل وارد صحنه امتحان گردیده اندواز اینرو نتیجه امتحانات خوب خواهند بود .

باختم این گفتگو باز هم محصلیـــن مصروف امتحان اند وما صحنـــه پوهنتون رابه امید موفقیت شـــان ترك میکنیم .

اختراع

ـپدرجان ، من یك‌آرمو نیه ساخته‌ام.
ـآفرین پسرم، مگر بگو ببینم پرده هایش را ازکجاکردی !
ـازپیانو

پیاده‌گردی

پدر:
ـبچه‌جان پیاده برویم یاسوار مو تـر شویم ؟
پسر :
ـپیاده بهتراست مگر لطفا مرادر بغل‌تان بگیرید .

پیشبینی دزدان حرفه ئی

وقتی کارتونیست در فکر را حـت دیگران باشد !

نقایص

ـحالاکه مازن وشوهر هستیم آیاحق‌دارم بعضی ازنواقص ترا برایت‌بگویم .
ـحاجتی نیست ، من‌خود این نواقص ر ا یدانم . این‌همان نوا قصی است که‌در اثر آن باتو ازدواج کردم.

آرامش

شوهر به‌زنی که‌تازه به‌مطالعهٔ جغرافیـه آغاز کرده‌بود گفت :
ـعزیزم حالا که‌تو به تحصیلا تت ادا مه می‌دهی متیقن هستم که‌یك آرامش کلی در زندگی مارونمایی گردد .
ـ درروی زمین بهیچصورت آرامش آمد نی نست چون همواره می چرخد .

لطفا به مرکز احوال بدهید که من اینجا نقص تخنیکی شانرا یافته ام

مرغ بریان

معلمی ازشاگر دش که‌به پرخوری معروف بود پرسید:
ـبگو ببینم از جمله پرندگان کدا م یـك برای انسانها مفید تراست.
ـمرغ بریان

دولتی مطبعه

بدون شرح

بقیه سیاسی

راه‌دشوار وخطرناك

است واین طبعا برای کیسنجر مایوس کننده خواهد بود.

مانور سیاسی

طوریکه کیسنجر اظهار میدارد امریکاحاضر نیست اسرائیل رادر بدل قیمت نفت ارزان ویا جلو گیری ازتحریم نفتی عرب بفروشد البته درنظر داشتن عواقب اقتصادی وسیاسی این مسئله که‌هیچکدام آن به نفع سیاست و اقتصاد غرب تمام نخواهد شد وبازهم د مه تیغ عرب رابرای مجادله وگر فتن امتیـازات بیشتر بقول خود کیسنجر تیزترخواهدساخت بنابران اظهار وزیر خارجه امریکا مبنی بـر احتمال استعمال قوه درمورد اختـناق دو ل صنعتی غرب یعنی در صورتیکه باز هـم عرب به تحریم نفتی بپردازد ویادرصو رت جنگ بـااسرائیل باین کار مبـادرت ورزد بحیث یك حربه سیاسی وبقول مبصر انیس مانوری بود علیه دول عرب که‌بتواند جهان ودول‌عربی رابعواقب نفتی متوجه‌گرداند که‌اگر احتمالا روزی بخواهد به‌آن توصل جوید.

بهر صورت این یك اقدام خطیر ویك‌راه دشوار است بـرای نجـا ت اسـرائیـل ومصئو نیت دول صنعتی ازتـحریـم نفتـی

مودهای

جدید

زمستان